

דוחות כספיים ביניים ליום 30 בספטמבר 2012

דוחות כספיים ביניים ליום 30 בספטמבר 2012

פרק א': דוח הדירקטוריון

**פרק ב': דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית
על הדיווח הכספי ועל הגילוי**

פרק ג': דוחות כספיים

**פרק ד': הצגת נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים
המיוחדים לחברה**

פרק א': דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

1	הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד.....	1
1.1	תיאור החברה	1
1.2	התפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון.....	1
1.3	התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית.....	26
2	נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים.....	30
2.1	נתונים מתוך המאזנים המאוחדים.....	30
2.2	נכסים המנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה.....	30
2.3	ההון העצמי	30
3	תוצאות הפעילות.....	32
3.1	נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים.....	32
3.2	פרמיות ביטוח שהורווחו, ברוטו.....	33
3.3	תוצאות הפעילות בתקופת הדוח.....	34
	רווח מתחומי פעילות.....	34
	רווח כולל מתחומי פעילות.....	35
3.4	מידע כספי לפי תחומי הפעילות.....	37
3.5	תזרים מזומנים	47
3.6	מקורות מימון	47
4	דיווח בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם.....	47
5	היבטי ממשל תאגידי.....	48
5.1	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה.....	48
6	גילוי ייעודי למחזיקי אגרות חוב.....	49
6.1	פרטים בדבר תעודות התחייבות של התאגיד.....	49
7	הוראות גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד.....	49
7.1	דיווח בדבר אומדנים חשבונאיים קריטיים.....	49
8	הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי.....	49
9	אירועים לאחר תאריך המאזן.....	50
9.1	הטמעת מערכת ERP לניהול משאבי הארגון.....	50

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוח הדירקטוריון ליום 30 בספטמבר 2012

דוח הדירקטוריון שלהלן סוקר את פעילותה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן: "החברה") לתשעת החודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2012 (להלן: "תקופת הדוח").

דוח הדירקטוריון סוקר את השינויים העיקריים בפעילות החברה בתקופת הדוח. הדוח נערך בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, ומתוך הנחה שבפני המעיין בו מצוי גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2011.

ביחס לתיאור עסקי המבטחים המאוחדים בדוחות החברה, נערך הדוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998, ובהתאם לחוזרי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

1. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

1.1 תיאור החברה

1.1.1 בעלי מניותיה של החברה

החברה הינה חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. בעלי מניותיה העיקריים של החברה הינם נידן אסטבלישמנט ופלמס אסטבלישמנט (תאגידים זרים), המוחזקים בנאמנות עבור מר מנחם גורביץ והמחזיקים בכ- 61.86% ממניות החברה. מנכ"ל החברה, מר ארי קלמן, המכהן גם כיו"ר מנורה מבטחים ביטוח בע"מ, חברה בת של החברה (להלן: "מנורה מבטחים ביטוח") מחזיק, באמצעות החברה לנאמנות עובדים, נכון למועד הדוח, בכ- 2.72% ממניות החברה. יתרת מניות החברה מוחזקות בידי הציבור.

1.1.2 תחומי פעילותה של החברה

נכון למועד הדוח, החברה עוסקת, באמצעות חברות בנות בשליטתה, בכל ענפי הביטוח העיקריים, ובכלל זה ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (הכולל ביטוחי חיים, גמל ופנסיה), ביטוח רכב (חובה ורכוש), ביטוח כללי אחר וביטוח בריאות.

בנוסף, עוסקת החברה, באמצעות חברות בנות נוספות בשליטתה, בפעילות בתחום שוק ההון והפיננסים, ובכלל זה בניהול קרנות נאמנות, ניהול תיקי השקעות וחיתום. לחברה גם פעילויות נוספות (שאינן מהוות "תחום פעילות" כהגדרת המונח בתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיוטת תשקיף, מבנה וצורה), התשכ"ט-1969), כגון השקעות בנדל"ן ובאנרגיה סולארית בחו"ל.

כמו כן, מחזיקה הקבוצה בשלוש סוכנויות ביטוח: ארנון את וינשטוק סוכנות לביטוח (1989) בע"מ וסיני סוכנות לביטוח בע"מ, באמצעות שומרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "שומרה"), ואורות סוכנות לביטוח חיים (2005) בע"מ, באמצעות מנורה מבטחים ביטוח, והכל כמפורט בתרשים מבנה ההחזקות של הקבוצה, בסעיף 1.2 לדוח תיאור עסקי התאגיד לשנת 2011.

לתיאור תחומי הפעילות של הקבוצה ראה סעיף 1.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2011.

1.2 התפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון

1.2.1 חברה בת - הסכמי ביטוח משנה

בהמשך לפניית מבטח משנה למנורה מבטחים ביטוח, בדבר רצונו להפסיק חבותו כמבטח משנה בשיעור של כ- 15%, בחלק מפוליסות ביטוח הבריאות של מנורה מבטחים ביטוח, וזאת בתוקף מיום 1 בינואר 2012, נחתם בחודש ספטמבר הסכם בין הצדדים להפסקת

ההתקשרות כאמור (להלן: "**הסכם Cut-off**"). במקביל, ולאור הסכמתו של מבטח משנה אחר, אשר הינו כיום מבטח משנה של מנורה ביטוח בתחום ביטוחי הבריאות, לקבל לאחריותו כמבטח משנה גם את עסקי הביטוח אשר נכללו בהסכם ה-Cut-off, בתוקף מיום ה- 1 בינואר 2012 ואילך, נחתם עימו הסכם ביטוח משנה חליפי, הכולל קבלת אחריות מלאה ורציפה לעסקי הביטוח בתחום הבריאות שביטוח המשנה בגינם הופסק מכוח הסכם ה-Cut-off, ובשיעור זהה (למעט לגבי כמות מוגבלת ושולית של פוליסות פיצוי), וזאת בנוסף לחלקו כיום בביטוח המשנה האמור (להלן: "**ההסכם החליפי**"). יצויין, כי ההסכם החליפי כולל גם הסדר לגבי העברת עסקי ביטוח משנה חדשים, לשנים 2012 עד 2014, בשיעור של עד 25% במרבית פעילות ביטוחי הבריאות של מנורה ביטוח. המהלך המשוכלב של חתימה על שני ההסכמים הגדיל באופן חד-פעמי את רווחיה (לפני מס) של מנורה ביטוח בהיקף של כ- 50 מיליוני ש"ח (כ- 32 מיליוני ש"ח לאחר השפעת המס). לפרטים נוספים, ראה באור 7(ז) לדוח הכספי.

1.2.2 חידוש פוליסות לביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה

בחודש אוגוסט 2012, חודשו פוליסות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה (D&O) של החברה והחברות הבנות בקבוצה, לתקופה שעד ליום 31 ביולי, 2013, בגבול אחריות כולל של 75 מיליוני דולר למקרה ולתקופה. גבול האחריות של הפוליסות מורכב מרובדי כיסוי בסיסיים לחברה, למנורה מבטחים ביטוח, למנורה מבטחים פנסיה בע"מ (להלן: "**מנורה מבטחים פנסיה**") ולחברות הבנות של כל אחת מהן (להלן, כולן ביחד: "**החטיבות**"), בגבול אחריות של 15 מיליוני דולר, לכל חטיבה. כמו כן, הקבוצה רכשה רובדי כיסוי נוספים, במסגרת שלוש פוליסות "מטריה", לכלל החטיבות בקבוצה, בגבול אחריות כולל של 60 מיליוני דולר.

בחודש אוקטובר 2011, אישרה האסיפה הכללית של החברה את חידוש הפוליסות, במבנה הנ"ל, בקבוצה, ובכלל זה מתן כיסוי ביטוחי לבעל השליטה וקרוביו, המשמשים כנושאי משרה בקבוצה, וזאת כעסקת מסגרת למשך שנתיים נוספות, בתנאים הזהים לשאר נושאי המשרה (להלן: "**עסקת המסגרת**"). בחודש יולי 2012, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, כי תנאי עסקת המסגרת מתקיימים בחידוש הפוליסה לשנה נוספת, וזאת, בין היתר, לאור העובדה כי סכומי הפרמיות נותרו ללא שינוי.

1.2.3 דירוג כתבי התחייבות של החברה וחברות הבנות

בחודש יולי 2012, פרסם הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "**המפקח**") ו/או "**הממונה**") טיוטת נייר עמדה בנושא עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות פנסיה וביטוחי חיים וטיוטת חוזר בנושא מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים (להלן, לצורך ס"ק זה: "**טיטוט נייר העמדה וטיוטת החוזר**"), אשר צפויות להשפיע, לדעת חברת מידרוג בע"מ (להלן: "**מידרוג**"), על העתודות הביטוחיות הנדרשות מחברות הביטוח כנגד התחייבויות לקצבה בפוליסות ביטוח חיים, הכוללות הבטחת מקדם קצבה. לאור זאת, החליטה מידרוג, להכניס את כתבי ההתחייבות של חברות הביטוח העוסקות בענף חיסכון ארוך טווח, לרשימת מעקב, לבחינת ההשלכות של טיוטת נייר העמדה וטיוטת החוזר, אשר לדעת מידרוג, ייתכן וצפויות להשפיע על ההון העצמי של חברות הביטוח ועל רווחיותן. לרשימת המעקב כאמור נכנסו כתבי ההתחייבות של החברה וחברות הבנות מנורה מבטחים ביטוח ומנורה מבטחים גיוס הון בע"מ (להלן: "**מנורה מבטחים גיוס הון**"). עם זאת, לאחר מכן, בחודש ספטמבר 2012, לאחר שבחנה מידרוג את השפעת טיוטת נייר העמדה על כל חברת ביטוח בנפרד ועל ענף הביטוח בכללותו, בהתאם לדוחות הכספיים של חברות הביטוח ליום 30 ביוני 2012, העריכה מידרוג כי השפעת נייר העמדה על חברות הביטוח לטווח הקצר אינה מהותית ועל כן, החליטה על הוצאת כתבי ההתחייבות של החברה וחברות הבנות מנורה מבטחים ביטוח ומנורה מבטחים גיוס הון מרשימת המעקב. כמו כן, הודיעה מידרוג כי תמשיך ותעקוב אחר השפעת ביטול מקדם הקצבה על רווחיותן של חברות הביטוח בטווח הבינוני והארוך.

לפרטים נוספים בדבר טיוטת נייר העמדה וטיוטת החוזר ראה סעיף 1.2.5 להלן.

1.2.4 הסכם פשרה - תביעה נגזרת

בחודש מאי 2012, אישר בית המשפט הסכם פשרה שהוגש במסגרת בקשה לאישור תביעה נגזרת נגד החברה ומנורה מבטחים ביטוח אשר הוגשה בחודש פברואר 2011, בהתאם

לסעיף 194 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "הבקשה"). עניינה של הבקשה, כנטען בה, במעשיהם ו/או במחדליהם של נושאי משרה בכירים במנורה מבטחים ביטוח בקשר להלוואות שהעניקה מנורה מבטחים ביטוח ללא בטחונות, כביכול.

במסגרת הסכם הפשרה כאמור, הוסכם בין הצדדים, על בסיס המלצות בית המשפט, כי סך כולל של 13.8 מיליוני ש"ח יועבר למנורה מבטחים ביטוח. סכום הפשרה ימומן ממקורותיה של החברה, וממבטחי משנה.

בהמשך להסדר הפשרה האמור, ולצורך יישומו, אישר דירקטוריון החברה, העברת סך של 8.8 מיליוני ש"ח, במזומן, למנורה מבטחים ביטוח, כהשקעה, וזאת כנגד הקצאת 1,251 מניות רגילות 1 ש"ח ע.ג. של מנורה מבטחים ביטוח. ההקצאה בוצעה בפועל במהלך חודש אוגוסט 2012. לפרטים נוספים, ראה גם באור 5 לדוח הכספי.

1.2.5 שינויים רגולטוריים עיקריים בתקופת הדוח (א) הרפורמה בדמי ניהול

במסגרת ההסדרה הרגולטורית בתחום החיסכון ארוך הטווח, פורסמו בתקופת הדוח, הסדרים תחיקתיים שעניינם הנהגת הרפורמה בדמי הניהול המירביים שניתן לגבות לגבי חלק ממוצרי תחום החיסכון ארוך הטווח, כלהלן:

בחודש יוני 2012, פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012 (להלן, לצורך ס"ק זה: "התקנות"), שעניינן קביעת תקרות לדמי ניהול שרשאים גופים מוסדיים לגבות בגין קופות גמל וקופות ביטוח שבניהולם כדלהלן:

בקופות גמל (לרבות קרן פנסיה חדשה כללית): החל משנת 2013 - שיעור דמי הניהול לא יעלה על 1.1% מהצבירה ועל 4% מההפקדות השוטפות; והחל משנת 2014 - שיעור דמי הניהול לא יעלה על 1.05% מהצבירה ועל 4% מההפקדות השוטפות. דמי הניהול אשר יגבו ממקבלי קצבה יהיו בשיעור שלא יעלה על 0.6% לשנה מהצבירה.

בקופות ביטוח (פוליסות ביטוח חיים): שיופקו החל מ- 1.1.2013 - יחולו השיעורים המפורטים לעיל בנוגע לקופות גמל.

שינוי דמי הניהול לא יחול לגבי: פוליסות ביטוח לפני יום תחילתן של התקנות, קופות גמל וקופות ביטוח מבטיחות תשואה, קרן ותיקה, קרן פנסיה חדשה מקיפה, קרן השתלמות, קופת גמל בניהול אישי, קופת גמל מרכזית, קופת גמל ענפית, קופת גמל לדמי מחלה, קופת גמל לחופשה וקופת גמל למטרה אחרת.

בנוסף, מסדירות התקנות הוראות לגבי גביית דמי ניהול מופחתים מעמיתים שהקשר עמם נותק או עמיתים שנפטרו בשיעור שלא יעלה 0.3% מהצבירה, תוך קביעה כי במידה וגוף מוסדי הצליח ליצור קשר עם עמית שהקשר עמו נותק יהיה רשאי לחזור ולגבות מחשבון העמית, החל ממועד זה ואילך, את שיעור דמי הניהול שגבה מחשבונו במועד שנותק עמו הקשר ולגבי תקופת ניתוק הקשר יהיה רשאי לגבות שיעור של 0.5% דמי ניהול לשנה בלבד (במקום 0.3%).

בחודש יולי 2012, אישרה ועדת הכספים של הכנסת את הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 8) (שיעור מזערי של דמי ניהול), התשע"ב-2012 (להלן: "הצעת החוק") והעבירה אותה לקריאה שניה ושלישית במליאת הכנסת. הצעת החוק קובעת כי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יהיה מוסמך לקבוע סכומים ושיעורים מזעריים ומרביים של דמי ניהול וכן סכומים ושיעורים מירביים של הוצאות וכן יהיה רשאי לקבוע שהסכומים או השיעורים של דמי הניהול ושל ההוצאות יהיו אפס.

בחודש אוקטובר 2012, פורסמה טיוטה לתיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) (תיקון), התשע"ג-2012, במסגרת הטיטה מוצע כי החל מחודש יולי 2013, גופים מוסדיים יהיו רשאים לגבות בגין קופות גמל וקופות ביטוח שבניהולם דמי ניהול בשיעור שלא יעלה על 1.05% מהצבירה ו- 4% מההפקדות השוטפות או 9 ש"ח מהיתרה הצבורה הכוללת בכל חשבונותיו של העמית, לפי הגבוה מבניהם, סכום זה יהיה צמוד ויתעדכן ביום העסקים הראשון בכל שנה. כצעד משלים, פורסמה בחודש אוקטובר 2012, בהוראת שעה למשך שנה, טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (חשבונות בעלי יתרה

צבורה נמוכה(הוראת השעה), התשע"ג-2012 (לעיל ולהלן: "הוראות השעה") שתאפשר לעמית שסך היתרה הצבורה בכל חשבונותיו בקופת הגמל אינה עולה על 5,000 ש"ח למשוך את הכספים בסכום חד פעמי בפטור ממס, וזאת תוך שנה ממועד פרסום הוראת השעה.

כלל השינויים המוצעים כמפורט לעיל לעניין גביית דמי הניהול ממבוטחים חדשים והעמיתים בקופות הגמל, החל משנת 2013, והפחתת דמי הניהול מעמיתים מנותקי קשר צפויים להביא להפחתה בהכנסות הקבוצה מדמי ניהול. בנוסף, ליישום התקנות צפויה להיות השפעה גם על הערך הגלום בגין מכירת פוליסות ביטוח חיים חדשות שימכרו בעתיד. **הערכת החברה כאמור הינה מידע צופה פני עתיד המבוססת על הוראות התקנות והצעות החוק והתקנות כפי נוסחן היום, ואולם, אין באפשרות הקבוצה לאמוד את עוצמת והיקף ההשפעה המצרפית על תוצאותיה.** החברה תוסיף ותבחן את ההשפעה של התקנות והצעות החוק והתקנות הנ"ל על תוצאות פעילותה וכן דרכים להתמודד עם השפעות אלו.

(ב) הסדרה בנושא מקדמי קצבה מובטחים בפוליסות ביטוח חיים

בחודש יולי 2012 פרסם משרד האוצר את טיוטת חוזר מקדמי קצבה המגלמים **הבטחת תוחלת חיים**. טיוטת החוזר פורסמה בהמשך למחקר שנועד על ידי אגף שוק ההון ביטוח וחסכון אשר בחן, בין היתר, את יכולת חברות ביטוח להתמודד עם הסיכון הגלום במקדמי קצבה מובטחים. כיום, תכניות לביטוח חיים משולבות בחיסכון המשווקות על ידי חברות ביטוח, כוללות מקדמי המרה לקצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים (להלן: "מקדמי קצבה"). על פי תוצאות המחקר, המשך שיווק תכניות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה מובטחים יכול לפגוע ביכולתן של חברות לעמוד, בטווח הארוך, בהתחייבויות לתשלום קצבאות בגין פוליסות אלו. בהתאם לטייטה, המשך מכירת תוכניות ביטוח הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים (להלן: "המקדם המובטח") יתאפשר למי שמלאו להם לפחות 55 שנים במועד המכירה, ובלבד שתכניות אלו יעמדו בעקרונות הבאים: (1) המקדם המובטח יתומחר כרכיב עצמאי, שעלותו שקופה וגלויה למבוטח; (2) לא תהא הגבלה בבחירת מסלול קצבה; (3) תשלומים בעד המקדם המובטח, שישווק במועד מסוים, יהיו זהים לכלל המבוטחים שירכשו אותו באותו מועד, בכפוף לאבחנות המבוססות על מאפיינים אקטואריים.

במקביל לפרסום טיוטה זו, פורסם **מכתב למנהלי חברות הביטוח שעניינו "עדכון הארכת תוקף ההיתר לשיווק תכניות ביטוח חיים 2012"**, וזאת לצורך קביעת סייגים להיתרים לשיווק חוזי ביטוח הכוללים מקדם מובטח, אשר נכנסו לתוקף ביום 1 באוגוסט 2012 (להלן: "מכתב העדכון"). ההיתרים שניתנו יוגבלו כך שההיקף הכולל של חוזי ביטוח חיים הכוללים מקדמים מובטחים שיימכרו על ידי חברת ביטוח בתקופה שבין יום 1.1.2012 ועד ליום 31.12.2012 (להלן: "תקופת המעבר"), לא יעלה על 150% מהיקף חוזי ביטוח חיים כאמור שנמכרו על ידה בשנת 2011, וכן מספר חוזי ביטוח חיים הכוללים מקדמים מובטחים שנמכרו בתקופת המעבר לא יעלה על 150% מכמות חוזי ביטוח חיים כאמור שנמכרו על ידה בשנת 2011.

בהמשך למכתב העדכון, בחודש אוגוסט 2012, פורסם **מכתב הבהרה למכתב העדכון** אשר מבחין בין ההיתרים שיינתנו בחוזי ביטוח הכוללים מקדם מובטח המאושרים כקופת ביטוח לבין חוזי ביטוח מסוג זה אשר אינם מאושרים כקופות ביטוח. כמו כן, הובהר כדלקמן: (א) לעניין בחינת היקף חוזי הביטוח הכוללים מקדם מובטח יש לכלול הפקדות חד פעמיות שבוצעו בתקופת המעבר (ב) בכל הנוגע לפוליסות אשר תימכנה בתקופת המעבר לא תתאפשר הגדלת הפקדות ו/או שינוי בשיעור רכיבי ההפקדה (תגמולים או פיצויים), למעט במקרים של הגדלות הנובעות מהסיבות הבאות: (1) הגדלת שכר ביחס לשכר המבוטח בפוליסה (2) הגדלת שיעור ההפקדה בהתאם להוראות צו ההרחבה. בנוסף, הובהר כי צירוף עמיתים באמצעות הסכמי ברירת מחדל לפי לסעיף 20(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, אפשרי רק בעת צירוף לראשונה של עובד. מקום בו קיים הסכם ברירת מחדל לא ניתן לשנות תמהיל מוצרים לחסכון פנסיוני כתוצאה משינוי של הסכם ברירת מחדל של המעביד ללא הסכמה מפורשת של העובד. במקביל למכתב עדכון זה ולצורך מעקב של אגף שוק ההון אחר מכירת חוזי ביטוח חיים הכוללים מקדם מובטח, בתקופת המעבר,

נתבקשו חברות הביטוח לדווח לפיקוח מדי חודש על היקפי המכירות בתקופה האמורה.

בנוסף, לטיטות החוזר ומכתבי המפקח כנ"ל, פרסם המפקח טיטות נייר עמדה בדבר עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות פנסיה ובביטוחי חיים (להלן: "נייר העמדה"). נייר העמדה מתבסס על מחקר שביצע המפקח בנושא תוחלת החיים לעניין עמית קרנות פנסיה ומבוטחי ביטוח חיים. בנייר העמדה נקבעו שיעורי התמותה העדכניים לרבות התייחסות לשיפור תוחלת החיים בעתיד. בנוסף, קיימת התייחסות לשיעור המבוטחים אשר יממשו הזכאות לקבלת קצבה (במובחן מפדיון הוני) בהגיעם לגיל פרישה (להלן: "שיעור לקיחת הקצבה"), אשר לה השפעה על התחייבויות המבטח. הקבוצה בוחנת את נתוני אקטואר האוצר כפי שפורטו בנייר העמדה אל מול נתונים אקטואריים נוספים אשר מצויים בידי ההתבסס על מאפייני תיק הביטוח הקיים שלה. בהמשך לאמור, ועל סמך הבחינה שערכה הקבוצה, עדכנה הקבוצה את אומדני תוחלת החיים ואומדני שיעור לקיחת הקצבה ובהתאם הגדילה את ההפרשה לעתודה משלימה לגמלאות בהיקף של כ- 52 מיליון ש"ח, לפני מסים על ההכנסה (וכ- 34 מיליון ש"ח לאחר מס). ההפרשה האמורה מתייחסת לכספים שנצברו בפוליסות ביטוח חיים עד ליום 30 ביוני 2012 ואינם כוללים התחייבות בגין צבירה עתידית בפוליסות אלו. המפקח הזמין את חברות הביטוח וקרנות הפנסיה ליתן הערות לנייר העמדה. טרם התקיימו דיונים בנושא זה. לאור העובדה כי מדובר בטיטה בלבד, הקבוצה תבחן את אומדן ההפרשה פעם נוספת עם פרסום ההוראות הסופיות, לרבות בחינת פרמטרים נוספים הרלבנטיים לעניין, ובמידת הצורך תבצע התאמות בהפרשה. בהמשך לאמור, הודיע המפקח, בחודש נובמבר 2012, על מינוי צוות לקידום דרכי חישוב עתודות בענף ביטוח חיים הכולל אקטוארים מחברות הביטוח ויועצים חיצוניים בראשות אקטואר האוצר.

להסדרה הכוללת הנ"ל עשויה להיות השפעה על היקף המכירות של פוליסות ביטוח חיים על ידי מנורה ביטוח, על צמצום בהיקף הביטולים והפדיונות בפוליסות עם מקדם קצבה מובטח ועל תמהיל המכירות של מוצרי החיסכון הארוך טווח של הקבוצה. בשלב זה, ולאור העובדה כי טרם גובשו כל השינויים המוצעים בקשר למוצרי ביטוח חיים עם מקדם קצבה מובטח ובפרט לעניין המוצרים שישווקו החל מינואר 2013, לא ניתן להעריך את ההשפעה הכוללת של השינויים האמורים על התוצאות הכספיות של הקבוצה על הפעילות במוצרי החיסכון הפנסיוני השונים, על שימור תיק פוליסות ביטוח חיים ועל הרווחיות הגלומה בהם. יתר על כן, יתכן כי לרפורמה בדמי הניהול כמפורט בסעיף 1.2.1(א) לעיל ולהסדרה בנושא מקדמי הקצבה כמפורט בסעיף זה, תהיה השפעה מקזזת במישור שימור תיק פוליסות ביטוח חיים הקיימות. הערכות הקבוצה כאמור הינן מידע צופה פני עתיד המבוססת על טיטות החוזר ומכתבי המפקח ונייר העמדה הנ"ל ועל תקנות דמי הניהול והצעות החוק והתקנות בנושא זה כפי שפורסמו, וכאמור אין וודאות כי ההערכות האמורות תתממשנה. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות כתוצאה, בין היתר, משינוי אפשרי בנוסח ההסדרה הסופי או בהתנהגות הצרכנים כפי שתהיה בפועל.

(ג) תקנות דרכי השקעה

בחודש יוני 2012, פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 (לעיל ולהלן, לצורך פסקה זו: "התקנות" או "תקנות דרכי השקעה"), אשר נכנסו לתוקף בחודש יולי 2012. במקביל, פורסם חוזר גופים מוסדיים שעניינו כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים (להלן: "חוזר כללי השקעה"), הכולל הוראות משלימות להוראות התקנות הנ"ל. מטרת התקנות והחוזר הינה להחיל כללי השקעה אחידים על מוצרי החיסכון הפנסיוני ובכללם קופות גמל, קרנות פנסיה ופוליסות משתתפות ברווחים. התקנות מבטלות את ההבחנות הקיימות כיום בין כללי השקעה החלים על קופות גמל וקרנות פנסיה לבין אלו החלים על כספי פוליסות משתתפות ברווחים, ובין לבין כללי השקעה החלים על ניהול נכסי החברה המנהלת וכן משנות חלק מכללי השקעה הקיימים, על מנת להתאימן לדרכי פעילות שוק ההון בכלל ודרך פעילות המשקיעים המוסדיים, בפרט. בתקנות הוסרו מגבלות ההשקעה הכמותיות שהיו קיימות בתקנות הקודמות, תוך הגברת מעורבות ועדות ההשקעה בגופים המוסדיים בפעילות ההשקעות. כמו כן,

הועברו חלק מהוראות אשר היו קבועות בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 ובתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי השקעת ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויותיו), התשס"א-2011, לקביעה לפי שיקול דעת הממונה. החוזר כולל הוראות מפורטות בעניינים, אשר הועברו לקביעה לפי שיקול דעת הממונה כאמור, ובכלל זה, לעניין חריגה משיעור השקעה, השקעה בשותפות, בזכות במקרקעין באמצעות תאגיד שאינו שותפות, מתן הלוואות (לרבות לעמיתים), עסקה עם צד קשור ובאמצעותו והשקעה בצד קשור, וכן הוראות לגבי מסלול השקעה מתמחה, לרבות מסלול מחקה מדד. בהמשך לאמור, בחודש נובמבר 2012, פורסמה טיוטת חוזר לתיקון חוזר כללי ההשקעה האמור, הכוללת, בעיקרה, הבהרות לכללים הקבועים בו.

(ד) תקנות ההון המזערי - חברות מנהלות

בחודש פברואר 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 (להלן, לצורך פסקה זו: "התקנות"), חוזר גופים מוסדיים בעניין דרישות הון מחברות מנהלות וחוזר גופים מוסדיים 2012 בעניין דיווח דוחות כספיים ודיווחים נלווים של החברות המנהלות. התקנות מגדירות את ההון העצמי הנדרש מחברה מנהלת. על פי התקנות, ההון העצמי ההתחלתי הנדרש מחברה מנהלת יעמוד על סך מינימאלי של 10 מיליוני ש"ח (למעט חריגים) (להלן: "סכום ההון העצמי ההתחלתי"). ההון העצמי המזערי הנדרש מחברה מנהלת בתאריך הדוח לא יפחת מהגבוה מבין - סכום ההון העצמי ההתחלתי, או סכום מצרפי של: (א) 0.1% מהנכסים המנוהלים עד לתקרת נכסים מנוהלים של 15 מיליארדי ש"ח; (ב) 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל לתקרה האמורה בפסקה (א); (ג) 25% מההוצאות השנתיות כפי שהוגדרו בתקנות. לחברות מנהלות המחזיקות חברות מנהלות נשלטות, נקבעה דרישת הון נוספת בגין הסכום המתקבל מהכפלת ההון העצמי המזערי של כל אחת מהחברות הנשלטות בשיעורי ההחזקות של החברה המנהלת בהן. עוד מגדירות התקנות את דרכי השקעת ההון העצמי הנדרש ומחייבות חברה מנהלת להחזיק לפחות 50% מההון העצמי המזערי הנדרש ממנה לפי התקנות בנכסים נזילים, בניכוי סכום שווי כל הנכסים הנזילים הנדרש מחברה מנהלת שהיא חברה נשלטת כשהוא מוכפל בשיעור החזקתה בחברה הנשלטת. בנוסף, חל איסור על חברה מנהלת: (1) להשקיע את ההון העצמי המזערי הנדרש ממנה לפי התקנות, במי ששולט בה, בצד הקשור לה או בצד קשור למי ששולט בה; (2) להחזיק יותר מ-10% מאמצעי שליטה בתאגיד כלשהו, למעט חברה בת שהיא חברה מנהלת ולמעט החזקה בשיעור של 100% מאמצעי השליטה בתאגיד עזר; (3) להחזיק נכסים בלתי מוחשיים, כהגדרתם בטיטת התקנות, כנגד ההון העצמי המזערי הנדרש ממנה לפי טיוטת התקנות; (4) לשעבד נכסים העומדים כנגד ההון העצמי המזערי הנדרש ממנה לפי התקנות ו- (5) לערוב להתחייבות מכל סוג שהוא, אלא אם כן, הערבות נדרשת לצורך פעילותה השוטפת, ולא עולה על שיעור של 5% מנכסיה. בתקנות נקבעה גם הוראת מעבר, לפיה חברה מנהלת שקיבלה רישיון לפני יום תחילת התקנות, תהיה חייבת להגדיל את הונה העצמי, באופן מדורג עד לסכום הנדרש לפי התקנות, וזאת עד למועד פרסום הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014, (כאשר לפחות 30% מההפרש יושלם עד למועד פרסום הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2012, לפחות 60% מההפרש יושלם עד למועד פרסום הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012, ולפחות 80% מההפרש יושלם עד למועד פרסום הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013).

בהמשך לאמור, בחודש יולי 2012 פורסם חוזר בעניין דיווח דוחות כספיים ודיווחים נלווים של החברות המנהלות, שכולל הוראות משלימות לתקנות ולחוזר האמורים לעיל. החוזר קובע הוראות לעניין אופן הגשת הדוחות הכספיים של חברה מנהלת לממונה, ומוסיף דרישות דיווח נלוות חדשות לדוחות הכספיים של החברה המנהלת, בדבר חישוב דרישות ההון בהתאם לתקנות הנ"ל ובדבר הרכב הנכסים של החברה המנהלת. דיווחים נלווים אלו צריכים להיות מסוקרים או מבוקרים, לפי העניין, על ידי רואי החשבון של החברה המנהלת, בדומה לדוחות הכספיים. עוד נקבע, כי יש להגיש את הדוחות הנלווים לדוחות הכספיים בגין הרבעונים הראשון והשני של שנת 2012 במועד שבו יוגשו הדיווחים בגין הרבעון השלישי של שנת 2012.

להשלכות התקנות על דרישות ההון העצמי של החברות המנהלות בקבוצה (ראה סעיף 2.3 להלן וכן באור 5 לדוחות הכספיים).

(ה) טיטות לענין חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי

בחודש יולי 2012 פורסמה טיטות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי), התשע"ב-2012 וכן טיטות חוזר "חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי" (להלן, לענין פסקה זו: "טיטות התקנות" ו- "טיטות החוזר", בהתאמה). הטיטות פורסמו בעקבות ההתפתחויות שחלו בשנים האחרונות באופן הערכת עתודות ביטוח בענפי הביטוח הכללי. לאור הגידול בכמות המשאבים, הידע והניסיון של חברות ביטוח בתחום זה, עלה הצורך בעדכון הוראות הדין הקיימות בנושא חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי. טיטות התקנות מציעה לבטל את תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984, ובמקומן להחיל את טיטות התקנות והחוזר לענין חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי. השינוי המרכזי שיחול עם כניסת הטיטות האמורות לתוקף הינו ביטול עתודת עודף הכנסות על הוצאות ("הצבירה") המחושבת בחלק מענפי הביטוח הכללי, שיבוצע באופן הדרגתי על פני מספר שנים. הוראות החוזר מבטלות הנחיות קודמות בענין - דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי ובדבר זקיפת הכנסות מהשקעות לצבירה.

בחודש יולי 2012, פורסמה טיטות שעניינה עמדת ממונה - נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי. מטרת הטיטות הינה להציג את עמדת המפקח לגבי נוהג מיטבי ("Best Practice") לאקטוארים בבואם לחשב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך הדוחות הכספיים השנתיים כך שישקפו באופן נאות והולם את ההתחייבויות הביטוחיות. סטייה מהותית מהנוהג המיטבי אפשרית כאשר קיימת סיבה מוצדקת לכך. במסמך מפורטים עקרונות כלליים, אופן בחירת ההנחות והמודל, שיעור היוון תזרים התחייבויות, קיבוץ סיכונים וקביעת גובה התחייבויות ביטוחיות בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום המאזן ולסיכונים לאחר יום המאזן. על פי הטיטות תחילתה של עמדת המפקח כאמור החל מהדוחות הכספיים לשנת 2013.

הקבוצה בוחנת את הוראות הטיטות ועמדת הממונה. ביטול הצבירה יביא להקטנת סך ההתחייבויות הביטוחיות ולהגדלת ההון העצמי. מאידך, קשה להעריך את השפעת השינוי בכללי החישוב של העתודה האקטוארית ביחס לכללים המיושמים כיום, על התוצאות העסקיות של הקבוצה. לפיכך, לא ניתן, בשלב זה, להעריך את ההשפעה המצרפית של התיקונים האמורים.

1.2.6 הון אנושי

- א. לאחר תאריך המאזן, בחודש נובמבר 2012, המליץ דירקטוריון החברה בפני האסיפה הכללית על מינויו של ה"ה חזי צאיג כדח"צ בחברה. ה"ה צאיג מועמד לכהונה כדח"צ גם בחברה הבת מנורה מבטחים פנסיה ובחברות בנות נוספות בעתיד, עם סיום כהונת דח"צים בהם.
- ב. בחודש אוגוסט 2012 מונתה ה"ה עו"ד רונה לרר, כממונה על אכיפה והציות בכפופות ישירה למנכ"ל החברה. יצוין, כי הגב' לרר מונתה במקביל גם כממונה אכיפה וציות במנורה מבטחים ביטוח.
- ג. החל מיום 1 במאי 2012, חדל ה"ה שמואל שורץ לכהן כמבקר הפנים של החברה ושל חברות בנות נוספות בקבוצה.
- בהמשך לאמור, ביום 19 ו-30 ביולי 2012, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה (בהתאם להמלצת ועדת הביקורת, כאמור), בהתאמה, את מינויו של ה"ה ר"ח מאיר איליה (שותף) ממשרד רואה החשבון רוזנבלום הולצמן, כמבקר הפנים של החברה ושל מס' חברות בנות שלה, וזאת החל מיום 1 באוגוסט, 2012, עד למינוי מבקר פנים קבוע, עובד החברה, בהתאם למדיניות החברה.
- ד. ה"ה עו"ד אלה רובינק, מונתה לדירקטורית בלתי תלויה של החברה, החל מיום 1 ביוני, 2012. ה"ה רובינק מכהנת במקביל כדירקטורית בחברה הבת - מנורה מבטחים ביטוח.

1.2.7 רכישת נכס - בנק לפיתוח התעשייה

בחודש מרס 2012, השלימה מנורה מבטחים ביטוח את העסקה לרכישת מלוא (100%) המניות הנכללות בהון המניות המונפק והנפרע של הבנק לפיתוח תעשייה בישראל בע"מ (להלן: "בל"ת") ומיזוג פעילות בל"ת למנורה מבטחים ביטוח, וזאת לאחר קיום כל התנאים המתלים, לרבות אישור בית המשפט למיזוג כאמור, ואישור רשות המסים לעסקה. כתוצאה מהשלמת העסקה, מנורה מבטחים ביטוח רשמה, בתקופת הדוח, הכנסות מיסים בסך של כ- 54 מיליוני ש"ח. לפרטים ראה באור 4 לדוחות הכספיים.

1.2.8 קבלת דיבידנד בעין

בחודש פברואר 2012, כחלק משינוי מבני בקבוצה, חילקה מנורה מבטחים ביטוח, חברה בת של החברה, את מלוא (100%) מניות מנורה מבטחים פנסיה שהיו בבעלותה, כדיבידנד בעין, לחברה. לפרטים נוספים ראה באור 5 לדוחות הכספיים.

1.2.9 הליכים משפטיים

לעניין התפתחויות בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות ולאישור תובענות שהוגשו כנגד החברה, ו/או החברות המאוחדות שלה כייצוגיות, ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

1.2.10 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

1.2.10.1 כללי

- בחודש נובמבר 2012, פרסמה רשות ניירות ערך תזכיר חוק ניירות ערך (תיקון מס') (מערכת הצבעות באינטרנט), התשע"ב-2012, במסגרתו מוצע לשר האוצר לפעול לתיקון חוק ניירות ערך (תיקון מס' 38), חוק החברות, התשנ"ט-1999, תקנות ניירות ערך (חובות חבר בורסה ללקוחו בקשר עם הצבעה במערכת הצבעות אינטרנטית), התשע"ב-2012, צו ניירות ערך (תיקון התוספת החמישית לחוק), התשע"ב-2012, תקנות ניירות ערך (חתימה ודיווח אלקטרוני) (תיקון), התשע"ב-2012 ותקנות החברות (הצבעה בכתב והודעות עמדה) (תיקון), תשע"ב-2012 (להלן בס"ק זה: "תיקוני החקיקה"). במסגרת תיקוני החקיקה, מוצע לכונן את התשתית המשפטית להקמתה של מערכת הצבעות אינטרנטית, באמצעות יוכלו מחזיקים בניירות ערך להצביע באסיפות השונות באמצעות האינטרנט. מהלך זה נועד לסייע בהגברת מעורבותם של המחזיקים בניירות ערך באסיפות ומימוש כוח ההצבעה שלהם. המערכת תהפוך את אפשרות ההצבעה לפשוטה ונגישה יותר לבעלי מניות מן הציבור.

- בחודש נובמבר 2012, פורסם ברשומות חוק החברות (תיקון מס' 20) (תנאי כהונה והעסקה בחברות ציבוריות ובחברות אגרות חוב), התשע"ב-2012. עניינו של התיקון, בקביעת מדיניות תגמול לנושאי המשרה בחברות ציבוריות וחברות אג"ח, ובכלל זה קביעת הליכי אישור של המדיניות ושינויה, כאשר החובה לקביעת מדיניות לראשונה הינה בתוך תשעה חודשים ממועד התחילה של החוק שהינו ה- 12 בדצמבר 2012. התיקון קובע מנגנון של הקמת ועדת תגמול, שחבריה דירקטורים חיצוניים ברובם, שתפקידה להמליץ לדירקטוריון על מדיניות התגמול הכוללת של החברה ולאשר גמול ספציפי לנושאי משרה, אשר תגמולם טעון אישור בהתאם להוראות התיקון. מנגנון מרכזי נוסף שנקבע בתיקון לחוק, הינו אימוץ בשינויים של מנגנון "Say on pay" ולפיו התגמול (מדיניות התגמול או הגמול הספציפי הטעון אישור, לפי העניין), יובא לאישור האסיפה הכללית, תוך דרישת רוב מבין בעלי מניות המיעוט (בדומה לאישור עסקה עם בעל שליטה) אולם ניתן יהיה לאשר את התגמול אף אם האסיפה הכללית התנגדה לו, וזאת אם ועדת התגמול והדירקטוריון ידונו שוב בתגמול ויאשרו אותו על יסוד נימוקים מפורטים. על מדיניות התגמול להיקבע, בין השאר, לפי שיקולים כלהלן: קידום מטרות החברה, תכנית עבודתה ומדיניותה, בראיה ארוכת טווח; יצירת תמריצים ראויים לנושאי משרה, בהתחשב, בין השאר, במדיניות ניהול הסיכונים של החברה, גודל החברה ואופי פעילותה; וביחס לרכיבים משתנים (כגון אופציות ומענקים) - תרומתו של נושא המשרה להשגת יעדי החברה ולהשאת רווחיה בראייה ארוכת טווח ובהתאם לתפקידו

של נושא המשרה, והכל תוך התייחסות לעניינים המפורטים בחלק א' לתוספת ראשונה א' לחוק ותוך קביעת הוראות כמפורט בחלק ב' לתוספת האמורה.

בחדש אוקטובר 2012, פרסמה רשות ניירות ערך, במסגרת פרויקט "שיפור הדוחות", הנחיה לפי סעיף 36א(ב) בנושא **שאלון ממשל תאגידי**. מטרת פרויקט "שיפור הדוחות" כאמור, לתמרץ את איכות הממשל התאגידי, משך, החליטה הרשות לפעול לקידום שאלון מובנה, ובו קובץ שאלות לפי נושאים רלוונטיים הקשורים לממשל תאגידי, שיצורף לפרק "פרטים נוספים על התאגיד" בכל דוח תקופתי. לעמדת הרשות, יצירת השאלון כאמור, בנוגע להיבטי ממשל תאגידי, המחייב גילוי בהתאם לשאלות המובנות, יהווה פלטפורמה יעילה, ממוקדת ותמציתית, אשר תקנה למשקיע אמצעי עצמאי והשוואתי כאחד, לבחינת איכות הממשל התאגידי בתאגיד ותמחור נייר הערך.

בחדש אוקטובר 2012, פרסמה הצעת חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה) (תיקון), **התשע"ג-2012** וזאת בעקבות החלטת הממשלה להנחות, בין היתר, את הממונה על שוק ההון להכין תכנית מדיניות לאומית מקיפה לקידום החינוך הפיננסי, לקדם את המודעות לחשיבות החינוך הפיננסי, להוות גורם יעיל בהבניית שותפויות בין הממשלה, המגזר העסקי והמגזר השלישי לקידום החינוך הפיננסי ויצירת תכניות לחינוך פיננסי, וכן לבקר את אופן יישום המדיניות לקידום החינוך הפיננסי במטרה להבטיח את יישומה באופן יעיל. התזכיר מרחיב את תפקידיו של הממונה כאחראי על הנהגת תכנית מדיניות לאומית לקידום חינוך פיננסי, הכנת פרסומים שונים ותכניות לימוד והכשרה שונות בתחום החינוך הפיננסי, לרבות הקמת אתר אינטרנט מרכזי לחינוך פיננסי. כמו כן, הוחלט כי התיקון לחוק יכלול הסדרה של הנהלת הקרן הממשלתית לחינוך פיננסי אשר מטרתה לקדם את החינוך הפיננסי בישראל, כמועצה מייעצת לממונה על שוק ההון בנושא החינוך הפיננסי והגברת האוריינות הפיננסית בקרב אוכלוסיית מדינת ישראל.

בחדש אוקטובר 2012, פרסמה הצעת תקנות השקעות משותפות בנאמנות (שכר מנהל קרן) (הוראת שעה), **התשע"ג-2012**. מטרת התקנות להבטיח כי מלוא ההפחתה בעלויות המושטות על מנהלי הקרנות בשל תשלום עמלות הפצה לבנקים תתורגם להפחתה בדמי הניהול הנגבים מן המשקיעים בקרנות הנאמנות. כצעד משלים הוצע לחייב את מנהלי הקרנות, להפחית את דמי הניהול בקרנות המנוהלות על ידם, בשיעור שישקף את מלוא התשלומים שיחסכו מהם בפועל כתוצאה מהפחתת עמלות ההפצה שהם משלמים לבנקים, עד לרמה שאינה עולה מעבר ל- 10% מעל לעמלות ההפצה המרביות, בשיעורן המוצע החדש. עוד הוצע כי ההגבלה על דמי ניהול תהיה בתוקף לתקופה של שישה חודשים. בהמשך לאמור, כחלק ממהלך משלים בנושא הפחתת עמלות ההפצה, פרסמה רשות ניירות ערך את **תקנות השקעות משותפות בנאמנות (עמלות הפצה) (תיקון), התשע"ג-2012**, אשר עניינם הפחתת עמלות ההפצה שמשלמים מנהלי קרנות הנאמנות לבנקים המפיצים את הקרנות, אופן ההפחתה ושיעורי ההפחתה המוצעים הם כדלקמן: קרנות מסוג 2 (קרנות מנייתיות) ימוזגו לקטגוריה שיווית סוג 3 אשר תשולם בהם עמלת הפצה בסך 0.35%. בקטגוריה של קרנות סולידיות קצרות תשולם עמלת הפצה בסך 0.2% ובקטגוריה של הקרנות הכספיות תשולם עמלה בסך 0.1%.

בחדש ספטמבר 2012, פרסם המפקח נוסח סופי של מכתב, הממוען למנהלי הגופים המוסדיים, שעניינו **משטר כושר פירעון ישראלי** וכן טיוטת חוזר לביצוע IQIS. במכתב, פירט המפקח את הצעדים שבכוונתו לנקוט, לצורך קידום משטר כושר פירעון ישראלי, מבוסס סיכונים, ברוח הדירקטיבה האירופית סולבנסי 2. כן פורטו במכתב אבני הדרך ליישום התהליך עד להחלתו באופן מלא בשנת 2015. בנוסף, ניתנה הנחייה סקר הערכה כמותית (QIS) נוסף על בסיס נתוני הדוחות הכספיים לשנת 2011, ובהתבסס על הנחיית סקר ההערכה הכמותית החמישי, שפורסמה על ידי נציבות האיחוד האירופי ביולי 2010. לאחר צבירת הניסיון המתאים מתוצאות דיווחי ה- IQIS הנ"ל, יפורסמו תקנות הון

מתאימות וחברות ביטוח יידרשו להחזיק הון עצמי בהתאם. כמו כן, לדעת המפקח, חישוב מצב כושר הפירעון על בסיס נתוני שנת 2011 יתרום להיערכות חברות הביטוח לקראת יישום דרישות משטר כושר הפירעון הישראלי, שיחליף בעתיד את מסגרת כושר הפירעון הקיימת. יצוין, כי על דירקטוריון המבטח לדון בממצאי הסקרים טרם הגשתם למפקח ובנוסף, להגיש למפקח העתקים מפרוטוקולי הדיונים שהתקיימו.

- בחודש ספטמבר 2012, פרסמה רשות ניירות ערך, **מפת דרכים: יעדים ותכניות לשנים הקרובות חלק 1 ו-2**, המכילה יעדים ותכניות של הרשות לשנים הקרובות. חלקה הראשון של מפת הדרכים כולל התייחסות לאסטרטגיה, פרויקטים ותכניות עבודה. וחלקה השני של מפת הדרכים, כולל הצעות להקלות ברגולציה. חלק מהותי במסמכי הרשות מתייחס לתאגידים המדווחים ולהקלות ברגולציה בשוק ההון, אם כי מפת הדרכים מתייחסת גם לגופים אחרים הנמצאים בפיחוק הרשות כמו למשל, מנהלי תיקים. מפת הדרכים כוללת גם נושאים שיעודם פיתוח שוק ההון.

- בחודש אוגוסט 2012, פרסמה רשות ניירות ערך, חוזר למנהלי קרנות ולנאמנים בדבר **תשלום דמי ניהול מופחתים עבור תעודות סל המוחזקות בקרן** (להלן: "חוזר הרשות"). במסגרת החוזר נקבע, שבהתאם לשינויים שחלו בהוראות הנוגעות להוצאות המותרות בניכוי על ידי חברות מנהלות של קופות גמל ומבטחים (להלן: "גופים מוסדיים") בגין השקעה בתעודות סל, אשר בעקבותיהם ניתנה, על ידי מנפיקי תעודות הסל, התחייבות לגופים המוסדיים להחזיר דמי ניהול, כך ששיעור דמי הניהול בגין תעודות הסל לא יעלו, לאחר ההנחה, על 0.1% מהשווי ההוגן של התעודה על מנהלי הקרן לפעול למימוש הנחה דומה. בהתאם לעמדת הרשות, מנהל קרן אשר לא יפעל להתקשרות בהסכם עם מנהל תעודות סל לצורך מימוש הנחה כאמור ביחס לתעודות הסל שיוחזקו בקרנות שבניהולו מיום 1.12.2012 ואילך, מפר את חובתו, לפי סעיף 75 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, לפעול בזהירות, באמונה ובשקידה, במילוי תפקידו ובשימוש בסמכויותיו. מנהל הקרן פועל להתקשרות בהסכמים כאמור.

- בחודש אוגוסט 2012 פרסמה רשות ניירות ערך, לעיון הציבור **תקנות השקעות משותפות בנאמנות (תנאי כשירות של בעלי תפקידים במנהל קרן ובנאמן), התשע"ב-2012**. תקנות אלה עוסקות בתנאי כשירות של בעלי תפקידים במנהל קרן ובנאמן. יצוין, כי עיקרן של התקנות המוצעות הוא תיקון המצב הקיים ביחס לבעלי תפקידים אשר חלות עליהם דרישות הכשירות, הוספת בעלי תפקידים נוספים אשר יהיו כפופים לדרישות הכשירות, וזאת לצורך חיזוקו של ממשל תאגידי אפקטיבי.

- כחלק ממדיניות המס בארה"ב, חוקק חוק ה- **The Foreign Account Tax Compliance Act FATCA**, הקובע כי גופים פיננסיים בכלל ובנקים בפרט, חייבים בדיווח לרשות המס בארצות הברית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח בארה"ב (אזרח ארה"ב). על פי הוראות ה-FATCA, על כל הגופים הפיננסיים הזרים להתקשר בהסכם מיוחד עם רשות המיסים האמריקאית לא יאוחר מה- 30 ביוני 2013. על פי ההסכם יתחייב הגוף הפיננסי לבצע בדיקת נאותות לבעלי חשבונות בנק, ולהעביר לרשות המיסים האמריקאית אחת לשנה מידע אודות חשבונות שזוהו כ"אמריקאים". כמו כן, יתחייב הגוף הפיננסי להעביר מידע בדבר מספר וסך ערך החשבונות של בעלי חשבונות אשר סירבו לשתף פעולה. בנוסף, יתחייבו הגופים הפיננסיים, לנכות במקור עבור רשות המיסים האמריקאית 30% מכל תשלום ממקור הכנסה אמריקאי שמועבר אליהם, מכל אלו שאינם מצייתים להוראות ה-FATCA, הן מגופים פיננסיים והן מבעלי חשבונות בנק. יישום הוראות ה-FATCA על ידי הגופים הפיננסיים בישראל צפוי לעורר קשיים רבים, לאור החסמים הקיימים בדין הישראלי, והעלויות התפעוליות הרבות בהן ייאלצו לשאת אותם גופים. בנסיבות אלה, מינה מנכ"ל משרד האוצר, בחודש אוגוסט 2012 צוות, אשר יבחן את השלכות יישום הוראות ה-FATCA בישראל, לרבות בחינת האפשרות

ליישום באמצעות הסכם בילטרלי בין מדינת ישראל לארה"ב, אשר עשוי להקל על הגופים הפיננסיים את היישום, וימליץ על מתווה מוצע.

בחדש אוגוסט 2012, פורסמו תקנות החברות (סכומים אחרים הכלולים בהון עצמי שיראו אותם כעודפים), התשע"ב-2012. על פי התקנות, הייתה לחברה השקעה במכשיר הוני, אשר לפי תקן דיווח כספי בין-לאומי 9, שינויים בשוויה ההוגן נזקפים לרווח הכולל האחר (להלן, בסעיף זה: "ההשקעה"), יראו כעודפים גם סכומים חיוביים או שליליים הכלולים בהון העצמי של החברה בשל שינויים בשוויה ההוגן של ההשקעה, ובלבד שבהתאם לתקן חשבונאות בין-לאומי 39 סכומים אלה היו נזקפים לרווח הנקי. התקנות נועדו לשמר את תכלית "מבחן הרווח" הקבוע בסעיף 302 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ולהבטיח הגנה ראויה לאינטרסים של נושי החברה תוך איזון מול יכולת החברה לחלק דיבידנד לבעלי מניותיה.

בחדש אוגוסט 2012, פורסם תזכיר חוק הגנת הפרטיות (תיקון מס'...) (צמצום חובת הרישום וקביעת חובה לקיום סדרי ניהול וכללי עבודה ולתיעודם במסמכים), התשע"ב-2012. מטרת התזכיר היא שיפור הציות להוראות חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, הנוגעות לפרטיות במאגרי מידע, בדרך של קביעת חובה לקיום סדרי ניהול וכללי עבודה הנדרשים לשם ניהול מאגר מידע ומיקוד הפעילות הרגולטורית במישור הפיקוח והאכיפה. על פי המוצע בתזכיר, את חובת רישום מאגרי המידע תחליף חובה לקיום סדרי ניהול וכללי עבודה ותיעודם במסמכים, אשר תחייב ארגונים בקיום הליכים פנימיים, שמטרתם הפנמה של היבטי הציות לחוק. חובה זו תשאיר מרחב גמישות לארגון ביחס לאופן פעולתו וזאת לצד ההפנמה של הוראות החוק. חובת הרישום תמשיך לחול, על פי המוצע, רק על גופים ציבוריים ועל מאגרים רגישים במיוחד הטומנים בחובם סיכון לפרטיות מעצם קיומם¹. יצוין, כי תזכיר זה מהווה תיקון המשך להצעת חוק הגנת הפרטיות (תיקון מס' 12) (סמכויות אכיפה), התשע"ב-2012 (אשר פורסמה בנובמבר 2011 ונמצאת בימים אלה בהכנה לקריאה שנייה והשלישית), וכולל גם תוספות לסעיפי העיצום הכספי והעבירות המופיעים בהצעת החוק האמורה, ביחס לחובות החדשות הרלוונטיות המופיעות בתזכיר.

בחדש יולי 2012, פורסמה הצעה לתיקון חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מספר 21), התשע"א-2011 (להלן: "תיקון 21"), במסגרתה מוצע לערוך תיקון מקיף ונרחב בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, שעיקריו: הסדרת פעילותן של תעודות הסל תחת משטר של הסדרה ופיקוח בדומה לקרנות הנאמנות, והנחת תשתית משפטית להסדרת מוצר מדד חדש, הדומה במהותו ל-ETF (Exchange Traded Fund) האמריקאי, שיקרא "קרן סל". בהתאם לתיקון המוצע, ולאחר כניסתו לתוקף, יוצעו בישראל שלושה סוגים של מוצרי השקעה משותפת: קרן נאמנות פתוחה, קרן סל ותעודת סל שכולם יכונה "השקעה משותפת", נוסח הצעת החוק כפי שפורסמה ברשומות עבר קריאה ראשונה והונח על שולחן ועדת הכספים.

בחדש יולי 2012, פורסם חוק החוזים האחדים (תיקון מס' 4), התשע"ב-2012. על פי התיקון לחוק יראו כתנאי מקפח בחוזה אחיד, תנאי הקובע הצמדה של מחיר או תשלום אחר, לפי החוזה, למדד כלשהו, כך שירידה של המדד או עלייה שלו לא תזכה את הלקוח. תחילתו של התיקון 4 חודשים מיום פרסומו. כוונת התיקון הינה לצמצם מקרים בהם מופיע בחוזה אחיד שער מזערי למדד, כך שאם השיעור עלה - הלקוח יחויב בתשלום גבוה יותר, אך אם שיעור המדד ירד, התשלום יהיה לפי השער המזערי, כך שהסכום הריאלי שהלקוח ישלם בפועל יהיה גבוה יותר.

¹ המדובר ברשימה סגורה של סוגי המאגרים הבאים: (א) מאגר שמטרתו העיקרית היא איסוף מידע לצורך מסירתו לאחר כדרך עיסוק, לרבות שירותי דיור ישיר; (ב) מאגר מידע המשמש חוקר פרטי רישוי לפי חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה, התשל"ב-1972 בעיסוקו; ו-(ג) מאגר מידע של בעל רישיון לפי חוק שירות נתוני אשראי, התשס"ב-2002.

• בחודש יולי 2012, פורסם תיקון מס' 19 לחוק החברות, התשנ"ט-1999, בעניין מינוי מומחה לבחינת הסדר חוב בחברת איגרות חוב, אשר קבע כי גיבוש הסדרי חוב ילווה על ידי מומחה מטעם בית המשפט, לצורך גיבוש הסדרי חוב יעילים. המומחה יוכל לסייע לצדדים לכל אורך המשא ומתן ובסופו יכין חוות דעת לעניין כדאיותו של הסדר החוב המוצע, לבעלי איגרות החוב. על פי החוק, מינוי מומחה וקבלת חוות הדעת מטעמו, יהיו תנאי לאישור הסדר החוב, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת, בשל נסיבות מיוחדות שיירשמו.

• בחודש יולי 2012, פרסם המפקח טיוטת חוזר בעניין שירות ללקוחות סוכנים ויועצים, שמטרתה להשלים את הוראות חוזר גופים מוסדיים משנת 2011 שעניינו שירות ללקוחות גופים מוסדיים, ולהשתלב כפרק נוסף במסגרת החוזר האמור בעניין שירות ללקוחות בגופים מוסדיים. הטיטה קובעת הוראות לעניין רמת השירות בו יחויב בעל רישיון - דהיינו, יועץ פנסיוני כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 וסוכן ביטוח, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 - כלפי לקוחותיו. במסגרת הטיטה, מוצע לחייב בעל רישיון לקבוע אמנת שירות, אשר תפורסם במקום זמין ללקוחותיו ובאתר האינטרנט שלו, ככל שקיים, ותכלול, לכל הפחות, את זכויות לקוחותיו והתייחסות לעקרונות הקבועים בטיטה. כמו כן, הטיטה קובעת קריטריונים למתן שירות על ידי בעל רישיון, ובין היתר, כלהלן - מתן יחס הוגן ומכבד ללקוחות, לרבות כיבוד פרטיותם; עדכון הלקוחות בדבר אופן קבלת השירות, לרבות שעות קבלת קהל; וכן קביעת לוחות זמנים לקביעת פגישות ומתן מענה לפניות לקוחות, לרבות העברת מסמכים ומידע. עוד דורשת הטיטה כי בעל הרישיון יהיה מקצועי - דהיינו בעל כישורים מתאימים והיכרות עם הוראות הדין הרלבנטיות, תוך שמירה על רמה מקצועית זו, באופן שוטף, באמצעות השתלמויות והכשרות רלבנטיות. בנוסף, נקבע בטיטת החוזר כי תאגידים שמועסקים בהם עשרה בעלי רישיון או יותר יחויבו במינוי אחראי שירות לקוחות שיהיה אמון על טיפול בפניות לקוחות אשר תפקידו יהיו כמפורט בטיטה.

• בחודש יולי 2012, פורסמה טיוטת הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012. בהצעת החוק מוצעים תיקונים בחוק הביטוח ובחוק הגמל, שנועדו להתאימם לגישה שאימץ הפיקוח ולפיה יתאפשר לגופים המוסדיים מרחב פעולה לפיתוח מוצרים או לשינוי תקנון קופת גמל, לאור עקרונות, קווים מנחים, הוראות ותנאים שאותם יכתיב הממונה על שוק ההון, ויאפשר פיתוח מוצרים או שינוי תקנון קופת גמל, לאחר מתן הודעה לממונה ללא צורך בקבלת אישורו מראש, במקרים מתאימים, וזאת במטרה לאפשר התפתחות מהירה של שוק הביטוח ושל שוק הגמל, כך שיתאימו לצרכים המשתנים של המבוטחים והעמיתים ולהתפתחויות עתידיות בשווקים ובמטרה להגדיל את מידת האחריות של הגופים המוסדיים. באופן דומה, בין היתר, מוצע לקבוע כי המפקח רשאי להורות על תנאים אשר בהתקיימם לא תחול חובת קבלת היתר על אדם המחזיק אמצעי שליטה במבטח כערוכה לחיוב וכן תנאים בהם ניתן יהיה להחיל נהל אחיד של הודעה למפקח לפני מועד תחילת ההחזקה של אמצעי שליטה כערוכה לחיוב. כמו כן, מוצע לבטל החובה לקבל אישור מראש של הממונה, כתנאי להעברת ניהול של קופת גמל או ביצוע מיזוג והחלת נהל אחיד של הודעה לממונה לפני מועד העברת ניהול קופת הגמל לחברה אחרת. גישת פיקוח זו עולה בקנה אחד עם הנהוג במרבית מדינות ה-OECD ועם עקרונות דירקטיבת "סולבנסי 2".

• בחודש יולי 2012, פרסם הממונה טיוטה שניה של חוזר שעניינה ניהול סיכונים ציות בגופים מוסדיים, וכן טיוטה של קריטריונים להערכת אפקטיביות תכנית ציות ואכיפה פנימית. טיוטת החוזר מבקשת להסדיר מינוי אחראי להבטחת הציות ואכיפה פנימית בגוף המוסדי להוראות הדין ולקבוע את התפקידים והסמכויות שלו ושל מערך הציות והאכיפה הפנימית בגוף המוסדי. על פי טיוטת ההוראה, הנהלת הגוף המוסדי צריכה לקבוע תכנית ציות ואכיפה פנימית הטעונה אישור של הדירקטוריון אשר יפקח על יישומה בפועל של התכנית.

טיוטת הקריטריונים נועדה לפרט את העקרונות לפיהם יבחן המפקח את אפקטיביות תכנית הציות והאכיפה הפנימית שקבע הגוף המוסדי. בטיטות הקריטריונים מבהיר המפקח כי קיומה של תכנית אכיפה אפקטיבית תסייע לגוף המוסדי להטמיע את הוראות הדין ולמנוע הפרתן ואף תוכל להקים חזקה כי המנהל הכללי של הגוף המוסדי קיים את חובת הפיקוח בה הוא חב על פי הוראות הדין לגבי הפרות בהן מטפלת תכנית הציות והאכיפה הפנימית שאושרה כאמור.

• בהמשך למסמך עקרונות בעניין קווים מנחים להנהגת תכנית ביטוח, שפרסם המפקח בחודש ספטמבר 2011, פרסם המפקח בחודש יוני 2012, **טיוטה שעניינה רשימת נוהגים פסולים ונוהגים ראויים בתכנית הביטוח**. הטיוטה מבהירה, כי תכנית ביטוח הכוללת אחד או יותר מהנוהגים המפורטים בנספח לטיטות או שאינה כוללת אחד או יותר מהנוהגים הראויים בטיטות, יראו אותה כתכנית או שינוי שהמפקח מתנגד להם והיא הונהגה בניגוד להוראות סעיף 40 לחוק הפיקוח על הביטוח, למעט אם אושרה מראש ובכתב בידי המפקח על הביטוח. הטיוטה מפרטת את עיקרי הנוהגים, בחלוקה לסוגיות כלליות, סוגיות מתחום ביטוח חיים, מתחום ביטוח בריאות ומתחום ביטוח כללי. בהתאם לטיטות, תכנית הביטוח תיכנס לתוקף החל מיום נוהג ייחשב פסול אם הופיע בתכנית ביטוח שנמכרה לאחר 1 בינואר 2013.

• בחודש יוני 2012, נכנס לתוקף **חוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011**. החוק אינו יוצר זכויות וחובות חדשות מעבר לדיני העבודה הקיימים היום, ותכליתו הגברת האכיפה על החקיקה הקיימת. בין היתר, מטיל החוק קנסות בגין הפרת אחת או יותר מההוראות המנויות בתוספת השנייה (הנוגעות לעובדים ישירים של התאגיד) בסכומים הנעים בין 5,000 ש"ח לבין 35,000 ש"ח, ומטיל אחריות אישית אזרחית על מנכ"ל הארגון במקרה של הפרה אשר לא תוקנה למרות שקיבל התראה לגביה. בנוסף, בגין הפרות שיבוצעו כנגד עובדי קבלן המועסקים בתחומי הניקיון והשמירה בחברה מטיל החוק קנסות בסכומים גבוהים יותר, עד למעלה מ-200,000 ש"ח. עוד נקבע, כי בגין הפרות כנגד עובדי הקבלן אשר לא יתקנו על אף התראה שיעביר משרד התמ"ת לתאגיד, תהא למנכ"ל אחריות אישית פלילית.

• בחודש יוני 2012, פורסמו ברשומות **תקנות הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (דוחות), התש"ס-2009**, אשר מטרתן לצקת תוכן לחובות הקבועות בהסדר התחיקתי הקיים בקשר לדיווחים של בעלי רישיונות, מנהלי תיקים ותאגידים בנקאיים, באופן של קביעת כללים אחידים להצגת המידע בדיווחים של מנהלי תיקים ללקוח וכן לקבוע חובות דיווח נוספות של בעלי רישיון ותאגידים בנקאיים לרשות ניירות ערך, במתכונת של דוחות מידיים, רבעוניים ושנתיים, לפי העניין. התיקון פורסם, לאור העובדה שחובות הדיווח החלות על בעל רישיון היו כלליות, מצומצמות, ואפשרו הצגת מידע באופן לא אחיד ולכן הקשו על הלקוח לבחון את טיב השירות שניתן לו על ידי בעל הרישיון.

• בחודש יוני 2012, פרסם רשם מאגרי המידע (רמו"ט) **טיוטה שנייה של תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ב-2012**. מטרת התקנות, בין היתר, הינה הגברת החובות החלות על בעלי מאגרים בקשר עם ניהול מאגרי מידע ואבטחת המידע המנוהל בהם, לרבות הטלת חובות על הממונה על אבטחת המידע בארגון; דרישה לביצוע מיפוי וסקר סיכונים; דרישות לעניין אבטחת מידע פיזית וסביבתית וניהול כוח האדם; ניהול הרשאות גישה, זיהוי ואימות וכן בקרה ותיעוד גישה ואירועי אבטחת מידע. עוד מוצע, במסגרת הטיוטה, להסמיך את ראש הרשות למידע וטכנולוגיה (רמו"ט) לפטור גופים שחלה עליהם הסדרה מקבילה מחלק או מכל הוראות התקנות המוצעות.

• בחודש יוני 2012, פורסמה **טיוטת חוזר קודקס הרגולציה העתידי - שער 6 - הוראות למוצרים**, כחלק מקודקס רגולציה, שיהווה מסגרת רגולטיבית עדכנית ומקיפה (הכוללת חוקים, תקנות וחוזרי הממונה), הנוגעת לכל הגורמים שתחת פיקוחו של הממונה. הקודקס יהווה ספר רגולציה סדור ומקיף שיסייע

בהתמצאות בהנחיות השונות ויקל על עבודת הגורמים המפוקחים. טיטוט שער 6 של הקודקס כוללת אימוץ של שורה ארוכה של חוזרים קיימים בחלוקה לביטוח, פנסיה וגמל (החוזרים יבוטלו במקביל לפרסום הקודקס), כאשר במקרים מסוימים מוצע לבצע שינויים מסוימים בהוראות שיאומצו מהחוזרים הקיימים.

בהמשך לאמור, בחודש נובמבר 2012, פורסמה טיטוט "שער 5, חלק 1 - ממשל תאגידי וניהול סיכונים", שתשמש כחלק משער "עקרונות לניהול עסקים" של קודקס הרגולציה העתידי. טיטוט זה, היא חלק מתכנית המפקח לארגון מחדש של הרגולציה החלה על גורמים המפוקחים על ידי אגף שוק ההון ומאגדת הוראות הנוגעות לממשל תאגידי וניהול סיכונים, שמקורן בחקיקה, בתקנות הדירקטוריון וועדותיו ובחוזרי הממונה. מבנה הטיטוט הינו כרונולוגי - לכל פונקציה, משלב המינוי, דרך תקופת הכהונה וכלה בתום הכהונה, והיא כוללת, בין היתר, קובץ הגדרות רוחבי מעודכן.

בחדש מאי 2012, נכנס לתוקף חוק ממשל תאגידי למנהלי קרנות ולמנהלי תיקים (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011, אשר פורסם בחודש נובמבר 2011, במסגרתו נכללים תיקונים לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, חוק הסדרת העיסוק בייצוג השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 וחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. חוק ממשל תאגידי מחיל עקרונות של ממשל תאגידי במטרה ליצור מנגנוני בקרה ופיקוח על אופן ניהולן של חברות לניהול קרנות נאמנות וחברות לניהול תיקים שעומדות בקריטריונים אשר נקבעו במסגרת החוק (בתמצית - מעל 1,000 לקוחות או מעל 5 מיליארדי ש"ח נכסים מנוהלים ולפחות 50 לקוחות על ידי חברות ניהול תיקים תחת אותו בעל שליטה). עיקרו של חוק הממשל התאגידי האמור לעיל הינו בהבטחת אי-תלות הנאמן לקרן במנהל הקרן, הבהרת חובות הפיקוח המוטלות על הנאמן והגברת מנגנוני הבקרה, הפיקוח והבקורות במנהל הקרן ובחברות ניהול תיקים גדולות (כהגדרתן בחוק האמור). במסגרת חוק הממשל התאגידי, נקבעו, בין היתר, הוראות לעניין איסור כהונה של חברה כנאמן קרן בהתקיים תנאים מסוימים, הוראות לעניין הרכב הדירקטוריון וי"ר הדירקטוריון של מנהל קרן וחברת ניהול תיקים גדולה (לרבות חובת מינוי דירקטורים חיצוניים), חובת מינוי ועדת ביקורת במנהל קרן ובחברת ניהול תיקים גדולה, וקביעת תפקידה, הרכבה ואופן התנהלותה וכן בוטל מוסד האסיפה הכללית של בעלי היחידות לצורך קבלת החלטה מיוחדת כהגדרתה בחוק השקעות משותפות בנאמנות. בין ההוראות המהותיות שניתן למנות מהחוק: חובת הקמת ועדת ביקורת, הוספת חובות על דירקטוריון מנהל קרן לאשר את מערך הבקרה הפנימית ואת תכנית האכיפה הפנימית, לדון בעמידתו בתנאי האישור לפעול כמנהל קרן כקבוע בסעיף 13 לחוק וכן לדון בכל נושא בעל חשיבות מהותית לפעילות מנהל הקרן או לפיקוח ובקרה עליו וכן לקבוע נהלים המיועדים להבטיח ניהול הסיכונים של קרן בהתאם למדיניות שנקבעה, ניהול תקין של עבודת הדירקטוריון וועדותיו והיערכות לחירום והבטחת המשכיות עסקית; מספר הדירקטורים שהם עובדים של מנהל קרן או מועסקים על ידי מנהל קרן לא יעלו על שליש ממספר הכולל; במינוי דירקטוריון מנהל קרן ייקבע הרכב הדירקטוריון באופן שיאפשר לדירקטוריון למלא את תפקידיו; המנהל הכללי של מנהל הקרן או מי שכפוף למנהל הקרן, במישרין או בעקיפין, או קרובו של המנהל הכללי, לא יכהנו כיושב ראש הדירקטוריון וכי לא יוקנו ליושב ראש הדירקטוריון או לקרובו סמכויות המנהל הכללי או סמכויות הנתונות למי שכפוף למנהל הכללי במישרין או בעקיפין וכי יו"ר הדירקטוריון לא יכהן כבעל תפקיד אחר במנהל הקרן למעט כחבר בוועדת דירקטוריון שאינה ועדת הביקורת. הוראות דומות, בשינויים המחויבים ואחרים, נכללו גם בקשר לחברות ניהול תיקים גדולות.

בחדש מרס 2012, פרסם המפקח מכרז פומבי חדש להקמה ותפעול של מאגר ציטוטי מחירים פרטניים ושערי ריבית עבור גופים מוסדיים, שיחליף את חברת מרווח הוגן בע"מ. בהמשך לאמור, בחודש יוני 2012, הוחלט כי חברת מרווח הוגן בע"מ תמשיך לספק שירותי מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית עבור גופים מוסדיים, עד ליום 31 בדצמבר 2012 או עד לתחילת מתן השירותים על ידי

הזוכה במכרז החדש שפורסם, לפי המוקדם. בחודש אוקטובר 2012, הודיע המפקח כי החברה שזכתה במכרז החדש הינה חברת "שערי ריבית".

● בחודש מאי 2012, פורסמה טיוטה של **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דמי עמילות), התשע"ב-2012**, שבמסגרתה מוצע, בין היתר - (i) לקבוע הוראות לעניין עמלת שירות שמשלם הגוף המוסדי לסוכן הביטוח, ובכלל זה: כי העמלה תשולם באמצעות תשלום כספי באופן ישיר; שיעור עמלת השירות החודשית בגין מוצר ביטוח לתקופה לא קצובה תהיה קבועה ב- 60 החודשים הראשונים שלאחר הצירוף; לא תשולם עמלת שירות בגין עמית שהקשר עימו נותק או עמית שנפטר, וזאת החל מהמועד המאוחר מבין מועד הפחתת דמי הניהול לגוף המוסדי בהתאם לתקנות דמי הניהול החדשות הנזכרות לעיל או תום 9 חודשים מהמועד שבו הודיע הגוף המוסדי לסוכן הביטוח בכתב על ניתוק הקשר עם העמית או על פטירת העמית, ועל האפשרות שלא תשולם בגינו עמלת שירות; (ii) לקבוע הוראות שונות בנוגע לתגמול סוכן ביטוח בשל עמידה ביעד מכירות ("עמלת יעד"), כאשר יעד המכירות נקבע על בסיס פעולות שיווק של כל מוצרי הביטוח של הגוף המוסדי הנכללים בסוג מסוים של מוצר ביטוח, תקופת המדידה היא לפחות שנה אחת, תשלום עמלת יעד בגין מוצר פנסיוני יעשה אך ורק באמצעות תשלום כספי, עמלת היעד בגין מוצר ביטוח לתקופה לא קצובה לא תעלה על פי 40 מעמלת השירות החודשית בעד החודש השני שלאחר הצירוף, וכן הוראות לעניין השבת חלק מעמלת היעד במקרה של הפסקת הפקדות או מינוי בעל רישיון אחר לטפל במוצר הביטוח; (iii) לקבוע הוראות בנוגע להחזר הוצאות ששילם סוכן הביטוח בשל פעילותו כסוכן ביטוח ("הוצאות שיווק"), ובין היתר - החזר הוצאות שיווק יתבצע רק על פי הסכם בכתב לתקופה שלא תפחת משנתיים וחייב סוכן הביטוח בגילוי על החזר הוצאות השיווק שהוא זכאי לו מהגוף המוסדי באתר האינטרנט ובמסמך בכתב שיימסר ללקוחות קודם לתחילת השיווק; (iv) לקבוע הוראות המסדירות תשלום דמי עמילות למספר בעלי רישיון במקביל במסגרת מעבר לקוחות בין סוכני ביטוח.

● בחודש מאי 2012, התקבל בכנסת חוק ההגבלים העסקיים (תיקון 13), התשע"ב-2012. עיקרו של התיקון, בהוספת המנגנון העיצומים הכספיים, אשר ישמש כלי משלים למנגנוני האכיפה הקיימים בחוק, הן הפליליים והן האזרחיים-מנהליים. על פי התיקון, הפרות החוק עשויות לגרום עיצומים כספיים, כאשר הממונה רשאי להטיל על אדם שהפר הוראה עיצום כספי בסכום של עד מיליון ש"ח וכשמדובר בתאגיד, עד 8% ממחזור המכירות, ובלבד שסכום העיצום לא יעלה על 24 מיליון ש"ח. בבוא הממונה לקבוע את סכום העיצום הכספי ישקול, בין היתר, את משך ההפרה, מידת הפגיעה שההפרה עלולה לגרום לתחרות או לציבור, חלקו של המפר בהפרה, קיומן או היעדרן של הפרות קודמות וכן פעולות שנטל המפר למניעת הישנות ההפרה או הפסקתה.

● בחודש אפריל 2012, גיבש המפקח בשיתוף עם המפקח על הבנקים בבנק ישראל (להלן, ביחד: "המפקחים"), טיוטת **מסמך עקרונות משותף, להערות הציבור, למתן היתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בגופים מפוקחים ולקביעת תנאים בהיתר**. המסמך נועד להגביר את ההרמוניזציה והאחידות במדיניות הפיקוחית הנהוגה ביחס למתן היתרי שליטה במוסדות הפיננסיים השונים - מוסדות בנקאיים ומוסדות ביטוח וחיסכון ארוך טווח.

כנזכר במסמך, השיקולים העומדים לנגד עיני המפקחים בבחינת התאמת המבקש לשלוט בגוף מפוקח, מתמקדים בחמישה תחומים עיקריים: יושר ויושרה אישיים ועסקיים; חוסן פיננסי; אסטרטגיית השקעה; ניסיון עסקי; ועסקיו ועיסוקיו האחרים של מבקש ההיתר.

לאור מסמך העקרונות המשותף, פורסמה גם טיוטת **עדכון של מסמכי המדיניות הספציפיים שמנחים את כל אחד מהמפקחים בעניין מתן היתרי שליטה בתחום שבפיקוחו**. העקרונות המנחים למתן היתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה שנקבעו במסמך העקרונות המשותף, עוסקים במספר נושאים מרכזיים: (1)

קביעת שיעור החזקה מזערי הנדרש לשם שליטה בגוף מפוקח, כפועל יוצא של גודל הגוף המפוקח; (2) הגבלת הפער בין האינטרס ההוני של בעל שליטה בגוף מפוקח לבין שיעור השליטה בו; (3) קביעת כללים והגבלות לגבי תאגידים באמצעותם רשאי בעל שליטה להחזיק בגוף מפוקח; (4) דרישה להון עצמי של מבקש היתר השליטה, כפועל יוצא של היקף השקעתו בגוף מפוקח, במטרה להבטיח את יציבות שרשרת השליטה; (5) מגבלות על אופן מימון השקעה בגוף מפוקח; (6) הגבלת החזקות אחרות ופעילויות נוספות של השולט בגוף מפוקח, לשם מניעת ניגודי עניינים; (7) דרישה להתחייבות של חברי קבוצת השליטה להזרים הון לגוף מפוקח שבשליטתם, בתנאים ובהיקף שייקבע המפקח הרלוונטי.

- בחודש מרס 2012, פרסמה רשות ניירות ערך הנחיה בדבר גילוי על הצגה מחדש של דוחות כספיים. בהתאם להנחיה, קיומה של טעות מהותית בדוחות כספיים המחייבת תיקונם הינה בגדר "אירוע או עניין" לפי תקנה 36(א) לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים) שיש לדווח עליו בדוח מידי שיהיה כל פרט החשוב למשקיע לצורך הבנת הטעות, השלכותיה והשפעותיה על הדוחות הכספיים. עוד נקבע, כי הדוחות הכספיים יפורסמו מחדש לא יאוחר מחלוף עשרה ימי עסקים מן המועד בו קמה החובה לפרסם דיווח מידי בדבר קיומה של הטעות המהותית.

- בחודש פברואר 2012, ניתן פסק דין על ידי בית המשפט העליון רע"א 7946/09 - מקפת החדשה ניהול קרנות פנסיה ותגמולים נ' יעל אנוך ואח', תק-על 2012(1), 4413. השאלה המשפטית שעמדה בבסיסו של פס"ד זה הייתה, באילו מקרים, אם בכלל, יש לנכות מן הפיצויים המשולמים לניזוק תשלומים שהוא מקבל מקרן פנסיה וכן השאלה אם עומדת לקרן הפנסיה זכות חזרה כלפי המזיק. בפסק הדין נקבע, כי כנקודת מוצא יש לראות בתשלומים מקרן פנסיה מקיפה חדשה, תשלומים לפי חוזה ביטוח הן ביחס לעמיתים-שכירים הן ביחס לעמיתים-עצמאיים, עם זאת, נתון הדבר גם לבחינה עובדתית של ההסדר הפנסיוני המסוים של הנפגע בכל מקרה ומקרה. התוצאה של סיווג התשלומים ממקפת כתשלומים לפי חוזה ביטוח, היא כי לא ינוכו התשלומים מן הפיצויים לשארים וכי קרן הפנסיה אינה זכאית לשיפוי בגינם מאת חברת הביטוח.

1.2.10.2 ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

- בחודש נובמבר 2012, פרסם המפקח עדכון לחוזר גופים מוסדיים בעניין טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים שפורסם בחודש דצמבר 2011, ומחייב גופים מוסדיים לבצע טיוב של נתוני זכויות העמיתים המפורטים בממשק האחזקות (נספח א' לחוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני הנזכר להלן), כדי להבטיח, ככל שניתן, שרישום זכויות העמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור, ובמסגרת זאת נקבעו העקרונות של אופן ביצוע טיוב הנתונים והיקפו. בהתאם לעדכון, נוכח הקשר ההדוק בין שני השלבים הראשונים בפרויקט הטיוב, המועד לעריכת סקר הפערים נדחה ואוחד עם המועד לבניית מודל המיפוי עד ליום 31 במרס 2013.

- בחודש נובמבר 2012, פרסם המפקח חוזר גופים מוסדיים שעניינו הנחיות בדבר הגילוי הנדרש בדיווחים הכספיים השנתיים של קופות גמל וקרנות פנסיה, אשר ביטל חוזר קודם באותו עניין מחודש פברואר 2012 (להלן: "חוזר כללי דיווח חדשים"). עיקרי השינויים, בהתייחס לדיווחים הכספיים של קרנות פנסיה חדשות, הינם: שינוי שיטת הרישום החשבונאי של דמי גמולים ומשיכות מבסיס מצטבר לבסיס מזומן (שינוי בסיס הדיווח יתבצע בדרך של מכאן ולהבא), למעט במספר מקרים חריגים שפורטו בחוזר שבהם הרישום ייערך במועד שננקב בחוזר; הרחבת הדיווח בביאורים לדוחות הכספיים השנתיים בנושאים הבאים: מתכונת הצגת פעילות ההשקעות, הרחבת הדיווח על דמי הניהול בקרן המנהלת מספר מסלולי השקעה, הרחבת המידע המדווח ברמת המסלול הבודד, הוספת גילוי בדבר חמשת המעסיקים הגדולים בקרן וכן הוספת דוח סקירת הנהלה

לדיווחים הכספיים השנתיים (דוח סקירת הנהלה כולל בעיקר ניתוחים של פעילות ההשקעה וזכויות המבוטחים בקרן).

● בחודש נובמבר 2012, פרסם המפקח חוזר בעניין מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני- תיקון. במסגרת התיקון (1) אוחדו ממשק הצטרפות וממשק אירועים לכדי ממשק אחד. (2) נקבע, כי העברת מידע מגוף מוסדי לבעל רישיון תיעשה באמצעות ממשק אחזקות בלבד, בתוך שלושה ימי עסקים ממועד מסירת בקשה לקבלת מידע (וזאת במקום הוראה שקבעה חובת העברת מידע באמצעות ממשק אחזקות רק למקרה שבו בעל הרישיון פנה מיוזמתו אל הגוף המוסדי וביקש לקבל את ממשק האחזקות). (3) ממשק טרום ייעוץ הנשלח לבקשת בעל רישיון יהיה מבוסס על המידעים בממשק אחזקות הידועים לגוף המוסדי בעת הגשת הבקשה. (4) חודדו ההנחיות ביחס לאופן הצגת יפוי הכח על ידי בעל הרישיון. החוזר ייכנס לתוקף באופן מיידי, למעט האמור בס"ק (2), שתחולתו ביום ה-1 ביולי 2013.

● בחודש אוקטובר 2012, פורסמה טיוטת חוזר גופים מוסדיים בעניין מיזוג חשבונות בידי חברה מנהלת. בהתאם לטיטוה המוצעת תהא חברה מנהלת רשאית למזג קופות גמל של עמית מסוים אשר מחזיק מספר חשבונות באותה הקופה בהתאם לתנאים שנקבעו בחוזר, שעיקרם הם: (1) המען למשלוח דואר בחשבון המתמזג זהה למען שבחשבון הממזג; (2) החשבון המתמזג הוא חשבון לא פעיל; (3) סכום היתרה הצבורה בחשבון המתמזג אינו עולה 5,000 ש"ח; (4) קיימת בחשבון המתמזג הוראת מוטבים אשר שונה מזו שבחשבון הממזג - תשמר החברה המנהלת את הוראת המוטבים שבחשבון המתמזג ביחס לכספים שמוזגו אל החשבון הממזג, לרבות לתשואה שהושגה על כספים אלו לאחר ביצוע פעולת המיזוג; (5) העמית אינו מקבל קצבה מהחשבון הממזג; (6) החברה המנהלת תשמר את מאפייני הכספים של החשבון המתמזג ביחס לכספים שמוזגו אל החשבון הממזג, לעניין תנאי הזכאות למשיכת הכספים, מועדי הזכאות למשיכתם ואופן משיכתם כקצבה או כתגמולים, והכל בהתאם להוראות הדין; (7) החברה המנהלת שלחה לעמית הודעה על המיזוג המתוכנן חודשיים לפחות לפני מועד ביצוע המיזוג. אך לא לפני ארבעה חודשים ממועד ביצועו; הושקעה היתרה הצבורה בחשבון הממזג במסלול השקעה שונה ממסלול ההשקעה שבו מושקעת היתרה הצבורה בחשבון המתמזג או היו דמי הניהול בחשבון הממזג גבוהים מדמי הניהול בחשבון המתמזג, תודיע החברה המנהלת לעמית במסגרת ההודעה כאמור על שינוי המסלול או העלאת דמי הניהול, לפי העניין, לגבי היתרה הצבורה בחשבון המתמזג.

● בחודש אוקטובר 2012, פורסמה טיוטת חוזר גופים מוסדיים ניהול עמיתים בקופת גמל ובקרנות השתלמות. הטיטוה מסדירה הוראות הנוגעות לניהול חשבונות עמיתים בקופות גמל שנועדה לצמצם את מספר החשבונות הנפתחים בקופות הגמל. לצורך כך על הגופים המוסדיים להיערך לביצוע הפעולות הבאות: להימנע מפתחת חשבון חדש לעמית אגב שינוי מעמד העמית או אגב הוספת או החלפת מעסיק אלא אם כן ביקש זאת העמית בצורה מפורשת; כאשר מתבצע נידוד, החברה המנהלת לא תפתח יותר מחשבון אחד לעמית המעביר לכל החשבונות שמהם הועברו הכספים; חובת מסירת הודעה לעמית, בה יצוינו פרטים המפורטים בטיטוה. התחילה המוצעת להוראות הטיטוה הינה מיום 1 ביולי 2014.

● בחודש אוקטובר 2012 פורסמה טיוטת חוזר גופים מוסדיים בעניין מדיניות השקעה ושמות מסלולי השקעה במוצרי חיסכון פנסיוני. טיוטת החוזר מבקשת לקבוע כללים אחידים לקביעת שמות למסלולי השקעה אשר ישקפו את מאפייני ההשקעה בהם. להלן עיקרי הנושאים שטיטוה החוזר מתייחסת אליהם: איסור הטעיה בשם של קופת גמל ומסלול השקעה; כללים להתאמת שמו של מסלול השקעה למדיניות ההשקעה במסלול; שינוי מדיניות במסלול השקעה; סגירת מסלול השקעה. בנוסף, נקבעו בטיטוה הוראות מעבר לעניין חובת התאמה של ההוראות גם לגבי קופת גמל או פוליסה שאינה קופת ביטוח שאושרו לראשונה לפני יום תחילת החוזר. התחילה המוצעת להוראות החוזר הינה מיום 1 בינואר

2013, כאשר פרק הזמן שנועד להתאמת המסלולים הקיימים להוראות החוזר נקבע ליום 1 באפריל 2013.

בחדש אוקטובר 2012, פורסמה **טיטת חוזר מסמך הנמקה**. במסגרת הטיטה מוצע לבצע שינויים בהנחיות הקיימות לעניין מסמך הנמקה ללקוח אגב ייעוץ פנסיוני. עניינה של טיטת החוזר לקבוע פורמט אחיד למסמך הנמקה והמחשה תוך מיסוד האפשרות להעביר את המידע באמצעות מערכת הסליקה הפנסיונית, תוך שיפור מהימנות המידע ונגישותו במטרה לאפשר ללקוח להתמודד עם כמות המידע שהועברה לו. טיטת החוזר מפרטת את אופן עריכת מסמך ההנמקה, המידע שיש לכלול בו, משך הזמן שבמהלכו על בעל הרישיון לשמור העתק ממנו וחובות הגוף המוסדי בנוגע אליו. מוצע כי הוראות ההסדרה המתוכננת ייכנסו לתוקף ביום 1 במאי 2013.

בחדש אוגוסט 2012, פרסם המפקח **טיטת חוזר בעניין יפוי כח לבעל רישיון**. במסגרת החוזר, נקבע המבנה האחיד לטופס יפוי הכוח, באמצעותו יוכל לקוח ליפות את כוחו של בעל רישיון לקבל מידע אודות מוצר פנסיוני המנוהל עבורו בגוף מוסדי או להעביר בקשות בשמו במסגרת ייעוץ או שיווק פנסיוני, לרבות ייעוץ או שיווק פנסיוני מתמשך. חוזר זה הוא חלק מהסדרה כללית שמטרתה ייעול תהליכי עבודה, שיפור מהימנות מידע והסרת חסמים טכנולוגיים, כדי לקדם שוק תחרותי, משוכלל ומפותח. מטרת חוזר זה היא, בין השאר, להכין את השחקנים פועלים בענף הביטוח הפנסיוני להעביר מידע ולבצע פעולות באמצעות טפסים ממוכנים ואחידים, ובכלל זה, באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית.

בחדש אוגוסט 2012, פרסם המפקח **טיטת חוזר בנושא פוליסות ביטוח חיים מבטיחות תשואה (מגובות אג"ח ח"פ)**. מטרת טיטת החוזר הינה לקבוע את האופן שבו על חברת הביטוח לפעול לאחר תום תקופת הביטוח בפוליסות ביטוח מבטיחות תשואה מגובות אג"ח ח"פ, במקרה שבו המועד האמור קדם למועד בו צפוי המבוטח להגיע לגיל פרישת חובה. בהתאם לטיטה, במקרה בו מבוטח טרם מימש את זכויותו למשיכת הכספים והמשיך את עבודתו (ובכל מקרה לא יאוחר מגיל 75), יהא זכאי, בפוליסת ביטוח לקצבה, להמשיך הבטחת התשואה על היתרה הצבורה ובפוליסת ביטוח להון יהא זכאי להמשיך הבטחת התשואה על רכיב הפיצויים בלבד, כאשר בכל מקרה, מימוש הזכויות יהא בתנאים הנקובים בפוליסה. זכויות זו לא תחול בכל הנוגע לכספים שהופקדו בפוליסת ביטוח מבטיחות תשואה קצבתית שאינה קופת ביטוח ולגבי הפקדות נוספות לאחר תום תקופת הביטוח. על החברה לפעול לכל הפחות אחת לשנה לצורך קבלת אישור אודות המשך עבודתו של המבוטח ובמקרה של פוליסה לקצבה המאפשרת משיכה הונית בתום התקופה על החברה להציג למבוטח את האפשרויות העומדות בפניו למשיכה כאמור לעיל. עוד קובע הטיטה, כי לא ניתן לחדש פוליסות ביטוח מבטיחות תשואה שבוטלו, גם אם טרם שולם ערך הפדיון, וזאת אלא אם טרם חלפו 3 חודשים וככל שתנאי הפוליסה מתירים זאת. הוראות טיטת חוזר זו מבטלות את הוראת חוזר ביטוח חיים 1991/5 ומכתב ההבהרה מיוני 2011 שעניינו פוליסות ביטוח מבטיחות תשואה.

בחדש אוגוסט 2012, פורסם **חוזר גופים מוסדיים בעניין חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית**, המעדכן את חוזר קודם באותו השם שפורסם בחדש מרס 2012, אשר מחליף אותו החל ממועד פרסומו. החוזר מחייב את כל הגופים המוסדיים ואת כל בעלי הרישיון להתחבר למסלוקה (לכשתקום), ומחייב גופים מוסדיים (למעט קופות גמל מרכזיות לקצבה) לבצע את הפעולות הבאות אך ורק באמצעות המסלוקה: (i) טיפול בבקשות לקבלת מידע שמועברות באמצעות המסלוקה (בעלי רישיון חויבו להעביר בקשות מידע דרך המסלוקה, אלא אם יש להם ממשק ממוכן או מערכת ייעודית מול הגוף המוסדי), (ii) העברת מידע בקשר לניוד כספים (גם כאשר הניוד לא מבוצע באמצעות המסלוקה) ו- (iii) העברת היזון חוזר בקשר לבקשות שהועברו באמצעות המסלוקה. בעלי רישיון חויבו במקביל להעביר באמצעות המסלוקה בקשות לביצוע פעולות עבור לקוח, אלא אם בינם לבין הגוף המוסדי קיים ממשק ממוכן או מערכת ייעודית. עוד

נקבע, כי פניית בעל רישיון לגוף מוסדי לשם בקשת מידע שאינה נושאת פרטי זיהוי של מוצר פנסיוני תיעשה אך ורק באמצעות המסלוקה הפנסיונית, וכי העברת בקשה של לקוח לגוף מוסדי (כשירות למבוטח) לביצוע פעולות עבור הלקוח או קבלת מידע אודות מוצר של הלקוח - תיעשה באמצעות המסלוקה אלא אם קיים בין בעל הרישיון לגוף המוסדי ממשק ממוכן או מערכת ייעודית. בחוזר הוכנה הקרקע לחיוב הגופים המוסדיים ובעלי הרישיון בהוצאות בגין המסלוקה הפנסיונית, אך בינתיים לא נקבעו הוראות לעניין זה. חלק מהוראות החוזר ביחס לגופים מוסדיים (כמו חובת ההתקשרות עם המסלוקה) נכנס לתוקף באופן מיידי, ויתרת החוזר תיכנס לתוקף לכשהמסלוקה תחל לפעול. חובת בעלי הרישיון לגבי בקשות לביצוע פעולות תיכנס לתוקף בינואר 2016.

● בחודש פברואר 2012, הותקנו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012 (להלן: "התקנות"). בהמשך לתקנות אלה פרסם המפקח, בחודש פברואר 2012, את חוזר גופים מוסדיים בעניין נוהל איתור עמיתים ומוטבים, המשלים ומרחיב את תחולת הוראות התקנות הנ"ל. מטרת הוראות אלו הינה יצירת מנגנון אפקטיבי לאיתור עמיתים שהקשר עמם נותק ומוטבים של עמיתים שנפטרו. במסגרת הוראות אלו נקבעו הפעולות הנדרשות מגוף מוסדי לצורך עדכון נתונים אודות עמיתים ותדירות. כן נקבע כי על גוף מוסדי לקבוע נהלי עבודה לאיתור עמיתים ומוטבים, כללים להעברת כספים לידי האפוטרופוס הכללי וכן נוהל דיווח תקופתי לממונה. יצוין, כי במסגרת תקנות דמי ניהול (ראה סעיף 1.2.5 לעיל) נקבעו הוראות הנוגעות לגביית דמי ניהול בחשבונות עמיתים שהקשר עמם נותק או עמיתים שנפטרו. תחילתן של התקנות ושל הוראות החוזר ביום 1 בינואר 2013.

בהמשך לאמור, בחודש אוגוסט 2012, פרסם הממונה חוזר שעניינו ממשק אינטרנטי לאיתור חשבונות עמיתים וחשבונות של עמיתים שנפטרו, שבמסגרתו קובע הממונה את הדרישות מהגופים המוסדיים לצורך הפעלת ממשק אינטרנטי מרכזי, שמקים הממונה, שנועד לאפשר לעמיתים ולמוטבים של עמיתים שנפטרו לאתר בקלות ובמהירות חשבונות אצל גופים מוסדיים. החוזר מחייב את הגופים המוסדיים למסור לממשק מידע מסוים (מספר ת.ז. ואינדקסיה לקיום חשבון אחד או יותר במוצרים פנסיוניים שונים שבניהול הגוף המוסדי), ומחייב את המשתמשים למסור פרטי זיהוי לצורך אימות פרטיהם על ידי הממונה. החוזר קובע את תהליכי הבקרה שעל הגוף המוסדי לקיים ביחס למידע המועבר לממשק, את האפשרות של עמית לדרוש מהגוף המוסדי את הסרת המידע על חשבונותיו מהממשק, והוראות טכניות לעניין העברת המידע באופן מאובטח אל הממשק. החוזר נכנס לתוקף באוגוסט 2012, אך הממונה ציין, כי מועד זה איננו בהכרח מועד תחילת הפעלת הממשק.

● בחודש יולי 2012, פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), (תיקון מס' 5), תשע"ב-2012, במסגרתה מוצע לחזק את ההגנה על עובדים בנוגע לייעוץ פנסיוני ולקבוע כי מעסיק לא יוכל להתנות ביצוע עסקה במוצר פנסיוני בביצועו על ידי בעל רישיון מסוים ובכלל זה בעל רישיון המספק למעביד שירותי תפעול. עוד מוצע, כי המעביד לא יוכל לקבוע כי כל שירות אחר אשר עליו לספק לעובד ובכלל זה שירותי התפעול עצמם או מתן הטבה מטעמו, לרבות הנחה שהשיג בדמי ניהול בעבודה עובדיו, יותנו בביצוע העסקה באמצעות בעל רישיון כאמור. עצם העברת ההפקדות לא תיחשב לעסקה לעניין זה. מוצע כי התניה של מעסיק לביצוע עסקה כאמור, תיחשב כעבירה פלילית. עוד מוצע להחיל על בעלי רישיון את החובות החלות על מבטח לעניין הגשת דוחות והודעות לממונה, בכל הנוגע לתפקידם כבעל רישיון. בנוסף, מוצע לאסור על בעל רישיון להתנות רכישת מוצר פנסיוני אחד ברכישת מוצר פנסיוני אחר, ממנו או מאחר, למעט אם קיבל את אישור הממונה לכך.

● בחודש יולי 2012, פורסם חוזר גופים מוסדיים בעניין מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים של חברות מנהלות בהתאם לתקני הדיווח הבינלאומיים (IFRS), אשר מטרתו החלת מבנה גילוי אחיד ומסודר, הן לגבי חברה המנהלת קופות גמל או קרנות פנסיה והן לגבי חברה המנהלת גם קופות גמל וגם קרנות

פנסיה, כך שתיווצר "שפת דיווח" אחידה בדוחות הכספיים של כל הגופים המוסדיים. לחוזר צורף נספח ובו הנחיות מפורטות בדבר מבנה הגילוי הנדרש.

בחדש יוני 2012, פרסם המפקח על הביטוח חוזר גופים מוסדיים שעניינו דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני, הקובע כי ניתן להציע לעמית שיעור דמי ניהול נמוך מהשיעור המרבי לפי דין ובלבד שההצעה תהא תקפה לתקופה של שנתיים לפחות. יחד עם זאת, בכפוף להסכמה מראש ובכתב של העמית, הגוף המוסדי רשאי להעלות את דמי הניהול בכל אחד מהמקרים הבאים: (1) הפסקת הפקדות; (2) משיכה מלאה/חלקית; (3) הוספת גורם הפצה לעמית, ובלבד ששיעור העלאת דמי הניהול בתקופה זו לא יעלה על שיעור עמלת ההפצה. בנוסף, נקבע כי על גוף מוסדי לשלוח לעמית ולבעל הרישיון, שנותן לעמית ייעוץ או שיווק פנסיוני, הודעה על העלאה כאמור לפחות חודשיים מראש ולא מוקדם מ- 4 חודשים מראש, בנוסח הקבוע בנספח לחוזר. ההודעה תכלול גם סימולציה של סך דמי הניהול הנוכחיים ביחס לשנה הקודמת וגובה ההפרש בין הסכומים. תחילתו של חוזר זה ביום 1 בינואר 2013.

בהמשך לאמור, בחדש נובמבר 2012, פורסמה טיוטת חוזר לתיקון החוזר הנ"ל, בנושא דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני. בטיטת החוזר מוצע, כי הפסקת ההטבה בדמי הניהול קודם לתום תקופת ההתחייבות תהיה בכפוף לשליחת מכתב מהגוף המוסדי אל העמית לא יאוחר מ-3 חודשים ממועד מתן ההטבה, שבו יפורטו המקרים שבהם ניתן להפסיק את מתן ההטבה, כשלהייתם המקרים נוספו מצב של הפסקת הפקדות לחסכון (להבדיל מהפקדות בתקופת הארכת הביטוח/ריסק זמני) או עמית שקיבל הטבה בשל מקום העבודה שלו ועזב את מקום העבודה. במקביל נקבע, כי במקרים שפורטו במכתב ששלח הגוף המוסדי כאמור לעיל ניתן יהיה להעלות את דמי הניהול ולהודיע לעמית על העלאה זו במכתב נפרד שיישלח אליו עד חודשיים לאחר מועד העלאת דמי הניהול. בנוסף, נקבעו הוראות מעבר ביחס להסכמי הטבות אישיות קיימים ותקופת התאמה (עד לתום שנת 2014) להסכמי הטבות קיימים עם מעסיקים.

בחדש יוני 2012, פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון - קופות גמל חברתיות), התשע"ב-2012. הצעת החוק נועדה להרחיב את ההגדרה של קופות גמל חברתיות בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים ובכך לאפשר פתיחה של קופות גמל ענפיות נוספות על בסיס חברתי-קבוצתי. יצוין, כי מטרת הצעת החוק הינה להגביר את התחרות בענף, באמצעות יצירה של קופות גמל נוספות.

בחדש מאי 2012, פורסם תיקון מס' 190 לפקודת מס הכנסה, שבמסגרתו הוחזר המעמד ההוני (שמאפשר משיכה חד-פעמית ולא כקצבה מקופת גמל) לכספי פיצויי פיטורין שמופקדים בקרן פנסיה ובקופת גמל לא משלמת לקצבה. כן בוצעו שינויים רבים בהטבות המס הניתנות בגין קצבה, המשפיעות על שכירים, עצמאיים ובעלי שליטה.

בחדש מאי 2012, פורסמה טיוטה שנייה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה) (תיקון), התשע"א-2011, שבה מוצע לקבוע הוראות לפיהן מבטח (לרבות חברה מנהלת) יוכל לשלם עמלת הפצה בגין מוצרים פנסיוניים שבניהולו ואשר לגביהם ניתן ללקוח ייעוץ פנסיוני. כן מוצע לקבוע מודל לעמלת הפצה אחידה במסגרת ביצוע עסקה בשלושת סוגי המוצרים הפנסיוניים: קופת גמל, קרן פנסיה חדשה וביטוח מנהלים. מודל עמלת ההפצה המוצע קובע שיעור עמלת הפצה מרבי של 0.2% מהצבירה ועד 1.6% מההפקדות השוטפות לאותם המוצרים (על בסיס חודשי), ואולם אופן חישוב עמלת ההפצה המוצע יאפשר תשלום עמלת הפצה מופחתת בשיעור של 40% מדמי הניהול הנגבים בפועל מהצבירה ו/או ההפקדה השוטפת, לפי העניין. בנוסף, מוצע לקבוע, כי גוף מוסדי המנהל יותר מקופת גמל אחת (למעט קרן פנסיה), יוכל להתקשר בהסכם הפצה עם יועץ פנסיוני רק אם הסכם ההפצה יחול על כל קופות הגמל (לרבות כל מסלולי ההשקעה שלהן) שבניהול הגוף המוסדי (למעט קופות גמל מבטיחות תשואה או קופות ביטוח מבטיחות תשואה, לפי העניין). כמו כן, מוצע לקבוע, כי לא תשולם עמלת הפצה בגין

עמית שהקשר עימו נותק או עמית שנפטר, כאמור בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל (דמי ניהול), התשע"ב-2012, וזאת החל מהמועד המאוחר מבין מועד הפחתת דמי הניהול לגוף המוסדי או בתום תשעה חודשים מהמועד שבו הודיע הגוף המוסדי ליועץ הפנסיוני בכתב על ניתוק הקשר עם העמית או על פטירת העמית, ועל האפשרות שלא תשולם בגינו עמלת הפצה. לגבי קרן השתלמות, אשר שונה באופייה מהמוצרים הפנסיוניים המוזכרים לעיל, מוצע להותיר את תקרת עמלת ההפצה המותרת בשיעור מקסימלי של החלק השנים עשר של 0.25% מיתרת הנכסים הצבורים בקרן לטובת לקוח בכל חודש.

- בחודש מאי 2012, פורסמה טיוטת הכרעה עקרונית בעניין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת, שבמסגרתה קבע הממונה כי העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת מהווה הפרה של הוראות הדין ועל כן מחייבות חברות מנהלות (של קופת גמל, לרבות קרן פנסיה) לבצע השבה יזומה לעמיתים של דמי ניהול שנגבו ביתר, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, למעט אם העלאת דמי הניהול בוצעה בתום תקופת הטבה קצובה בדמי הניהול ולחברה אסמכתא לכך שהעמית היה מודע לגובה ולתקופת ההטבה. כן נקבעו בטיטות ההכרעה, בין היתר, הוראות למקרה שבו הגילוי על דמי הניהול לאחר ההעלאה ניתן בדוח התקופתי לעמית, לוח זמנים ליישום ההכרעה העקרונית, חובה לערוך תכנית עבודה המפרטת את אופן ביצוע ההשבה, ואופן הדיווח לעמיתים ולממונה על יישום ההכרעה.

- בחודש אפריל 2012, פרסם הממונה חוזר שעניינו חתימה גרפית ממוחשבת. מטרת החוזר, בין היתר, לייעל ולשפר את אופן העברת המסמכים מבעל הרישיון (לרבות סוכן ביטוח או עובד הגוף המוסדי) לגוף המוסדי ולקצר את זמני העברת המסמכים ולשפר את השירות למבוטח. חוזר זה מבטל חוזר קודם שפורסם באוגוסט 2011 ונכנס לתוקפו ביום 1 באוקטובר 2011 (מס' 10-4-2011). במסגרת החוזר החדש, נוספה, בין היתר, הוראה המאפשרת לבעל רישיון להחתים מעסיק לגבי עסקה שנעשתה עבור עובדיו במסמך נפרד מזה שחתם עליו העובד, וזאת לאחר שבעל הרישיון זיהה את המעביד באופן חד ערכי לעומת זאת החתמת העובד תעשה בפני בעל הרישיון בלבד.

- בחודש ינואר 2012, פרסם המפקח טיוטה שלישית של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הקמת מסלולי ברירת מחדל), התשע"ב-2012, יחד עם טיוטת חוזר שלישית שעניינה התאמת מסלול ההשקעה למאפייני העמית (להלן: "טיוטות המודל החכ"מ"). על פי טיוטות המודל החכ"מ, על כל גוף מוסדי לנהל בכל אחת מקופות הגמל שבניהולו מספר מסלולי השקעה, אשר יהיו ברירת מחדל עבור עמיתים (לרבות עמיתים קיימים במסלולים הכלליים הקיימים) שלא בחרו במסלול אחר, בהתאם לאחת משתי החלופות הבאות: (i) לפחות שלושה מסלולים לעמיתים שטרם מלאו להם 60 ומסלול לעמיתים בני 60 ומעלה, או - (ii) מסלולי השקעות אשר בכל אחד מהם מצויה קבוצה של עמיתים בטווח תאריכי לידה מסוים. עוד מוצע, כי בכל מקרה, הכספים העומדים כנגד התחייבויות לתשלומי קצבה יושקעו במסלול השקעה נפרד. המודל המוצע אינו מיועד לחול על קופות גמל מרכזיות, קרנות פנסיה ותיקות, קרנות השתלמות, קופות גמל בניהול אישי, קופות גמל מבטיחות תשואה וקופות גמל למטרה אחרת. בחודש אפריל 2012, נוכח עיכוב באישור הטיוטה השלישית לתקנות המצוינות לעיל, הודיע הפיקוח כי בכוונתו לדחות את תחילת התקנות ל- 1 בינואר 2014 (במקום 1 בינואר 2013, כפי שהוצע בטיטות המקורית שהועברה בכנסת), בכפוף לאישור הכנסת.

1.2.10.3 ביטוח כללי

- בחודש ספטמבר 2012, פורסמו ברשומות תקנות התעבורה (תיקון מס' 11), התשע"ב-2012. עיקרו של התיקון, הינו בשילוב קוד רכב, שייקבע על ידי משרד התחבורה בהתאם לנוהל שיפורסם באתר משרד התחבורה, ברישיון

הרכב. בהתאם, שווי רכב משומש ייקבע על-פי קוד הדגם שיופיע ברישיון הרכב. תחילתן של התקנות נקבע לחודש מרס 2013.

• בחודש אוגוסט 2012, פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דמי עמילות מרביים בביטוח מבנה אגב הלוואה לדיוור), התשע"ג-2012 אשר מסדירות את גובה דמי העמילות המרביים שישולמו לסוכני ביטוח בביטוח מבנה אגב הלוואה לדיוור. קביעת תקרה לדמי עמילות נועדה לוודא הגינות בקביעת דמי עמילות, למנוע פערים לא סבירים בין דמי עמילות המשולמים בביטוח אגב הלוואה לדיוור לבין אלו המשולמים בחוזה ביטוח מבנה דירה אחרים ולמנוע התייקרות הפרמיה שישלם מבוטח. תקרת דמי העמילות בעבור ביטוח מקיף לדירה, הנדרש כביטוח להלוואה לדיוור, הוגבלה לשיעור של עד 20%, כולל מע"מ, מדמי הביטוח שגבה המבטח מהמבוטח. על אף האמור, נקבעו הוראות מעבר, ובהן מדרג בשיעור דמי העמילות המרביים, באופן שבשנת 2013 דמי העמילות המרביים, כאמור, יהיו בשיעור של 30% ובשנת 2014 בשיעור של 25%. תחילת התקנות ביום 1 בינואר 2013.

• בחודש יולי 2012, פורסמה הצעת חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (תיקון - הוספת נפגעים שאינם זכאים על פי חוק), התשע"ב-2012. על פי ההצעה, במקרים בהם נפגע אדם עקב נסיעה מסוכנת במיוחד הנהג הפוגע לא יזכה בכיסוי ביטוחי, וחברת הביטוח תתבע את הוצאותיה מן הנהג הפוגע לאחר שתפצה את הנפגע. מטרת ההצעה הינה להטיל אחריות כספית על הפוגע כלפי הנפגע, וזאת כדי לעודד נהיגה באחריות בכבישי הארץ.

• בחודש יולי 2012, פורסמה הצעת חוק חוזה הביטוח (תיקון - התיישנות ממועד גיבוש הנכות), התשע"ב-2012. על פי ההצעה, יתוקן סעיף 31 לחוק חוזה הביטוח, כך שכאשר עילת התביעה היא בשל נכות שנגרמה כתוצאה ממקרה ביטוח, תחל תקופת ההתיישנות ממועד גיבוש הנכות. כמו כן, מוצע להחיל הוראה זו על מקרי ביטוח שטרם התיישנו במועד תחילת ההוראה במידה ותכנס לתוקף.

• בחודש יוני 2012, פרסם משרד התחבורה, התשתיות הלאומיות והבטיחות בדרכים הצהרת כוונות לעניין רישום "נזק בטיחותי מהותי" ברישיון הרכב. מדובר במתווה שאמור להחליף את הוראת נוהל מס' 22 של משרד התחבורה, מדצמבר 2011 שהייתה בתוקף עד לחודש פברואר 2012. מטרת הרישום האמור הינה מסירת מידע לציבור על נזק משמעותי שנגרם לרכב וכן מידע מקצועי רלוונטי למוסכים בבואם לתקן רכב המגיע לטיפולם. בין ההוראות כאמור בהצהרה: הוגדר נזק בטיחותי מהותי כנזק שיקבע כאשר הרכב נפגע במקומות המצוינים בתקנה 309 לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961, למעט נזקים מכאניים במערכות הבלמים וההיגוי בלבד; רישום הערה בדבר הנזק המהותי ברישיון הרכב בנוסח שנקבע בהצהרה; שמאי רכב או מנהל מקצועי במפעל מורשה לביצוע בדיקות לאחר תאונה, ידווחו על הצורך ברישום הערה בדבר נזק מהותי ברישיון הרכב לאגף מערכות מידע במשרד הרישוי. על פי ההצהרה יישום הרישום של נזק בטיחותי מהותי ברישיון הרכב כרוך בשינויי חקיקה.

• בחודש יוני 2012, פורסמה הצעת חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (תיקון מס' 24), התשע"ב-2012. בנוסח הקיים כיום בחוק, ישנו חוסר ודאות לגבי חלק מהאירועים וסיווגם כתאונות דרכים. על פי ההצעה, ייערכו בחוק שינויים שנועדו להבהיר את חוסר הודאות הקיים לגבי סיווג אירועים מסוימים כתאונות דרכים, כהגדרתה בחוק זה, דהיינו - יובהר, מתי אירוע מהווה "תאונת דרכים" ומתי לא, ובכך תתקיים תכלית החוק. קרי - נפגעים בתאונות הדרכים יקבלו פיצוי הוגן ומהיר כאשר מדובר בתאונות דרכים. עיקרי השינויים המוצעים הינם עדכון הגדרות "תאונת דרכים", "שימוש ברכב מנועי", "רכב מנועי" או "רכב". בנוסף, במקרים של תאונת דרכים שהיו מעורבים בהם מס' כלי רכב (עם מס' מבטחים), על כל נהג האחריות לנזק גוף שנגרם לאדם שנסע ברכבו, ההצעה במקרה זה, מבקשת להבהיר כי מדובר רק במקרים בהם הנוסעים נפגעו בתוך כלי הרכב. נפגע אשר יצא מהרכב, לא

יפוצה על ידי מבטחת השימוש ברכב שבו נסע אלא על ידי מבטחת השימוש ברכב הפוגע, ובלבד שלאחר יציאתו מהרכב לא עשה בו "שימוש ברכב מנועי" כהגדרתו בחוק האמור.

- בחדש אפריל 2012, בעקבות השינויים בתעריפי הביטוח השירוי החלים מיום 1 במאי 2012, פרסם המפקח חוזר שעניינו **דמי הביטוח המרביים בענף רכב חובה**. בחוזר הבהיר המפקח כי לא יינתן אישור על ידו לגבות דמי ביטוח נטו, עבור ביטוח כלי רכב שאינו אופנוע, העולים על 90% מדמי ביטוח נטו עבור ביטוח בעל מאפיינים זהים במסגרת הביטוח השירוי (בפול). החוזר הנ"ל מבטל את סעיף 3(ב) לחוזר "דמי ביטוח בענף רכב חובה", שקבע כי דמי הביטוח נטו לכל מבטח לא יעלו על 96% מדמי הביטוח נטו בפול עבור אותו מבטח, וזאת החל מיום 1 במאי 2012.

- בחדש אפריל 2012, פרסם המפקח חוזר שעניינו **עדכון תעריפי ביטוח שירוי החל מיום 1 במאי 2012**, קרי - עדכון תעריפי ביטוח למשתמשים ברכב מנועי שלא השיגו כיסוי ביטוחי באופן ישיר אצל מבטח בישראל, בהתאם למנגנון הקבוע בתקנה 5 לתקנות ביטוח רכב מנועי (הסדר ביטוח שירוי ומנגנון לקביעת התעריף), תשס"א-2001. החוזר קובע דמי ביטוח נטו במסגרת ההסדר לביטוח שירוי, וזאת בהתאם למשתנים שונים המפורטים בטבלאות שצורפו כנספחים לחוזר. בטבלה המצורפת כנספח א' לחוזר פורטו דמי הביטוח נטו בהתאם למאפיינים שונים (בין היתר סוג הרכב, נפח המנוע או כמות הנוסעים וקביעת המדד). בנוסף, נקבעו תוספות ו/או הנחות למקרים ספציפיים, למשל תוספת במקרה של רכב המשמש ללימוד נהיגה, תוספת לרכב המשמש להשכרה וכדומה. עוד נקבע, כי במקרה שיש מספר מאפיינים קיימים יחד רוב הזמן, יש להפעיל את כל התוספות. בטבלה כנספח ב' לחוזר פורטו המשתנים, לקביעת דמי הביטוח נטו, לאופנועים לנהג נקוב בבעלות פרטית או בבעלות אחרת שאינם מזוהים כרכב אספנות ולכלי רכב פרטיים ומסחריים. בנוסף, נקבע בחוזר כי לדמי הביטוח נטו ייוספו שיעור ההשתתפות במימון הקרן לפי צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון הקרן), התשס"ג-2002, שיעור מימון עלות אספקת השירותים לפי צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון עלות אספקת השירותים), התש"ע-2009 ודמים בשיעור של 8 אחוזים מדמי הביטוח נטו. דמי הביטוח נטו יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ויעודכנו ב- 1 לכל חודש לפי שיעור השינוי במדד שפורסם לחודש ינואר 2012 ועד למדד שפורסם לחודש השלישי שלפני יום העדכון. התעריפים אשר נקבעו בחוזר, בביטוח השירוי, יחולו החל מיום 1 במאי 2012, למעט תעריף ביטוח לאופנוע המשמש שני נהגים נקובים בלבד, שאינו מזוהה כרכב אספנות, בבעלות פרטית לתקופה של שנה, אשר חל מיום 1 ביולי 2012. החוזר מבטל חוזרים קודמים בעניין זה.

- בחדש אפריל 2012, פרסם המפקח טיוטה חוזר הכרעות עקרוניות 2012-33 בעניין **השבה מערכתית בעקבות הפרת חוזר 2000/12**, שעניינה לבדוק את יישום הוראות חוזר ביטוח 2000/12 שעניינו ביטוח רכב (רכוש) - תגמולי ביטוח במקרה של אובדן גמור, וככל שהייתה הפרה להשיב למבוטחים את ההפרש שבין סכום תגמולי הביטוח ששולמו בפועל ובין הסכום שהיה משולם אילו לא בוצעה התחשבות במשתנים מפחיתים. הסכומים ששולמו כאשר הם נושאים הפרשי ריבית והצמדה לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, ממועד תשלום תגמולי הביטוח בתביעה המקורית ועד למועד התשלום בפועל. תקופת ההשבה תלויה בשאלה אם קיים או לא כנגד המבטח הליך משפטי תלוי ועומד בתובענה ייצוגית (אם לא קיים הליך משפטי מדובר על השבה לשבע השנים שקדמו למועד הפיכת טיוטת ההכרעה לסופית, למעט תקופות שבגינן ניתן פסק דין חלוט, בתובענה ייצוגית, ככל שקיים כזה). לאחר קבלת מידע ממבטחים על יישום הוראות החוזר, ישקול המפקח את היקף הוראות ההשבה שיינתנו לכל מבטח שהפר את החוזר, אם וככל שהפר, ואת הצורך במתן הנחיות נוספות. בהתאם לטיטה, יידרש מבטח כאמור לבצע את ההשבה בתוך ששה חודשים ממועד הוראת ההשבה. לפיכך,

במקביל לפרסום הטיוטה האמורה לעיל, פרסם המפקח בקשה לקבלת מידע על אופן יישום חוזר ביטוח 2000/12, ובה ביקש להעביר לידו פרטים שונים לגבי תביעות לתשלום תגמולי ביטוח בשל אובדן גמור (לרבות גניבה) או אובדן גמור להלכה עבור שלושה חודשים בשנים 2008-2011, וכן מסמכים נוספים הנוגעים ליישום הוראות החוזר. לאחר קבלת המידע מהמבטחים ישקול המפקח את היקף הוראות ההשבה שיינתנו לכל מבטח שהפר את החוזר.

• בחודש אפריל 2012, פורסמו תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי) (תיקון), התשע"ב-2012. התקנות מפרטות את תנאי הפוליסה התקנית בענף ביטוח רכב רכוש, הכוללת את נוסח התנאים המינימאליים לביטוח רכוש אשר חברת הביטוח יכולה לשנותם רק אם השינוי הוא לטובת המבוטח. התקנות מתקנות את הפוליסה התקנית הנהוגה בענף רכב מנועי רכוש (עצמי וצד שלישי), כך שתחול רק על כלי רכב פרטיים ומסחריים עד 3.5 טון (לעומת 4 טון במצב הקיים). כמו כן, כוללות התקנות, בין היתר, את השינויים הבאים: (1) שינוי המנגנון המשמש לחישוב החזר פרמיה למבוטח כאשר הוא מבטל את הפוליסה באמצע תקופה. (2) השתתפות עצמית מוגדלת בתאונת דרכים כאשר הנהג היה נתון תחת השפעת אלכוהול. (3) קביעה כי מקרה ביטוח יכלול אבדן או נזק שנגרם לרכב, לרבות האבזרים והמכלולים שבחבילה הבסיסית של דגם הרכב, אמצעי המיגון שהותקנו בו לפי דרישת המבטח, והאבזרים הנמצאים בו מכוח דין או האבזרים הצמודים אליו שנקובים במפרט. (4) חובת תיקון רכב שגילו עד שנתיים בחלפים חדשים או מקוריים. (5) חובת תיקון רכב שיש לגביו אחריות יצרן או יבואן בהתאם לקבוע באחריות. (6) איסור על גביית השתתפות עצמית כפולה במקרה של נזק עצמי ונזק לצד שלישי. (7) הבהרה כי על אף שנוזק תוצאתי אינו מכוסה במסגרת הפוליסה, סכומים שישולמו בגין כיסוי נזקי רכוש של צד שלישי שרכבו ניזוק עקב תאונה יכללו גם את ההוצאות הבאות: הוצאות סבירות לשמירתו והעברתו של הרכב למקום הקרוב ביותר שבו ניתן לתקן את הנזק והוצאות הגעתו של הצד השלישי למחוז חפצו לאחר התאונה, שיפוי בשל הפסדים מוכחים של צד שלישי בשל תשלום השתתפות עצמית ואבדן הנחת העדר תביעות, וכן פיצוי בשל אבדן רווחים בזמן השבתתו של הרכב לצורך תיקונו ובלבד שהרכב המושבת הוא רכב מסחרי שנמצא בבעלות צד שלישי ומשמש לעסקו. (8) הסדרת השבתת הרכב. (9) קביעת נוסחת דמי כינון אחידה והטלת חובה לרשום אותה בדף הרשימה ובפוליסה על מנת להגביר את השקיפות. (10) הסדרת כיסוי רעידת אדמה. בשלב זה, הקבוצה מעריכה כי השפעה מצטברת של מספר שינויים הכלולים בטיוטה צפויה להביא לגידול עלות התביעה הממוצעת. עם זאת, הקבוצה אינה יכולה להעריך את היקף ההשפעה האמורה, בין היתר, מהטעם שאינה יכולה להעריך את מחיר השוק שייקבע בעקבות התיקון לתקנות, התלוי, בין היתר, בהתנהגות המתחרים והלקוחות בשוק. הערכת הקבוצה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוססת על המידע המצוי בידי הקבוצה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות כתוצאה, בין היתר, מההשלכות המצרפיות של השינויים בגין תיקון התקנות והתנהגות המתחרים והלקוחות בשוק בעקבות התיקון לתקנות.

• בחודש מרס 2012, פורסמה הצעת חוק הגבלת השימוש ורישום פעולות בחלקי רכב משומשים (מניעת גניבות) (תיקון מס' 4 - הוראת שעה) (תיקון), התשע"ב-2012. על פי הוראת השעה שלעיל חל איסור על תיקון כלי רכב ישראלים בשטחי האחריות האזרחית הפלסטינית ואיסור על העברת כלי רכב ישראלים באמצעות רכב אחר לתיקון בשטחים כאמור. לאור השפעתה ותדומתה של הוראת השעה שלעיל להפחתת מספר גניבות כלי רכב, מוצע להפוך את הוראת השעה להוראת קבע.

• בחודש מרס 2012, פורסם צו ביטוח רכב מנועי (הארכת תוקף השתתפות עצמית), התשע"ב-2012. מטרת הצו הינה להאריך לצמיתות את הוראת השעה אשר ניתנה במסגרת תיקון מס' 17 בשנת 2008, לגבי סעיף 3א ובהתאמה גם

לגבי סעיף 12 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970. בסעיפים אלה התיר המחוקק לשר האוצר או מי שמונה על ידו, לתת הוראות המחייבות מבטחים בישראל, כולם או סוג מסוים, או המתירות להם לכלול בחוזה הביטוח תניות, שעניינן גביית השתתפות עצמית מהפיצויים להם זכאי הנוהג ברכב בעד אובדן השתכרות או בעד נזק שאינו נזק ממון.

- בחודש פברואר 2012, הגישה הוועדה להגברת התחרותיות בענף הרכב ("ועדת זליכה") המלצות לשינויים בענף הרכב בישראל, בתחומים כגון הגבלים עסקיים, מיסוי בינלאומי, שמאות וביטוח, שילוח וייבוא, זאת לאחר שהתבקשה הוועדה על ידי שר התחבורה באוגוסט 2011 לבחון את האפשרויות לצמצום הריכוזיות בענף יבוא הרכב ולגבש המלצות להסרת חסמים שיובילו להגברת התחרותיות ולהוזלה של מחירי המכוניות ושל השירותים בענף. במסגרת המלצות הוועדה נכללת, בין היתר, המלצה לביטול השימוש הבלעדי של חברות הביטוח במוסכי הסדר במטרה להגדיל, בין היתר, את היצע המוסכים העומדים לרשות הצרכן.

1.2.10.4 ביטוח בריאות

- בחודש אוקטובר 2012, פרסם המפקח טיוטת חוזר בעניין עריכת תוכנית לביטוח סיעודי. הטיוטה נועדה לעדכן ולהחליף חוזרים קודמים בנושא שעניינם "עריכת תכנית לביטוח סיעודי", וכן "מדריך לקונה לביטוח סיעודי". הטיוטה כוללת, בין היתר, פירוט תנאי הכיסוי הביטוחי המינימאלי בתכנית לביטוח סיעודי, הוראות לעניין אופן מכירת פוליסה לביטוח סיעודי וכן עקרונות הנוגעים לקביעת הפרמיה. עוד הוגדרו בטיטה, סטנדרטים מינימאליים לקביעת מקרה ביטוח סיעודי ונקבע כי סטייה מהסטנדרטים שנקבעו אפשרית אך ורק באישור מראש ובכתב של המפקח על הביטוח. בנוסף, נקבע כי תגמולי הביטוח, בגין מקרה ביטוח סיעודי, יהיו בשיעור של בין 50% ל-100% מסכום הביטוח החודשי, בהתאם למקרה הביטוח. כמו-כן, הפוליסה תכלול אפשרות לתגמולי ביטוח עבור טיפול סיעודי בבית, אשר יהיו בסכום מוסכם או בדרך של מתן שירות בפועל על ידי המבטח ונקבעו הוראות לעניין שחרור מפרמיה, דיווח שנתי בגין פוליסה מסולקת, הוראות בנוגע לשינויים בפרמיה עבור מבטחים קיימים וגילוי נאות בו מחויב המבטח במסגרת פוליסת ביטוח סיעודי.
- בחודש יולי 2012, פרסם המפקח טיוטת חוזר שעניינה עריכת תכנית לביטוח מחלות קשות. הטיוטה כוללת, בין היתר, עקרונות לניסוח הגדרות בתכניות ביטוח מחלות קשות (להלן, לצורך פסקה זו: "תכנית") והנחיה לצורך התאמת ההגדרות בתכניות כאמור להגדרות רפואיות המקובלות כיום, וזאת, בין היתר, באמצעות נספח המציג ליקויים במספר הגדרות הנהוגות כיום ושינויים הנדרשים בהן. הטיוטה מפרטת רשימה מינימלית של מחלות, אשר תיכלל במסגרת תכנית כאמור. עוד על פי עקרונות הטיוטה, מוצע לחייב מבטחים לבחון אחת לחמש שנים, לכל הפחות, את הצורך בעדכון הגדרת מחלה המפורטת בתכנית, בהתאם להגדרות רפואיות מקובלות, וכי היא תנוסח כך שלכל הפחות יכוסו מקרים קשים ושכיחים של אותה מחלה. כמו כן, מוצע כי גם יישוב תביעות יתבצע בהתאם להגדרות המעודכנות וכי לעקרונות יינתן גילוי נאות, במסגרת אתר האינטרנט של המבטח. הטיוטה מבהירה כי תכנית אשר תנוסח בניגוד לעקרונות ולנספח המופיעים בטיטה, תחשב כתכנית ביטוח אשר המפקח מתנגד לה, למעט אם אושרה בכתב ומראש, על ידי המפקח. התחולה המוצעת של הטיוטה הינה מדורגת, על פוליסות שישווקו או יחודשו החל מיום 1 באפריל 2013, והחל מאותו מועד יחויב מבטח למכור תכניות ביטוח שיעלו בקנה אחד עם הוראות החוזר.
- בחודש יוני 2012, פרסם המפקח חוזר המסדיר את התוכניות לביטוח שיניים. החוזר החדש מציג עקרונות לעריכת תכניות לביטוח שיניים, המתייחסים, בין היתר, לממשק בין מבטח כמנהל התביעה לבין רופא שיניים כמטפל במבוטח, למתן אפשרות למבוטח לבחור את הרופא המטפל או המרפאה וכן לתנאי ביטול הפוליסה על ידי המבוטח. עוד קובע החוזר, כי מבטח יכסה טיפולים

שבוצעו בתוך 90 יום מתום תקופת הביטוח, או במועד מאוחר יותר, בהתאם לתנאי תכנית הביטוח, בתנאים מסויימים וכן מורה לאפשר למבוטח המעוניין בכך, לקבל טיפול חלופי לטיפול המכוסה בפוליסה, בתנאים המפורטים בחוזר. על המבטח נאסר להשפיע על שיקול דעתו המקצועי של הרופא ובמקרה של דחיית תביעה או דחיית ערעור על בסיס רפואי, תשלח החברה למבוטח הודעה מנומקת וחתומה על ידי רופא השיניים. עוד כולל החוזר הנחיות לגבי הגילוי הנאות של חברת הביטוח באשר לסל הטיפולים המוצע בתוכנית ולהצגת רשימת רופאי השיניים שבהסדר, על פי מומחיותם ותאדם, במסגרת אתר האינטרנט של החברה. הוראות החוזר יחולו על פוליסות לביטוחי שיניים שיימכרו או יחודשו החל מה- 1 באוקטובר 2012. הסעיף המתייחס לחובת הודעת נימוק במקרה של דחיית תביעת מבוטח או ערעור, ייכנס לתוקפו החל מה- 1 בינואר 2013.

• בחודש מרס 2012, פרסם המפקח טיוטת חוזר ביטוח סיעודי קבוצתי - מתווה למבוטחים מבוגרים. הטיוטה דנה בהצעת מתווה מטעם משרד האוצר לטיפול במבוטחים מבוגרים (בני 60 ומעלה ביום 31 בדצמבר 2012), שהיו מבוטחים בביטוח סיעודי קבוצתי בחברות הביטוח במועד הקובע (1 באפריל 2010 או לאחריו), ואופן חידוש הפוליסות הקבוצתיות לגביהן.

1.3 התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

1.3.1 התפתחות המשק, שוקי ההון והכספים

האינדיקטורים המאקרו כלכליים שהתפרסמו במהלך החודשים האחרונים, מעידים, כי הפעילות הכלכלית במהלך המחצית הראשונה של שנת 2012 התפתחה בקצב מתון. קצב הצמיחה, במחצית הראשונה של שנת 2012, של המשק הישראלי, עמד על כ- 3.2%, במונחים שנתיים. קצב זה מתייבש אמנם עם תחזיות השינוי בתמ"ג של משרד האוצר ושל בנק ישראל אך עדיין מדובר בקצב צמיחה שהינו נמוך מקצב הצמיחה ארוך הטווח של המשק. הסיבה לפער נובעת מהיחלשות בקצב הגידול של הביקושים על רקע ההאטה בפעילות בעולם. הסביבה העולמית בתקופה הנסקרת אופיינה בסיכון להתפרצות משבר באירופה, בעקבות משבר החובות של מספר מדינות בגוש היורו ובעקבות השלכותיו על שאר הגוש ועל שאר העולם.

למרות ההאטה, המשק הישראלי עודנו נמצא ברמת פעילות גבוהה. שיעור האבטלה עומד על פחות מכ- 7%, מאז הרבעון השני של 2011, שהינה רמה נמוכה, במונחים היסטוריים. שיעור אבטלה נמוך זה מתקיים למרות ששיעור ההשתתפות בשוק העבודה עומד על שיא של 63.6% אחוזים. במקביל לכך, השכר הריאלי נמצא במגמת עלייה (השינוי בשכר בקינזו עליית מדד המחירים לצרכן) של כ- 2% בשנה, מאז תחילת 2010, (אך עדיין רחוק ב- 2% מרמת השיא של ערב המשבר. כמו כן, שיעור המשרות הפנויות נמצא ברמה גבוהה.

מדד המחירים לצרכן עלה ב- 12 החודשים שהסתיימו בחודש ספטמבר 2012 בכ- 2.1%, שיעור הנמצא סביב מרכז יעד האינפלציה של בנק ישראל. ב- 12 החודשים שהסתיימו בחודש ספטמבר 2012 המדד ללא דיור עלה בשיעור של כ- 2%, המדד ללא ירקות ופירות בכ- 1.1% והמדד ללא אנרגיה בכ- 1.3%. על שיעור האינפלציה הנמוך יחסית השפיעו, בין היתר, הציפיות להאטה בצמיחה בעולם ובארץ וככל הנראה גם תהליך הפחתת המחירים על ידי רשתות שיווק וספקי שירותים שונים, בהשפעת המחאה החברתית נגד יוקר המחיה, השפעה שקוזה בסוף התקופה הנסקרת במידה מסוימת כתוצאה מהעלאת שיעור המע"מ.

סעיף הדיור במדד המחירים לצרכן (שמתבסס על מחירי שכר הדירה) עלה ב- 12 החודשים שהסתיימו בחודש ספטמבר 2012, בשיעור של כ- 2.8%. מחירי הדירות, הנמדדים על פי סקר מחירי הדירות של הלמ"ס, ואינם נכללים במדד המחירים לצרכן, עלו ב- 12 החודשים שהסתיימו בחודש אוגוסט 2012 בשיעור של כ- 1.4%. עם זאת, בששת החודשים האחרונים עלו מחירי הדירות ב- 2.9%.

הפעילות בענף הבנייה מצויה ברמה גבוהה ביחס לרמתה בעשור האחרון. רמת התחלות הבנייה עדיין גבוהה, והיא צפויה להמשיך לבוא לידי ביטוי בגידול בהיצע הדירות. יחד עם זאת, רמת התחלות הבנייה מצויה מתחת לשיא שנרשם בה באמצע 2011, וניכרת ירידה

בקצב שיווק הקרקעות על ידי מנהל מקרקעי ישראל. מספר התחלות הבנייה ב- 12 החודשים האחרונים עמד, בחודש יולי 2012, על 40,554, לעומת 42,462 בחודש יוני 2012. בחודש יולי 2012, עמד מלאי הדירות הפנויות למכירה על רמה של 20,390 דירות. מלאי זה שמר על יציבות בשנה האחרונה. בחודש יולי 2012, נרכשו כ- 10,300 דירות, גידול של כ- 29% בהשוואה ליולי אשתקד. הערכה ראשונית של מנהל הכנסות המדינה לגבי חודש אוגוסט 2012 מצביעה על ירידה מתונה בהשוואה לחודש יולי 2012, אך עדיין מדובר בגידול בהשוואה לחודש אוגוסט אשתקד. שיעור הדירות להשקעה, מתוך סך הדירות שנמכרו בחודש יולי 2012, נותר דומה לרמתו בחודשים קודמים, כ- 23%. יודגש, כי ייתכן והעסקאות בחודשים יולי ואוגוסט 2012 הושפעו מהציפיות לעלייה בשיעור המע"מ.

המדיניות המוניטרית של בנק ישראל הגיבה להמשך הפעילות המתונה באופן מדוד. בסוף חודש יוני 2012, הוריד בנק ישראל את הריבית במשק לרמה של 2.25%, על מנת לתמוך בפעילות הריאלית לנוכח ההשפעה השלילית של ההאטה הגלובלית על צמיחת המשק המקומי וזאת לאחר שבמחצית הראשונה של השנה נשמר שיעור הריבית על שיעור של 2.5%. הורדת הריבית חלה על רקע רמת הריבית הנמוכה שהמשק נמצא בה, הפיחות בשער השקל, שסייעה למשק הישראלי להתמודד עם ההאטה, הציפיות לאינפלציה לשנה קדימה, שהיו בסביבות מרכז תחום היעד, אי הוודאות לגבי המדיניות הפיסקלית בתחילת התקופה הנסקרת, שהגבילה את מרחב התמרון של המדיניות המוניטרית ועל רקע החשש מהמשך העלייה במחירי הדירות.

נתוני פעילות הממשלה מחודש ינואר עד אוגוסט 2012, מצביעים על כך שההכנסות ממסים נמוכות באופן משמעותי מההכנסות הנגזרות מהתואי העונתי, ועל פי ההתפתחויות עד כה צפוי הגרעון השנה להיות בשיעור של כ- 3.5% עד 4% תוצר. ההערכה לגבי הכנסות המדינה ממסים, שעליה נבנה תקציב הממשלה, התבססה על קצב צמיחה גבוה מהקצב בפועל, ובהתאם לכך נוצר גירעון ממשלתי גבוה מהצפוי. במהלך הרבעון השלישי של 2012, אושרו על ידי הכנסת מספר צעדים כלכליים במטרה להגדיל את היקף הכנסות המדינה ממסים ובכך להקטין את גירעונות הממשלה. במסגרת זו נקבעה העלאת מס קניה על סיגריות וביירה, העלאת המע"מ מ- 16% ל- 17% ועדכון נוסחת המיסוי הירוק לגבי רכבים. החל משנת המס 2013, נקבעה העלאת מס הכנסה לבעלי שכר מעל ל- 14 אלפי ש"ח, הגדלת הפרשות מעסיק לביטוח הלאומי, הטלת מס נוסף בשיעור של 2% על חלק הכנסתו של יחיד העולה על 800 אלפי ש"ח בשנה והארכת תוקפה של הוראת השעה לפיה ישולם מס רכישה מוגדל ברכישת זכות במקרקעין שאינה דירה יחידה. כמו כן, נקבעו הקלות בנוגע לגביית מס על רווחים שהצטברו ולא חולקו בתקופה בה ניתנו הטבות מס, בחברות שנהנו בעבר מהטבות מחוק עידוד השקעות הון ושבמסגרתן הן היו אמורות לשלם מס מלא על חלוקת דיבידנדים ("רווחים כלואים"), תוך העמקת גביית המס. בנוסף, ננקטים צעדים להגברת המלחמה בהון השחור.

בכלכלה העולמית נרשמה במהלך התקופה הנסקרת הרעה נוספת בהתפתחויות במשבר החוב באירופה, יחד עם סימני האטה נוספים בקצב הצמיחה של הכלכלה העולמית. יצוין, ששיעור האבטלה באיחוד האירופי הגיע לשיא של כ- 11%, כאשר ספרד ממשיכה לבלוט עם שיעור אבטלה של מעל ל- 25%. נתוני המקרו שהתפרסמו לאחרונה בארה"ב ובאירופה היו מעורבים, אך רובם הפתיעו לטובה (ביחס לתחזיות הנמוכות מלכתחילה). במשקים המתעוררים הגדולים, סין, הודו וברזיל המשיכו להתקבל נתונים המצביעים על האטה משמעותית בקצבי הצמיחה. בעקבות כך עדכנה קרן המטבע הבינלאומית כלפי מטה את תחזית הצמיחה העולמית ל-2012 ו-2013 מ- 3.6% ו- 4.1% ל- 3.3% ו- 3.6%, בהתאמה. קרן המטבע הבינלאומית ציינה כי תחזיתה נשענת על הנחות אופטימיות, ולפיהן גוש האירו יצליח לפתור תוך פרק זמן סביר את הבעיות של המדינות הנמצאות במשבר, וארה"ב תצליח לטפל בבעיותיה התקציביות ("הצוק הפיסקאלי") ותתווה תוכנית אמינה לחזרה לתוואי של חוב בר קיימא. נוסף על כך העריכה קרן המטבע כי הבנקים באירופה יצטרכו להוריד את המינוף בצורה ניכרת, דבר שעלול לפגוע באשראי ובצמיחה.

על רקע ההאטה העולמית והקשיים של המשקים השונים, אישרו שרי האוצר של גוש האירו סיוע לבנקים הספרדיים בהיקף של כ- 100 מיליארד אירו והודיעו על צעדים נוספים שבכוונתם לנקוט בעתיד על מנת לסייע למדינות ולבנקים המצויים במשבר, אם כי עדיין לא ברור האם צעדים אלו אכן יצאו לפועל. הבנק המרכזי האירופאי הוריד את הריבית ב- 0.25 נקודות האחוז לרמת שפל של 0.75% והבנקים המרכזיים של בריטניה ויפן הודיעו על הגדלת היקפי רכישות האג"ח, כאשר בנוסף הבנק המרכזי באנגליה הודיע על הפעלת

תוכניות סיוע לסקטור הפיננסי והריאלי. במקביל, ה-Fed האמריקאי האריך את תוכנית ה-Twist (מכירה של אג"ח קצרות ורכישה של אג"ח ארוכות במקומן) עד סוף שנת 2012.

1.3.2 שוקי האג"ח והמניות

שלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2012 התאפיינו במגמה חיובית בשווקים הפיננסיים העולמיים, כאשר מדדי המניות המקומיים, הניבו תשואת חסר בולטת ביחס למדדי המניות בעולם (תופעה שהחלה כבר בשנת 2011), וזאת לאחר שנים רבות בהן בלטה הבורסה בת"א עם תשואה גבוהה מזו של מקבילותיה בעולם, בין השאר על רקע המחאה החברתית המתגברת בישראל, הרגולציה המתעצמת, חוסר יציבות פוליטית ומתיחות ביטחונית. במקביל, מחזורי המסחר בשוק המניות המקומי המשיכו לרדת.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2012, עלה מדד ת"א 25 בשיעור של כ- 9.6%, כאשר מדד ת"א 100 עלה בשיעור של כ- 7.8%. מדד ת"א 75 ירד בשיעור של כ- 0.6% ומדד היתר 50 עלה בשיעור של כ- 5.5%. בלטו לחיוב מדדי ת"א-טכנולוגיה ומדד ת"א בלוטק-50 שבלטו בעלייה של כ- 31% וכ- 27%, בהתאמה, מתחילת השנה. לעומתם, מניות ענף התקשורת שהושפעו מהוראות רגולטוריות חדשות המשיכו במגמה השלילית שאפיינה אותם בשנת 2011 ואיבדו במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2012 כ- 42% נוספים מערכם.

גם שווקי המניות בעולם הציגו מתחילת שנת 2012 עליות שיעורים. בארה"ב, מדד ה-S&P עלה במהלך התקופה הנסקרת בשיעור של כ- 15.1% מדד הדאו ג'ונס עלה בכ- 10.4% ומדד הנאסד"ק עלה בשיעור חד של 20.4%. באירופה, מדד הדאקס הגרמני עלה במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2012 בשיעור חד של כ- 23.6%, מדד הקאק הצרפתי עלה בכ- 8.8% ומדד הפוטסי האנגלי עלה בשיעור של כ- 3.7%.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2012, עלה מדד התל בונד 20 בכ- 1.1% בעוד שמדד התל בונד 40 עלה בכ- 0.7%. מדד האג"ח הממשלתי הצמוד עלה בכ- 2.6% ומדד האג"ח הממשלתי השקלי עלה בכ- 2.9%.

גם בבורסות אסיה נרשמו עליות שיעורים, במהלך התקופה הנסקרת, כאשר מדד הניקיי היפני עלה בשיעור של כ- 6.6% ומדד המניות בהונג קונג (ההאנג-סאנג) עלה בשיעור של כ- 12.9%.

באגרות החוב הקונצרניות נרשמה מגמה חיובית מתחילת השנה: מדדי תל בונד 20, 40 ו-60 עלו בין 5.2% ל-6%, כל אחד. באגרות החוב הממשלתיות נרשמה תשואה חיובית, כאשר אגרות החוב הצמודות למדד עלו ב-6% ואגרות החוב השקליות עלו בשיעור של כ- 4.2%.

בסיכום התקופה הנסקרת, פחת השקל בשיעור של כ- 2.8% לעומת שערו היציג של הדולר, בדומה לשיעור פחות השקל מול שערו היציג של האירו. יתרות המט"ח של בנק ישראל הסתכמו בסוף ספטמבר 2012 בכ- 76.2 מיליארדי דולר לעומת סך של כ- 74.9 מיליארדי דולר, בסוף דצמבר 2011.

שער החליפין הריאלי של המשק נמצא בפחות מתמשך מאז 2011, לנוכח היציאה של משקיעים זרים מהשוק המקומי ולנוכח הגידול בגירעון המסחרי. הפחות בתקופה הנסקרת הוא חלק ממגמת פחות שהחלה בתחילת 2011 והתרחשה על רקע המגבלות שהוטלו על שוק מטבע החוץ בישראל, דבר שהביא ליציאה של משקיעים זרים מהמלוות קצרי המועד שמנפיק בנק ישראל.

ברבעון השלישי של שנת 2012 נרשמה מגמה חיובית בשווקים, שהלכה והתעצמה בעיקר לקראת סוף הרבעון. גורמי ההשפעה המרכזיים המשיכו להיות סוגיות המאקרו הגלובליות: מכיוונה של ארה"ב התבשרנו על תכנית הרחבה מוניטארית שלישית במספר (QE3); באירופה, הוחלט להסמך את קרנות הסיוע להתערבות ישירה בשווקים, ע"י רכישת אג"ח איטלקיות וספרדיות; במזרח, הסינים הודיעו על ניסיונות להמרצת הכלכלה שלהם באמצעות השקעה של טריליון דולר בפרויקטים לאומיים.

בישראל, הרבעון השלישי נפתח בסימן שלילי בהמשך למגמה השלילית מהרבעון השני, אולם רגיעה בחששות סביב הסוגיה האיראנית הובילו לסגירה חיובית של הרבעון. לקראת סוף הרבעון נרשמו עליות חדות במניות המובילות בבורסה בתל-אביב, בהובלת מניות

הבנקים, הביטוח והתקשורת. בשוק אגרות החוב נרשמה מגמה חיובית בהובלת אג"ח ממשלתיות וקונצרניות צמודות מדד.

בסיכום הרבעון השלישי של שנת 2012, מדדי המניות המובילים בארץ ובעולם רשמו עליות שיעורים נאות. בארה"ב המדדים המובילים עלו בשיעור ממוצע של כ- 6%, בבורסות אירופה נרשמה מגמה חיובית, אך בפערים גדולים בין הבורסות השונות. כך למשל מדד הדאקס הגרמני זינק בכ- 13.6% ברבעון השלישי ולעומתו מדד הפוטסי האנגלי עלה בשיעור של כ- 3.7% ומדד הקאק 40 הצרפתי עלה בשיעור של כ- 7.6%. במדדי המניות המובילים בישראל נרשמו עליות במרבית המדדים המובילים. בלטו במיוחד מניות התקשורת עם עליה רבעונית ממוצעת של יותר מ- 22% ומניות הבנקים שזינקו בכ- 15%. למרות המגמה החיובית, ברבעון השלישי של שנת 2012 מניות חיפושי הנפט והגז איבדו כ- 9% מערכן וגררו את מדד ת"א 75 לירידה רבעונית של 1.2%. מדד ת"א 25 עלה בשיעור של כ- 12.4% ומדד ת"א 100 עלה בשיעור של כ- 8.7%. מדד התל בונד 20 ומדד תל בונד 40 עלו בשיעור של כ- 4-5% במהלך הרבעון.

1.3.3 התפתחויות לאחר תאריך המאזן

לאחר תאריך המאזן, הכריזו מספר בנקים מרכזיים על צעדי הרחבה כמותית. ה- ECB הודיע על תוכנית לרכישת אג"ח ממשלתיות במטרה לייצב את שוקי האג"ח בכלכלות מוכות החוב בגוש האירו, ה- FED החל ביישום תוכנית רכישות נוספת בשוק ה- MBS. צעדי הרחבה נוספים ננקטו גם על ידי יפן, סין ודרום קוריאה. תוכניות אלה צפויות לתמוך בצמיחת המשק העולמית ברבעונים הקרובים.

בנק ישראל החליט להפחית את הריבית במשק לחודש נובמבר ב-0.25% ל-0.2%. ההחלטה נובעת, בין השאר, בעקבות מדד המחירים לצרכן המאופס לחודש ספטמבר, לעומת ציפיות לעליית מחירים של 0.5%. במקביל, הגביל בנק ישראל ל- 50% את שיעור המימון לרכישת דירה להשקעה ו/או לתושבי חוץ, ל- 70% את המימון למשפרי דיור ול- 75% את שיעור מימון המשכנתא לרוכשי דירה ראשונה.

מדד המחירים לצרכן בחודש אוקטובר 2012 ירד בשיעור של 0.2% וגרר מטה את תחזיות האינפלציה לרמה של כ- 2%, ב- 12 החודשים הקרובים, למרות שבחצי השנה הקרובה המדד צפוי לעלות בפחות מחצי אחוז. במדד חודש אוקטובר 2012 הוזל סעיף הדיור, באופן חד, בשיעור של כ- 0.8%. למרות המדד הנמוך, חלה בחודש אוקטובר התייקרות רוחבית במספר גדול של סעיפי המדד.

2. נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים

2.1 נתונים מתוך המאזנים המאוחדים

באלפי ש"ח	30 בספטמבר 2012	30 בספטמבר 2011	31 בדצמבר 2011
סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	13,167,053	11,741,986	12,124,752
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות	14,757,942	14,399,948	14,718,541
נכסים אחרים	5,806,446	4,996,299	5,138,959
סך כל הנכסים	33,731,441	31,138,233	31,982,252
הון עצמי	2,484,741	2,156,635	2,208,642
התחייבויות:			
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	15,039,862	14,360,552	14,401,448
שאינם תלויי תשואה			
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	12,973,474	11,433,702	11,790,264
תלויי תשואה(*)			
התחייבויות פיננסיות	1,862,237	1,756,251	2,063,120
התחייבויות אחרות	1,371,128	1,431,093	1,518,778
סך כל ההון וההתחייבויות	33,731,441	31,138,233	31,982,252

(*) חלק מההתחייבויות בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה מוצגות בסעיפי התחייבויות אחרות והתחייבויות פיננסיות.

סך הנכסים של החברה נכון ליום 30 בספטמבר, 2012 הסתכם לסך של כ- 33,731 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 31,982 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2011. הגידול בסך הנכסים בתקופת הדוח נבע בעיקר מדמי ביטוח שנתקבלו ומתוספת התשואה על הנכסים הפיננסיים כתוצאה מעליות השערים בשוקי ההון.

סך ההתחייבויות של החברה נכון ליום 30 בספטמבר, 2012 הסתכם לסך של כ- 31,247 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 29,774 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2011. הגידול בסך ההתחייבויות נובע בעיקר מדמי ביטוח שנתקבלו בגין חסכון ארוך טווח ומתוספת תשואה בגין התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

2.2 נכסים המנוהלים עבור מבטחים ועמיתים בקבוצה

במיליוני ש"ח	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	שינוי ב-%
2012	2011	2011	
עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה	13,167	11,742	12.1%
עבור עמיתים קופות גמל וקרנות פנסיה	57,855	48,618	19.0%
עבור לקוחות קרנות נאמנות וניהול תיקים	7,127	5,742	24.1%
סה"כ נכסים מנוהלים עבור מבטחים ועמיתים בקבוצה(*)	78,149	66,102	18.2%

(*) הדוחות הכספיים המאוחדים אינם כוללים את הנכסים המנוהלים בקרנות הפנסיה, קופות הגמל (למעט קופות גמל מבטחות תשואה), קרנות הנאמנות וניהול התיקים.

(**) הנכסים המנוהלים בתאגידים בבעלות מנורה מבטחים פיננסיים עומדים על סך של 20,981 מיליוני ש"ח.

2.3 ההון העצמי

ההון העצמי של החברה, נכון ליום 30 בספטמבר 2012, עמד על סך של 2,485 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 2,209 מיליוני ש"ח, נכון ליום 31 בדצמבר, 2011. הגידול בהון נובע בעיקר מרווח כולל בתקופה בסך של כ- 276 מיליוני ש"ח.

בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 (להלן: "תקנות ההון"), החלות על המבטחים בקבוצה, למנורה מבטחים ביטוח ולשומרה

קיים, נכון לתאריך הדוח, עודף הון בסך של כ- 343 מיליוני ש"ח וכ- 58 מיליוני ש"ח, בהתאמה. בנוסף, סכום ההשקעות שיש חובה להעמידם במנורה מבטחים ביטוח ובשומרה, כנגד עודפי הון, בהתאם להוראות המפקח אשר מהווים עודפים שאינם ניתנים לחלוקה, מסתכמים בסך של כ- 19 מיליוני ש"ח וכ- 16 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

בחודש פברואר 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופות גמל או קרן פנסיה), תשע"ב-2012 (להלן: **"תקנות ההון לחברות מנהלות"**), ובמקביל פרסם המפקח חוזר שעניינו דרישות הון מחברות מנהלות המכיל הוראות נלוות לתקנות ההון לחברות מנהלות. תקנות ההון לחברות מנהלות נכנסו לתוקף בחודש מרס 2012 תוך קביעת מועדים להשלמת ההון הנדרש עד לעמידה במלוא הדרישה ב- 31 בדצמבר, 2014 (להלן: **"דרישת ההון המלאה"**). להלן פירוט דרישות ההון וההון הקיים בחברות המנהלות בקבוצה:

א. **במנורה מבטחים פנסיה - דרישת ההון המלאה**, נכון לתאריך הדוח, עומדת על סך של כ- 88 מיליוני ש"ח. בהתחשב בהון הקיים, נכון לתאריך הדוח ובהנחת יישום מלוא דרישות ההון, למנורה מבטחים פנסיה עודפי הון בסך של כ- 67 מיליוני ש"ח.

ב. **במנורה מבטחים גמל - דרישת ההון המלאה**, נכון לתאריך הדוח, עומדת על סך של כ- 25 מיליוני ש"ח, גידול של כ- 24 מיליוני ש"ח לעומת הדרישה ערב תיקון התקנות. בהתחשב בהון הקיים, נכון לתאריך הדוח, ובהנחת יישום מלוא דרישות ההון, למנורה מבטחים גמל עודפי הון בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח.

ג. **במנורה מבטחים מהנדסים - דרישת ההון המלאה**, נכון לתאריך הדוח, עומדת על סך של 10 מיליוני ש"ח, גידול של כ- 9 מיליוני ש"ח לעומת הדרישה ערב תיקון התקנות. בהתחשב בהון הקיים, נכון לתאריך הדוח, ובהנחת יישום מלוא דרישת ההון, מנורה מבטחים מהנדסים תידרש להגדיל את הונה בכ- 3 מיליוני ש"ח.

לחברה חברות בנות נוספות אשר חלות עליהן הוראות בדבר שמירה על הון עצמי מינימאלי. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, כל החברות בקבוצה עומדות בדרישות ההון שנקבעו להלן, לפי העניין (ראה גם באור 5 לדוחות הכספיים).

3. תוצאות הפעילות

3.1 נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים

באלפי ש"ח	1-9/2012	1-9/2011	% שינוי	7-9/2012	7-9/2011	% שינוי	1-12/2011
פרמיות שהורווחו ברוטו	3,453,173	3,218,179	7.3%	1,170,048	1,097,825	6.6%	4,318,694
פרמיות שהורווחו בשייר	2,809,757	2,546,970	10.3%	945,930	881,668	7.3%	3,440,261
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	1,720,771	(187,401)		894,265	(587,416)		266,093
הכנסות מדמי ניהול	445,415	434,460	2.5%	153,735	143,293	7.3%	584,214
הכנסות מעמלות	156,273	162,408	(3.8%)	52,364	50,197	4.3%	206,392
הכנסות אחרות	502	459	9.4%	149	168	(11.3%)	1,435
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	3,512,132	1,616,315	117.3%	1,381,461	118,090	1069.8%	2,669,127
עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	763,420	703,014	8.6%	266,835	238,023	12.1%	929,334
הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות	508,091	506,197	0.4%	167,675	171,560	(2.3%)	681,577
הוצאות מימון	112,557	115,648	(2.7%)	39,499	31,446	25.6%	143,905
חלק ברווחי חברות כלולות, נטו	5,591	9,719	(42.5%)	2,347	7,157	(67.2%)	16,533
רווח לפני מיסים על הכנסה	242,109	25,441	851.6%	193,320	(64,052)		90,985
מיסים על הכנסה (הטבת מס)	46,249	19,565	136.4%	72,077	(13,673)		52,685
רווח (הפסד) לתקופה	195,860	5,876	3233.2%	121,243	(50,379)		38,300
רווח (הפסד) כולל	276,244	(104,866)		178,975	(93,669)		(53,192)

3.2 פרמיות ביטוח שהורווחו, ברוטו

1-12/2011	% שינוי	7-9/2011	7-9/2012	% שינוי	1-9/2011	1-9/2012	באלפי ש"ח
		221,885.8					
891,155	9.5%	0	243,000	7.3%	664,772	713,268	רכב רכוש
616,130	10.7%	154,225	170,746	9.1%	458,259	500,170	רכב חובה
							ענפי רכוש
522,421	5.7%	132,773	140,374	7.6%	389,693	419,331	ואחרים
							ענפי חבויות
237,166	12.3%	59,223	66,498	7.4%	179,653	193,006	אחרים
							סך תחום ביטוח כללי
2,266,872	9.2%	568,106	620,619	7.9%	1,692,376	1,825,776	
							תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
1,680,902	1.5%	436,270	442,767	5.3%	1,250,390	1,316,080	
370,920	14.1%	93,449	106,662	13.0%	275,413	311,317	תחום בריאות
							סה"כ פרמיות שהורווחו ברוטו
4,318,694	6.6%	1,097,825	1,170,048	7.3%	3,218,179	3,453,173	

הפרמיות שהורווחו ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 3,453 מיליוני ש"ח לעומת הפרמיות שהורווחו ברוטו בסך של כ- 3,218 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 7%. הפרמיות שהורווחו ברוטו ברבעון השלישי של השנה הסתכמו בכ- 1,170 מיליוני ש"ח לעומת פרמיות שהורווחו ברוטו בסך של כ- 1,098 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 7%.

להסברים בדבר השינוי בפרמיות בתחומי הפעילות ראה סעיף 3.4 להלן.

3.3 תוצאות הפעילות בתקופת הדוח

רווח מתחומי פעילות

באלפי ש"ח	1-9/2012	1-9/2011	% שינוי	7-9/2012	7-9/2011	% שינוי	1-12/2011
רווח (הפסד) מתחומי הפעילות לפני מס:							
רווח (הפסד) מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	63,647	(17,750)		44,529	(61,566)		(27,663)
רווח מביטוח בריאות	58,136	30,234	92.3%	63,921	8,057	693.4%	52,692
רווח מביטוח כללי	160,296	77,881	105.8%	77,310	33,160	133.1%	123,150
סך רווח (הפסד) לפני מס מתחומי פעילות ברי דיווח	282,079	90,365	212.2%	185,760	(20,349)		148,179
רווח (הפסד) לפני מס מאחרים (שלא נכללו בתחומים*)	(39,970)	(64,924)	(38.4%)	7,560	(43,703)		(57,194)
סה"כ רווח (הפסד) לפני מס	242,109	25,441	851.6%	193,320	(64,052)		90,985
מיסים על הכנסה (הטבת מס)	46,249	19,565	136.4%	72,077	(13,673)		52,685
רווח (הפסד) נקי	195,860	5,876	3233.2%	121,243	(50,379)		38,300
מיוחס ל:	-						
בעלי מניות בחברה	194,669	5,495	3442.7%	120,864	(50,538)		37,816
זכויות מיעוט	1,191	381	212.6%	379	159	138.4%	484
רווח (הפסד) נקי	195,860	5,876	3233.2%	121,243	(50,379)		38,300

(* כולל בעיקר הוצאות מימון, תוצאות פעילות שאיננה מוגדרת כתחום פעילות והכנסות מהשקעות שאינן משויכות לתחום פעילות מוגדר.

רווח כולל מתחומי פעילות

באלפי ש"ח	1-9/2012	1-9/2011	% שינוי	7-9/2012	7-9/2011	% שינוי	1-12/2011
רווח (הפסד) כולל מתחומי הפעילות לפני מס:							
רווח (הפסד) כולל מביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	92,362	(36,032)		65,484	(69,048)		(40,416)
רווח כולל מביטוח בריאות	65,692	24,453	168.6%	69,566	5,576	1147.6%	48,076
רווח (הפסד) כולל מביטוח כללי	220,790	(11,051)		122,955	(6,742)		44,327
סך רווח (הפסד) כולל לפני מס מתחומי פעילות ברי דיווח							
רווח (הפסד) כולל לפני מס מאחרים (שלא נכללו בתחומים)*	(10,991)	(119,780)	(90.8%)	25,938	(59,128)		(96,782)
סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מס מיסים על הכנסה (הטבת מס)							
	367,853	(142,410)		283,943	(129,342)		(44,795)
	91,609	(37,544)		104,968	(35,673)		8,397
רווח (הפסד) כולל	276,244	(104,866)		178,975	(93,669)		(53,192)
מיוחס ל:							
בעלי מניות בחברה	275,053	(105,247)		178,596	(93,828)		(53,676)
זכויות מיעוט	1,191	381	212.6%	379	159	138.4%	484
רווח (הפסד) כולל	276,244	(104,866)		178,975	(93,669)		(53,192)

(* כולל בעיקר הוצאות מימון, תוצאות פעילות שאיננה מוגדרת כתחום פעילות והכנסות מהשקעות שאינן משויכות לתחום פעילות מוגדר.

הרווח הנקי בתקופת הדוח הסתכם בכ- 196 מיליוני ש"ח לעומת רווח נקי שהסתכם בכ- 6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח ברבעון השלישי של השנה הסתכם בכ- 121 מיליוני ש"ח לעומת הפסד בסך של כ- 50 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל, המורכב מהרווח הנקי בתוספת השינוי נטו בקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה ושינויים אחרים המשפיעים על ההון העצמי, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 276 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 105 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הכולל בתקופת הדוח נובע בעיקר מעליית ערך הנכסים הפיננסיים כתוצאה מעליות שיערי בשוק ההון המקומי והעולמי אשר הגדילה את ההכנסות מהשקעות בפעילות הנוסטרו ואת המרווח הפיננסי בביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח. בנוסף, השפיעו על הרווח הגורמים הבאים: השלמת עסקת רכישת הבנק לפיתוח התעשייה ומיזוגו למנורה מבטחים ביטוח, התבטאה ברישום הכנסות מיסים בסך של כ- 54 מיליוני ש"ח (לפירוט נוסף ראה באור 4 לדוחות הכספיים). כמו-כן, כתוצאה מחתימה על שני הסכמים במקביל עם מבטחי משנה של מנורה ביטוח (כמפורט בסעיף 1.2.1 לעיל) גדל הרווח של מנורה ביטוח, באופן חד-פעמי, בהיקף של כ- 50 מיליוני ש"ח (לפני מס) (בסך של כ- 32 מיליוני ש"ח לאחר מס). מנגד, בוצעה הפרשה בגין התחייבות לתשלום גמלה בעתיד על רקע נייר העמדה שפרסם המפקח (כמפורט בסעיף 1.2.5 לעיל) בסך של כ- 52 מיליוני ש"ח, לפני מיסים על הכנסה (סך של כ- 34 מיליוני ש"ח, אחרי מיסים על ההכנסה). בנוסף, חלה ירידת ערך מוניטין בפעילות קרנות הנאמנות שבניהול הקבוצה בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח, לאחר מיסים על הכנסה (לפרטים נוספים, ראה סעיף 3.4.10 להלן).

הרווח הכולל ברבעון השלישי של השנה הסתכם בכ- 179 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 94 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הכולל ברבעון השלישי נובע בעיקר מעליית ערך הנכסים הפיננסיים כתוצאה מעליות שיערי בשוק ההון המקומי והעולמי אשר הגדילה את ההכנסות מהשקעות בפעילות הנוסטרו ואת המרווח הפיננסי בביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח. בנוסף, כתוצאה מחתימה על שני הסכמים במקביל עם מבטחי משנה של מנורה

ביטוח (כמפורט בסעיף 1.2.1 לעיל) גדל הרווח של מנורה ביטוח, באופן חד-פעמי, בהיקף של כ- 50 מיליוני ש"ח (לפני מס) (בסך של כ- 32 מיליוני ש"ח לאחר מס).

הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 92 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 36 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל ברבעון השלישי של השנה מעסקי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בכ- 65 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 69 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים, ראה סעיף 3.4.1 להלן.

הרווח הכולל מעסקי ביטוח כללי, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 221 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל ברבעון השלישי של השנה מעסקי ביטוח כללי, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בכ- 123 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים, ראה סעיפים 3.4.5-3.4.8 להלן.

הרווח הכולל מעסקי ביטוח בריאות, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 66 מיליוני ש"ח לעומת רווח לפני מיסים על הכנסה בסך של כ- 24 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל ברבעון השלישי של השנה מעסקי ביטוח בריאות, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בכ- 70 מיליוני ש"ח לעומת רווח בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים, ראה סעיף 3.4.9 להלן.

ההפסד הכולל מפעילות אחרת שאינה מיוחסת למגזרי פעילות, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 11 מיליוני ש"ח לעומת הפסד בסך של כ- 120 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בתוצאות הפעילות האחרת לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מעליית ערך הנכסים הפיננסיים כתוצאה מעליית שיערי בשוק ההון המקומי והעולמי, אשר גרמה לעלייה בהכנסות מהשקעות, בניכוי ירידת ערך מוניטין בפעילות קרנות הנאמנות שבניהול הקבוצה (לפרטים נוספים, ראה סעיף 3.4.10 להלן). הרווח הכולל מפעילות אחרת ברבעון השלישי של השנה הסתכם בכ- 26 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 59 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי ברווח הכולל מפעילות אחרת ברבעון השלישי, נובע בעיקר מעליית ערך הנכסים הפיננסיים כתוצאה מעליית שיערי בשוק ההון המקומי והעולמי, אשר גרמה לעלייה בהכנסות מהשקעות, בניכוי עלייה בהוצאות המימון הנובעת מהגדלת ההתחייבויות הפיננסיות והעלייה היחסית באינפלציה לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

3.4 מידע כספי לפי תחומי הפעילות

3.4.1 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

עיקרי תוצאות תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

1-12/2011	% שינוי	7-9/2011	7-9/2012	% שינוי	1-9/2011	1-9/2012	באלפי ש"ח
1,680,902	1.5%	436,270	442,767	5.3%	1,250,390	1,316,080	פרמיות שהורווחו ברוטו רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון הכנסות מדמי ניהול
1,218		(595,215)	786,270		(378,819)	1,445,459	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
502,341	10.9%	125,027	138,643	8.9%	367,890	400,798	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
29,056	14.3%	8,361	9,554	17.5%	22,214	26,111	רווח (הפסד) לפני מס
1,396,809		186,765-	1,092,680	278.2%	650,233	2,459,066	רווח (הפסד) כולל לפני מס
338,098	6.8%	93,441	99,795	9.9%	256,961	282,354	
462,039	0.7%	117,276	118,141	0.7%	337,883	340,308	
(27,663)		61,566-	44,529		(17,750)	63,647	
(40,416)		69,048-	65,484		(36,032)	92,362	

בתקופת הדוח, נרשם רווח כולל לפני מס בתחום חיסכון ארוך טווח בסך של כ- 92 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל לפני מס של כ- 36 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי ברווח נובע מעלייה ברווח מפעילות ביטוח חיים בסך של כ- 89 מיליוני ש"ח, מגידול ברווח מפעילות הפנסיה בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח ומגידול ברווח מפעילות הגמל בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים ראה פירוט בסעיפים 3.4.2-3.4.4 להלן.

ברבעון השלישי של השנה נרשם רווח כולל לפני מס בסך של כ- 65 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס של כ- 69 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי ברווח נובע מעלייה ברווח מפעילות ביטוח חיים בסך של כ- 107 מיליוני ש"ח, מגידול ברווח מפעילות הפנסיה בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח ומגידול ברווח מפעילות הגמל בסך של כ- 18 מיליוני ש"ח.

3.4.2 תוצאות פעילות ביטוח חיים

באלפי ש"ח	1-9/2012	1-9/2011	% שינוי	7-9/2012	7-9/2011	% שינוי	1-12/2011
פרמיות שהורווחו ברוטו	1,316,080	1,250,390	5.3%	442,767	436,270	1.5%	1,680,902
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון הכנסות מדמי ניהול	1,178,644	(638,281)		687,149	(659,163)		(304,087)
הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו	74,980	70,914	5.7%	25,723	23,245	10.7%	94,232
עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	25,579	21,913	16.7%	9,317	8,232	13.2%	28,634
הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות	2,206,080	377,224	484.8%	1,000,668	264,383-		1,080,408
רווח (הפסד) לפני מס	216,124	191,640	12.8%	74,907	68,509	9.3%	252,718
רווח (הפסד) כולל לפני מס	158,994	172,641	(7.9%)	55,835	59,519	(6.2%)	236,748
רווח (הפסד) לפני מס	(28,319)	(70,406)	(59.8%)	11,684	(67,051)		(113,740)
רווח (הפסד) כולל לפני מס	396	(88,688)		32,639	(74,533)		(126,493)

הפרמיות בביטוח חיים הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 1,316 מיליוני ש"ח, לעומת 1,250 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 5.3%. ברבעון השלישי של השנה הסתכמו הפרמיות בביטוח חיים בכ- 443 מיליוני ש"ח לעומת 436 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 1.6%. ברבעון השלישי של השנה, ועל רקע טיטוט חוזר מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים ומכתב המפקח שעניינו "עדכון הארכת תוקף ההיתר לשיווק תכניות ביטוח חיים 2012" (לפרטים נוספים, ראה סעיף 2.1.5(ב) לעיל) הקטינה החברה את המכירות של הפוליסות החד פעמיות הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים.

בנוסף, התקבלו בתקופת הדוח תקבולים שנזקפו ישירות להתחייבויות בגין חוזי השקעה (ללא מרכיב ביטוח) בסך של כ- 225 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 333 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השלישי של השנה התקבלו תקבולים שנזקפו ישירות להתחייבויות בגין חוזי השקעה (ללא מרכיב ביטוח) בסך של כ- 58 מיליוני ש"ח לעומת כ- 81 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

הפדיונות בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 420 מיליוני ש"ח לעומת 385 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת הינו 3.5% בתקופת הדוח לעומת 3.4%, בתקופה המקבילה אשתקד. הפדיונות ברבעון השלישי של השנה הסתכמו בכ- 134 מיליוני ש"ח לעומת כ- 129 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת ברבעון השלישי הינו 3.3% בתקופת הדוח לעומת 3.4%, בתקופה המקבילה אשתקד. פדיונות בגין פוליסות שהפרמיות בגינן נזקפו ישירות להתחייבויות ביטוח (ללא מרכיב ביטוח) הסתכמו בכ- 224 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 199 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, וברבעון השלישי של השנה בסך של כ- 86 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 64 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם בכ- 396 אלפי ש"ח לעומת הפסד כולל של כ- 89 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל לפני מס ברבעון השלישי של השנה הסתכם בכ- 33 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 75 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

השינוי ברווח הכולל מפעילות ביטוח חיים נובע משלושה מקורות עיקריים: (א) מעליה במרווח הפיננסי הנובעת בעיקר מעליית ערך הנכסים הפיננסיים כתוצאה מעליית שיערים בשוק ההון המקומי והעולמי, אשר גרמה לעלייה בהכנסות מהשקעות; (ב) משיפור

בתוצאות הפעילות החיתומית והתפעולית בתחום זה; ו- (ג) מנגד מהפרשה בגין התחייבות לתשלום גמלה בעתיד אשר בוצעה ברבעון השני של השנה, כנזכר בסעיף 3.3 לעיל.

פוליסות תלויות תשואה

כספי עתודות הביטוח הנצברים בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה מושקעים לפי הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) ותקנותיו. רווחי השקעות אלו נזקפים לזכות המבוטחים בניכוי דמי ניהול.

התחייבויות הנובעות מפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה ליום 30 בספטמבר, 2012 הסתכמו בסך של כ- 12,973 מיליוני ש"ח, בהשוואה לסך של כ- 11,790 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2011, גידול של כ- 9%. הגידול כאמור, נובע בעיקרו מהתשואה על הנכסים שהושגה בתקופת הדוח וכן מהכנסות מפרמיות בניכוי פדיונות של פוליסות.

פרטים בדבר שיעורי התשואות בפוליסות תלויות תשואה:

פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003 (קרן י')

1-12/2011	7-9/2011	7-9/2012	1-9/2011	1-9/2012	
					תשואה ריאלית לפני
(8.02%)	(6.92%)	4.63%	(10.39%)	5.93%	תשלום דמי ניהול
					תשואה ריאלית אחרי
(8.58%)	(7.06%)	4.46%	(10.79%)	5.45%	תשלום דמי ניהול
					תשואה נומינלית לפני
(5.67%)	(6.38%)	5.53%	(7.92%)	8.17%	תשלום דמי ניהול
					תשואה נומינלית אחרי
(6.24%)	(6.53%)	5.36%	(8.33%)	7.68%	תשלום דמי ניהול

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004 (קרן י' החדשה):

1-12/2011	7-9/2011	7-9/2012	1-9/2011	1-9/2012	
					תשואה ריאלית לפני תשלום
(7.92%)	(6.46%)	4.63%	(9.90%)	5.93%	דמי ניהול
					תשואה ריאלית אחרי תשלום
(9.10%)	(6.76%)	4.24%	(10.77%)	4.86%	דמי ניהול
					תשואה נומינלית לפני תשלום
(5.57%)	(5.91%)	5.53%	(7.42%)	8.17%	דמי ניהול
					תשואה נומינלית אחרי
(6.78%)	(6.22%)	5.14%	(8.31%)	7.08%	תשלום דמי ניהול

פרטים בדבר רווחי ההשקעה שנזקפו למבוטחים בפוליסות תלויות תשואה ודמי הניהול (במיליוני ש"ח):

1-12/2011	7-9/2011	7-9/2012	1-9/2011	1-9/2012	
(698.0)	(714.6)	534.7	(935.3)	800.8	רווחי ההשקעה הנומינליים שנזקפו למבוטחים לאחר דמי הניהול
94.2	23.2	25.7	72.8	75.0	דמי ניהול קבועים
-	-	-	-	-	דמי ניהול משתנים
94.2	23.2	25.7	72.8	75.0	סך-הכל דמי ניהול

בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה שהונפקו בשנים 1991 עד 2003 רשאי מבטח לגבות דמי ניהול קבועים ודמי ניהול משתנים בשיעורים הקבועים בתקנות והנגזרים מהתשואה הריאלית של תיק ההשקעות. דמי הניהול המשתנים נגבים רק בגין תשואה ריאלית חיובית. במידה והושגה תשואה ריאלית שלילית, המבטח מנוע מגביית דמי הניהול המשתנים עד אשר התשואה שתושג תכסה את ההפסד הריאלי המצטבר. יצוין, כי בכל הנוגע לפוליסות תלויות תשואה שהונפקו החל משנת 2004, דמי הניהול הנגבים הינם דמי ניהול קבועים בלבד ואשר על כן, להפסדים או לרווחים הריאליים מהשקעות אין השלכה ישירה כאמור על גביית דמי ניהול אלה.

התשואה הריאלית נטו שנזקפה למבוטחים בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה שהונפקו בשנים 1991 עד 2003 (ק"ן 'י) בתקופת הדוח, הינה כ- 5.45%. בעקבות ירידות השערים בשוק ההון בשנת 2011, נרשמה, בפוליסות אלה, בשנת 2011, תשואה ריאלית נטו שלילית בשיעור של כ- 8.58%. לפיכך, הקבוצה לא תגבה דמי ניהול משתנים עד להשלמת ההפסד הריאלי בגין שנת 2011. אומדן דמי הניהול אשר לא ייגבו בשל התשואה הריאלית השלילית כאמור, לתאריך הדוח, עומד על סך של כ- 41 מיליוני ש"ח. בחישוב למועד סמוך לפרסום הדוח, בעקבות עליות השערים בשוקי ההון בחודשים אוקטובר-נובמבר 2012 מנורה ביטוח כיסתה את מלוא הפסדי ההשקעות שנצברו לחובת המבוטחים כאמור לעיל.

ההכנסות מדמי ניהול בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 75 מיליוני ש"ח (דמי ניהול קבועים בלבד) לעומת כ- 71 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות דמי הניהול הקבועים ברבעון השלישי של השנה הסתכמו בכ- 26 מיליוני ש"ח לעומת כ- 23 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

3.4.3 תוצאות פעילות הפנסיה

1-12/2011	% שינוי	7-9/2011	7-9/2012	% שינוי	1-9/2011	1-9/2012	באלפי ש"ח
323,313	11.0%	81,191	90,107	9.9%	234,569	257,748	הכנסות מדמי ניהול
422	83.7%	129	237	76.7%	301	532	הכנסות מעמלות רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,490	-	-	2,445	(48)	2,909		עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
68,163	1.0%	20,636	20,833	3.9%	52,339	54,373	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
166,076	4.5%	44,085	46,067	13.2%	120,133	135,955	רווח לפני מס
90,986	56.0%	16,599	25,889	13.7%	62,350	70,861	

לתאריך הדוח, הקבוצה מנהלת באמצעות מנורה מבטחים פנסיה עבור עמיתי קרנות הפנסיה החדשות, נכסים בסך של כ- 44,000 מיליוני ש"ח לעומת נכסים בסך של כ- 37,628

מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2011, גידול של כ- 17%. בתקופת הדוח נגבו דמי גמולים בסך של כ- 4,149 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 3,608 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 15%. ברבעון השלישי של השנה נגבו דמי גמולים בסך של כ- 1,508 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 1,315 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 15%. בתקופת הדוח, נרשם רווח לפני מס בענף הפנסיה בסך של כ- 71 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס של כ- 62 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השלישי של השנה נרשם רווח לפני מס בענף הפנסיה בסך של כ- 26 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס של כ- 17 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נובע מגידול בדמי הניהול, נטו, הנובעים מהעלייה בהיקף הנכסים המנוהלים ומגידול בגבייה, בניכוי הנחות לעמיתים ועלייה בהכנסות מהשקעות ומנגד מעלייה בהוצאות הנהלה וכלליות והוצאות שיווק הנובעת בעיקר מגידול במצבת העובדים והוצאות מיכון.

3.4.4 תוצאות פעילות קופות הגמל

באלפי ש"ח	1-9/2012	1-9/2011	% שינוי	7-9/2012	7-9/2011	% שינוי	1-12/2011
הכנסות מדמי ניהול רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון שינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות הוצאות מימון	68,070	62,407	9.1%	22,813	20,591	10.8%	84,796
	263,906	259,510	1.7%	96,676	63,948	51.2%	303,815
	252,986	273,009	(7.3%)	92,012	77,618	18.5%	316,401
	11,857	12,982	(8.7%)	4,055	4,296	(5.6%)	17,217
	45,359	45,109	0.6%	16,239	13,672	18.8%	59,215
	669	511	30.9%	227	67	238.8%	687
רווח (הפסד) לפני מס	21,105	(9,694)		6,956	(11,114)		(4,909)

לתאריך הדוח, הקבוצה מנהלת באמצעות מנורה מבטחים גמל עבור עמיתי קופות הגמל, נכסים בסך של כ- 13,855 מיליוני ש"ח, מתוכם 4,624 מיליוני ש"ח בקופות גמל מבטיחות תשואה, לעומת נכסים בסך של כ- 13,068 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2011, מתוכם 4,511 מבטיחות תשואה, גידול של כ- 6%. בתקופת הדוח נגבו דמי גמולים בסך של כ- 584 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 569 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 3%. ברבעון השלישי של השנה נגבו דמי גמולים בסך של כ- 199 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 181 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 10%.

בתקופת הדוח נרשם רווח לפני מס בענף הגמל בסך של כ- 21 מיליוני ש"ח לעומת הפסד לפני מס בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקר מעלייה במרווח הפיננסי בקופות גמל מבטיחות תשואה בסך של כ- 24 מיליוני ש"ח (מרווח פיננסי חיובי בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח לעומת מרווח פיננסי שלילי בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד), מעלייה בהכנסות מדמי הניהול ומירידה בעלויות התפעול ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון השלישי של השנה נרשם רווח לפני מס בענף הגמל בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד לפני מס של כ- 11 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נובע בעיקרו מעלייה במרווח הפיננסי בקופות גמל מבטיחות תשואה בסך של כ- 18 מיליוני ש"ח (מרווח פיננסי חיובי בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח לעומת מרווח פיננסי שלילי בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד).

3.4.5 עיקרי תוצאות מגזר ביטוח כללי

באלפי ש"ח	1-9/2012	1-9/2011	% שינוי	7-9/2012	7-9/2011	% שינוי	1-12/2011
פרמיות ברוטו רוחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	1,977,665	1,791,024	10.4%	613,573	571,532	7.4%	2,310,637
הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	111,666	117,952	(5.3%)	37,509	36,663	2.3%	153,583
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	383,949	362,921	5.8%	133,074	119,576	11.3%	482,944
הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות	79,601	98,314	(19.0%)	27,716	33,792	(18.0%)	130,752
רווח לפני מס	160,296	77,881	105.8%	77,310	33,160	133.1%	123,150
רווח (הפסד) כולל לפני מס	220,790	(11,051)		122,955	(6,742)		44,327

עסקי הביטוח הכללי כוללים שלושה תחומי פעילות: רכב רכוש, רכב חובה ויתרת עסקי ביטוח כללי (חבויות אחרות וענפי רכוש אחרים).

הכנסות מפרמיה ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 1,978 מיליוני ש"ח בהשוואה להכנסות בסך של כ- 1,791 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 10%. הכנסות מפרמיה ברוטו ברבעון השלישי של השנה הסתכמו בכ- 614 מיליוני ש"ח בהשוואה להכנסות בסך של כ- 572 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 7%. לעניין פירוט השינוי בפרמיה ברוטו בענפי הביטוח הכללי ראה להלן.

הרווח הכולל לפני מס מעסקי ביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכם בכ- 221 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה ברווח נובעת מעלייה ברווח הכולל לפני מס בתחום פעילות רכב חובה בסך של כ- 170 מיליוני ש"ח מעליה ברווח הכולל לפני מס בענפי ביטוח אחרים (בעיקר בענף חבויות אחר) בסך של כ- 30 מיליון ש"ח ומקטון בהפסד הכולל לפני מס בתחום רכב רכוש בסך של כ- 32 מיליוני ש"ח.

הרווח הכולל לפני מס מעסקי ביטוח כללי ברבעון השלישי של השנה הסתכם בכ- 123 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי ברווח הכולל נובע מעליה ברווח הכולל לפני מס בתחום פעילות רכב חובה בסך של כ- 76 מיליוני ש"ח, מגידול ברווח הכולל לפני מס בתחום רכב רכוש בסך של כ- 23 מיליוני ש"ח ומגידול ברווח הכולל לפני מס בענפי ביטוח אחרים (בעיקר בענף חבויות אחר) בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח. יצוין, כי בתקופת הדוח בוצעה הקצאה עדכנית של הוצאות החברה מבין מרכיביה השונים כלהלן: הוצאות ליישוב תביעות, הוצאות רכישה, שיווק ועמלות וכן הוצאות הנהלה וכלליות. להקצאה כאמור אין השפעה מהותית על התוצאות.

לעניין פירוט השינוי ברווח הכולל לפני מס מענפי הביטוח הכללי ראה להלן.

3.4.6 עיקרי תוצאות הפעילות במגזר רכב חובה

באלפי ש"ח	1-9/2012	1-9/2011	% שינוי	7-9/2012	7-9/2011	% שינוי	1-12/2011
פרמיות ברוטו רווחים	535,068	488,691	9.5%	170,454	161,746	5.4%	634,780
מהשקעות, נטו והכנסות מימון	112,013	96,996	15.5%	35,721	17,682	102.0%	121,182
הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	-	3,632		-	572		3,771
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	398,116	403,483	(1.3%)	126,830	105,895	19.8%	491,199
הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות	49,208	46,606	5.6%	17,758	16,280	9.1%	63,539
	24,887	29,649	(16.1%)	8,712	9,900	(12.0%)	39,854
רווח לפני מס	138,736	67,211	106.4%	58,520	39,482	48.2%	126,375
רווח כולל לפני מס	178,609	8,289	2054.8%	88,877	12,666	601.7%	73,872

ההכנסות מפרמיות ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו בסך של כ- 535 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 489 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 9.5%. ההכנסות מפרמיות ברוטו ברבעון השלישי של השנה הסתכמו בסך של כ- 170 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 162 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 5.4%. העלייה נובעת מגידול בהיקף תיק הלקוחות לרבות בכלי רכב מסחריים.

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו כ- 179 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל של כ- 8 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה ברווח נובעת בעיקר מהגורמים הבאים: מעלייה בהכנסות מהשקעות, מעלייה בשחרור הצבירה ומהתפתחות חיובית בהתחייבויות הביטוחיות בעיקר כתוצאה משינוי באומדן ההערכה האקטוארית.

הרווח הכולל לפני מס ברבעון השלישי של השנה הינו כ- 89 מיליוני ש"ח לעומת הרווח הכולל בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה ברווח נובעת בעיקר מהגורמים הבאים: מעלייה בהכנסות מהשקעות ומעלייה בשחרור הצבירה.

3.4.7 עיקרי תוצאות הפעילות במגזר רכב רכוש

1-12/2011	% שינוי	7-9/2011	7-9/2012	% שינוי	1-9/2011	1-9/2012	באלפי ש"ח
904,352	9.3%	224,799	245,624	10.9%	697,731	773,437	פרמיות ברוטו רווחים
18,407	146.0%	2,544	6,257	30.4%	15,442	20,135	מהשקעות, נטו והכנסות מימון
49,053	5.7%	12,069	12,754	0.3%	38,424	38,523	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי
705,041	2.0%	173,280	176,811	5.1%	515,323	541,596	בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
221,045	13.4%	52,991	60,095	4.5%	166,062	173,541	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
45,190	(19.7%)	11,626	9,336	(20.5%)	33,635	26,740	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
(47,083)		(13,126)	466	(53.3%)	(28,552)	(13,320)	רווח (הפסד) לפני מס
(55,297)		(17,433)	5,954	(84.0%)	(38,113)	(6,104)	רווח (הפסד) כולל לפני מס

הפרמיות ברוטו הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 773 מיליוני ש"ח לעומת כ- 698 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 11%. הפרמיות ברוטו הסתכמו ברבעון השלישי של השנה בכ- 246 מיליוני ש"ח לעומת כ- 225 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 9%. הגידול בפרמיה נובע בעיקר כתוצאה מגידול בכמות כלי הרכב המבוטחים.

ההפסד הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו כ- 6 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בהפסד נובעת ברובה מהעלייה בהכנסות מהשקעות, ומשיפור בתוצאות החיתומיות. הרווח הכולל לפני מס ברבעון השלישי של השנה הינו כ- 6 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל של כ- 17 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נובע ברובו מהעלייה בהכנסות מהשקעות, ומשיפור בתוצאות החיתומיות.

3.4.8 עיקרי תוצאות הפעילות במגזר ביטוח כללי אחר

באלפי ש"ח	1-9/2012	1-9/2011	% שינוי	7-9/2012	7-9/2011	% שינוי	1-12/2011
פרמיות ברוטו רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	669,160	604,602	10.7%	197,495	184,987	6.8%	771,505
הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	73,143	75,896	(3.6%)	24,755	24,022	3.1%	100,759
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	348,838	268,089	30.1%	94,282	103,494	(8.9%)	407,291
הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות	161,200	150,253	7.3%	55,221	50,305	9.8%	198,360
	27,974	35,030	(20.1%)	9,668	12,266	(21.2%)	45,708
רווח לפני מס	34,880	39,222	(11.1%)	18,324	6,804	169.3%	43,858
רווח (הפסד) כולל לפני מס	48,285	18,773	157.2%	28,124	(1,975)		25,752

הפרמיות ברוטו הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 669 מיליוני ש"ח לעומת כ- 605 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 11%. הגידול בפרמיות נובע מענפי רכוש אחרים בסך של כ- 28 מיליוני ש"ח, גידול של כ- 7% ומענפי חבויות אחרים בסך של כ- 36 מיליוני ש"ח, גידול של כ- 20%. הפרמיות ברוטו הסתכמו ברבעון השלישי של השנה בכ- 197 מיליוני ש"ח לעומת כ- 185 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 7%. הגידול בפרמיות ברבעון השלישי, נובע מענפי רכוש אחרים בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח, גידול של כ- 2%, ומענפי חבויות אחרים בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח, גידול של כ- 17%. הגידול בפרמיות הינו בעיקרו מלקוחות עסקיים.

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו כ- 48 מיליוני ש"ח לעומת כ- 39 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע מגידול ברווח בענפי החבויות בסך של כ- 27 מיליוני ש"ח ומעלייה ברווח בענפי הרכוש האחרים בסך של כ- 2 מיליון ש"ח. הרווח הכולל לפני מס ברבעון השלישי של השנה הינו כ- 28 מיליוני ש"ח לעומת ההפסד הכולל לפני מס של כ- 2 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה ברווח נובעת מעלייה בהכנסות מהשקעות בניכוי עדכון הערכת ההתחייבויות הביטוחיות שנרשמו בתקופת הדוח, לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

3.4.9 תוצאות פעילות ביטוח בריאות

באלפי ש"ח	1-9/2012	1-9/2011	% שינוי	7-9/2012	7-9/2011	% שינוי	1-12/2011
פרמיות שהורווחו ברטור	311,317	275,413	13.0%	106,662	93,449	14.1%	370,920
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	32,995	20,614	60.1%	14,249	2,669	433.9%	28,118
הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברטור	6,982	9,284	(24.8%)	2,581	2,096	23.1%	9,617
עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	81,205	61,613	31.8%	27,758	18,377	51.0%	82,112
הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות	34,970	23,996	45.7%	11,805	8,352	41.3%	30,513
רווח לפני מס	58,136	30,234	92.3%	63,921	8,057	693.4%	52,692
רווח כולל לפני מס	65,692	24,453	168.6%	69,566	5,576	1147.6%	48,076

ההכנסות מפרמיה שהורווחה בביטוח בריאות בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 311 מיליוני ש"ח לעומת כ- 275 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 13%. ההכנסות מפרמיה שהורווחה ברבעון השלישי של השנה הסתכמו בכ- 107 מיליוני ש"ח לעומת כ- 93 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 14%. העלייה בפרמיה שהורווחה נובעת מגידול בהיקף תיק הלקוחות.

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם בכ- 66 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 24 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל לפני מס ברבעון השלישי של השנה הינו כ- 70 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 6 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע מחתימה על שני הסכמים במקביל עם מבטחי משנה של מנורה ביטוח (כמפורט בסעיף 1.2.1 לעיל) אשר הגדילו את הרווח לפני מס של מנורה ביטוח, באופן חד-פעמי, בהיקף של כ- 50 מיליוני ש"ח. בנוסף חלה עלייה בהכנסות מהשקעות ומגידול ברווח החיתומי ומנגד חל גידול בהוצאות הנהלה וכלליות ועמלות המיוחסות לתחום.

3.4.10 תוצאות תחום פעילות שירותים ומוצרים פיננסיים

תוצאות תחום פעילות זה מתייחסות לחברה בת - מנורה מבטחים פיננסיים בע"מ (להלן: "מנורה פיננסיים"), אשר פועלת, באמצעות חברות בנות, ואינן כוללות את תוצאות מנורה מבטחים גמל בע"מ (חברת בת של מנורה פיננסיים), שתוצאותיה מוצגות בנפרד במסגרת תוצאות תחום פעילות ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח.

באלפי ש"ח	1-9/2012	1-9/2011	% שינוי	7-9/2012	7-9/2011	% שינוי	1-12/2011
הכנסות מדמי ניהול ומעמלות חיתום	49,728	73,190	(32.1%)	15,884	19,421	(18.2%)	89,299
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו	(666)	485		1,009	267	277.9%	(384)
סה"כ הכנסות	49,062	73,675	(33.4%)	16,893	19,688	(14.2%)	88,915
סה"כ הוצאות רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	(14,343)	6,238		777	1,197	(35.1%)	6,749
רווח (הפסד) כולל לתקופה	(13,764)	5,925		888	1,163	(23.7%)	7,376

לתאריך הדוח, הקבוצה מנהלת באמצעות מנורה מבטחים פיננסים, נכסי קרנות נאמנות וניהול תיקים בסך של כ- 7,127 מיליוני ש"ח לעומת נכסים בסך של כ- 5,455 מיליוני ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2011, גידול של כ- 31%. השינוי בהיקף הנכסים נובע מגידול בנכסי קרנות הנאמנות, בעיקר בקרנות אג"ח.

ההפסד הכולל בתקופת הדוח הסתכם בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נובע מירידה בהכנסות מדמי ניהול כתוצאה משינוי בתמהיל הנכסים המנוהלים. בנוסף, ברבעון השני של השנה, לאור הירידה בדמי הניהול כתוצאה משינוי תמהיל הנכסים המנוהלים (ועל אף הגידול בהיקף הנכסים המנוהלים), הפחיתה הקבוצה כ- 12 מיליוני ש"ח בשל ירידת ערך מוניטין בגין פעילות קרנות הנאמנות שבניהול הקבוצה. ירידת הערך בוצעה בהסתמך על ממצאי בחינה של מעריך שווי חיצוני בלתי תלוי. מנגד קטנו עליות התפעול. הרווח הכולל ברבעון השלישי של השנה הינו כמיליון ש"ח לעומת רווח דומה בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון זה חלה ירידה בהכנסות מדמי ניהול כאשר במקביל חלה ירידה בהוצאות התפעוליות.

3.5 תזרימי מזומנים

תזרימי המזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת בתקופת הדוח עמדו על סך של כ- 720 מיליוני ש"ח.

תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 170 מיליוני ש"ח.

תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 217 מיליוני ש"ח.

לאחר השפעת שער החליפין על יתרות המזומנים שגרמה לגידול בסך של כ- 1 מיליון ש"ח, תזרימי המזומנים גדלו בסך של כ- 334 מיליוני ש"ח. נכון לתאריך הדוח, יתרת המזומנים ושווי מזומנים הינה בסך של כ- 1,170 מיליוני ש"ח.

3.6 מקורות מימון

יתרת ההתחייבויות הפיננסיות לתאריך הדוח הינה כ- 1,781 מיליוני ש"ח לעומת יתרה התחייבויות בסך של כ- 1,952 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2011.

היקפן הממוצע של ההתחייבויות הפיננסיות בתקופת הדוח, הסתכם לסך של כ- 1,916 מיליוני ש"ח.

לחברה (בסולו) קיימות התחייבויות פיננסיות המסתכמות, נכון לתאריך הדוח, לסך של כ- 866 מיליוני ש"ח שמקורן בהנפקת שתי סדרות אג"ח ואשר פירעונן פרוס על פי לוחות הסילוקין על פני 8 עד 10 שנים.

החברה רואה חשיבות לשמירה על נכסים פיננסיים זמינים בהיקף נדרש לצורך פירעון תשלומי האג"ח וכן לצורך מתן מענה לצרכיה השוטפים ולפעילות החברות המוחזקות. לעניין זה יצוין, כי לחברה נכסים פיננסיים שוטפים בהיקף של כ- 272 מיליוני ש"ח וכן קווי אשראי בלתי מנוצלים בבנקים בסך של כ- 40 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים לעניין האג"ח, ראה גם סעיף 6 להלן.

4. דיווח בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, הדיווח על סיכוני שוק ודרכי ניהולם מתייחס לחשיפות של החברה והחברות המאוחדות שלה, למעט חברות ביטוח. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2012 לא חל שינוי מהותי בחשיפות החברה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם, לעומת האמור בדוח התקופתי לשנת 2011.

יצוין, כי לאחר תאריך המאזן, פרשה ד"ר דנה הלר, מתפקידה כמנהלת הסיכונים של החברה וחברות בנות נוספות בקבוצה, בתוקף מיום 15 בנובמבר 2012. החל מהמועד האמור, משמש ר"ח שי קומפל, מנהל הכספים של החברה, כאחראי על ניהול הסיכונים בחברה ובחברות בנות נוספות בקבוצה, עד למינוי מנהל סיכונים קבוע. לפרטים בדבר השכלתו וניסיונו של מר קומפל ראה סעיף 16 לפרק ו' (דוח פרטים נוספים), בדוח התקופתי לשנת 2011.

5. היבטי ממשל תאגידי

5.1 גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה

זהות האורגנים המופקדים על בקרת על בתאגיד

האורגנים המופקדים על בקרת העל בתאגיד הינם המנכ"ל ומנהל הכספים, ברמת ההנהלה, וכן הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של החברה, כהגדרתה בתקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010, שהינה ועדת המאזן שמונתה על ידי דירקטוריון החברה, ואשר תפקידה, בין היתר, לדון ולהמליץ בפני דירקטוריון החברה בנושאים הנוגעים לדוחות הכספיים של החברה ובכלל זה ההערכות והאומדנים אשר נעשו בקשר עם הדוחות הכספיים, הבקורות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי, שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים, חוות דעתו של רואה החשבון המבקר, המדיניות החשבונאית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים המהותיים של התאגיד (להלן: "ועדת המאזן"). יצוין, כי ועדת המאזן איננה ועדת הביקורת של החברה.

חברי הוועדה

בוועדת המאזן מכהנים שלושה חברים, אשר כולם משמשים כדירקטורים בחברה, כלהלן: ה"ה בר-כוכבא (כוכי) בן-גרא (דח"צ וי"ר ועדת מאזן), אורלי ירקוני (דירקטורית בלתי תלויה), שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית וחיים אהרון (דח"צ), שהינו בעל כשירות מקצועית. לכל חברי הוועדה יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים. לפרטים בדבר כישוריהם וניסיונם של הדירקטורים אשר בהסתמך עליהם רואה אותם החברה כמי שיש בידם את היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ראו פרק ו' לדוח התקופתי (דוח פרטים נוספים) לשנת 2011. כל חברי ועדת המאזן חתמו על הצהרות, בהתאם לתקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010. יצוין, כי ה"ה בן-גרא וירקוני הינם חברים במקביל בוועדת המאזן של מנורה מבטחים ביטוח. בישיבות ועדת המאזן נוכחו גם רואי החשבון המבקרים של החברה.

הליך אישור הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים של החברה נדונו בישיבת ועדת המאזן אשר התקיימה ביום 25 בנובמבר 2012. כל חברי ועדת המאזן נכחו בישיבות הנ"ל. בנוסף, השתתפו בישיבות נושאי משרה ומנהלים בקבוצה כמפורט להלן, ה"ה ארי קלמן מנכ"ל; ערן גריפל, דירקטור בחברות בנות, שי קומפל, מנהל הכספים ושמעון עיר-שי, היועץ המשפטי. כמו כן, נכחו רואי החשבון המבקרים ונושאי משרה בחברה הבת - מנורה מבטחים ביטוח, כלהלן - ה"ה מוטי רוזן, מנכ"ל; משה מורגנשטרן, מנהל אגף ביטוח חיים; מנחם הרפז, מנהל אגף ביטוח כללי; אילן שגב, חשב ראשי; אברהם לוונגליק, האקטואר הראשי; ומאיר איליה, מבקר הפנים.

טיטת דוח הביניים של החברה ליום 30 בספטמבר 2012, לרבות דוח הדירקטוריון, והדוחות הכספיים, נמסרו לחברי ועדת המאזן ולחברי הדירקטוריון בעוד מועד, מספר ימים לפני מועד אישורם.

ועדת המאזן בחנה, באמצעות הצגה מפורטת של נושאי המשרה בחברה, את הסוגיות המהותיות בדיווח הכספי, ובכלל זה, הוצגו ונבחנו הערכות ואומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים; הליכי הבקורות הפנימיות הקשורות לדיווח הכספי; שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים; המדיניות החשבונאית והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים ונתוני הדוחות הכספיים של החברה. בנוסף, הוצגו נתונים הנכללים בדוחות הכספיים לרבות מידע הנוגע למצב הכספי והתפעולי של החברה.

במסגרת הדיונים הנ"ל, נבחנו גם תהליכי אפקטיביות הבקרה הפנימית הקיימים והצפויים להתקיים בחברה.

חברי הוועדה בחנו את שיקול דעת ההנהלה שהופעל בסוגיות השונות ולאחר שמיעת עמדת רואה החשבון המבקר של החברה, הגיעו חברי הוועדה למסקנה כי החברה יישמה מדיניות חשבונאית נאותה והשתמשה באומדנים והערכות נאותים. הוועדה גיבשה את המלצותיה בנושאים השונים שנדונו והמליצה לדירקטוריון לאשר את דוח הביניים לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2012.

בישיבת הדירקטוריון לאישור הדוח הכספי, אשר נערכה ביום 28 בנובמבר 2012, נסקרה פעילותה השוטפת של החברה, והשפעת פעילות זו על תוצאותיה, תוך הדגשת סוגיות מהותיות. חברי

הדירקטוריון דנו בהמלצות ועדת המאזן, בסיועם של מנהל הכספים של החברה ורואי החשבון המבקרים של החברה וכן אישרו את המלצות ועדת המאזן והדוחות הכספיים.

בהתחשב בכך כי חברי הדירקטוריון קיבלו את טיוטת הדוח ואת המלצות ועדת המאזן מספר ימים לפני מועד הדיון ועל רקע אופי פעילותה של החברה כתאגיד החזקות, המאחד בעיקר דוחות כספיים של הגופים המוסדיים בקבוצה, קבע הדירקטוריון כי המלצות הוועדה הועברו אליו זמן סביר מראש.

6. גילוי ייעודי למחזיקי אגרות חוב

6.1 פרטים בדבר תעודות התחייבות של התאגיד

לא חלו שינויים מהותיים לעומת האמור בדוח התקופתי לשנת 2011.

בתקופת הדוח, פרעה החברה תשלומי קרן וריבית למחזיקי האג"ח הנ"ל בסך של כ- 125 מיליוני ש"ח מתוכם תשלום קרן באג"ח סדרה א' בסך של כ- 84 מיליוני ש"ח. נכון לתאריך הדוח, לחברה מזומנים ושווי מזומנים והשקעות פיננסיות שוטפות בסך של כ- 272 מיליוני ש"ח. על פי לוח הסילוקין של האג"ח, החברה צפויה לשלם עד תום שנת 2013 תשלומי קרן וריבית בסך של כ- 123 מיליוני ש"ח. לאור האמור, לחברה מזומנים ושווי מזומנים ונכסים פיננסיים שוטפים בהיקף מספק לצורך עמידה בהתחייבויותיה לבעלי אגרות החוב.

יצוין, כי בחודש יולי 2012, הכניסה מידרוג בע"מ את דירוג כתבי ההתחייבות של החברה לרשימת מעקב, ואילו בחודש ספטמבר 2012 הודיעה על הוצאת כתבי ההתחייבות הנ"ל מרשימת המעקב. לפרטים נוספים ראה סעיף 1.2.3 לעיל ובאור 8 לדוחות הכספיים.

7. הוראות גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד

7.1 דיווח בדבר אומדנים חשבונאיים קריטיים

כתוצאה משינוי תמהיל הנכסים המנוהלים על ידי מנורה מבטחים קרנות נאמנות (חברה נכדה של החברה), קטנו ההכנסות מדמי ניהול נטו (בניכוי עמלות ההפצה) וזאת על אף גידול בהיקף הנכסים המנוהלים. בהמשך לאמור, ביצעה מנורה מבטחים קרנות נאמנות הערכת שווי חיצונית בלתי תלויה, לצורך בחינת סכום בר ההשבה של המוניטין שנוצר בעת רכישת פעילות קרנות הנאמנות. בהתאם לממצאי הערכת השווי בוצעה הפחתה בגין ירידת ערך המוניטין בסך של כ- 12 מיליון ש"ח, נכון לסוף הרבעון השני של 2012. לצורך הערכת השווי נלקחו ההנחות העיקריות הבאות: שיעור היוון של 12% ושיעור צמיחה שנתי ממוצע לטווח ארוך של 3.5%.

בהמשך לנייר עמדה בדבר עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות פנסיה ובביטוחי חיים שפרסם המפקח בחודש יולי 2012, ביצעה החברה הפרשה לתשלום גמלאות כמפורט בסעיף 1.2.5 (ב) לעיל (ראה גם באור 17 לדוחות הכספיים).

בחודש מרס 2012, הושלמה רכישת הבנק לפיתוח התעשייה בע"מ תוך מיזוג פעילותו למנורה ביטוח (ראה סעיף 1.2.7 לעיל). בהמשך לאמור, ולצורך קביעת ערכם של הנכסים וההתחייבויות שנרכשו בעסקה הנ"ל, בוצעה הקצאה של עודף עלות הרכישה בהתאם לשווי ההוגן של הנכסים.

למעט האמור, לא חלו שינויים מהותיים נוספים לעומת האמור בדוח התקופתי לשנת 2011.

8. הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

הגופים המוסדיים בקבוצה מקיימים את ההליך הנדרש על פי סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי", הכל בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחשבון במשרד האוצר (להלן: "הממונה"). בהקשר זה, מיסדו הגופים המוסדיים בקבוצה תהליכי עבודה הכוללים, בין היתר, תהליכי גילוי ודיון באירועים המשפיעים על הגילוי בהשתתפות הגורמים השותפים להכנת הדוחות הכספיים.

בהתאם ובהמשך לאמור, הנהלות הגופים המוסדיים, בשיתוף עם המנכ"לים וסמנכ"לי הכספים שלהם, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגופים

המוסדיים הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו. בנוסף, במהלך הרבעון, המסתיים ביום 30 בספטמבר 2012, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגופים המוסדיים על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

9. אירועים לאחר תאריך המאזן

9.1 הטמעת מערכת ERP לניהול משאבי הארגון

בחודש אוקטובר 2012, החלה הקבוצה (למעט שומרה ביטוח) להפעיל מערכת ERP חדשה לניהול משאבי הארגון (רכש, משאבי אנוש ודיווח כספי), וזאת חלק מערכות מיכוניות ישנות ונפרדות לכל תחום כאמור. למהלך זה צפויה להיות השפעה חיובית, בין היתר, על שיפור הבקורות לצורך הדיווח הכספי.

הדירקטוריון מביע תודתו להנהלת החברה, למנהליה ועובדיה על עבודתם ותרומתם.

ארי קלמן
מנהל כללי

מנחם גורביץ'
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 28 בנובמבר, 2012

**פרק ב':
דוח בדבר אפקטיביות הבקרה
הפנימית על הדיווח הכספי ועל
הגילוי**

דוח רבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

לפי תקנה 38ג(א)

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "התאגיד"), אחראית לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד.

לעניין זה, חברי ההנהלה הם:

1. ארי קלמן, מנהל כללי;

2. שאר חברי ההנהלה:

שי קומפל, מנהל כספים

יוני טל, מנהל השקעות ראשי

בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי כוללת בקורות ונהלים הקיימים בתאגיד, אשר תוכננו בידי המנהל הכללי ונושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או תחת פיקוחם או בידי מי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, בפיקוח דירקטוריון התאגיד ואשר נועדו לספק ביטחון סביר בהתייחס למהימנות הדיווח הכספי ולהכנת הדוחות בהתאם להוראות הדין, ולהבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלות בדוחות שהוא מפרסם על פי הוראות הדין נאסף, מעובד, מסוכם ומדווח במועד ובמתכונת הקבועים בדין.

הבקרה הפנימית כוללת, בין השאר, בקורות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלותו כאמור, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד, לרבות למנהל הכללי ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או למי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, וזאת כדי לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי.

בשל המגבלות המבניות שלה, בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית או השמטת מידע בדוחות תימנע או תתגלה.

חברת מנורה מבטחים ביטוח בע"מ, מנורה מבטחים פנסיה בע"מ ומנורה מבטחים גמל בע"מ, חברות בנות של התאגיד, הינן גופים מוסדיים, שחלות עליהן הוראות הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

בהתייחס לבקרה הפנימית בחברות הבנות האמורות, מיישם התאגיד את הוראות הממונה שלהלן: חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10 בנושא "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי" וחוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 בנושא "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים", לרבות התיקונים לחוזרים האמורים (חוזר גופים מוסדיים 2010-9-6 ו- 2012-9-5).

בדוח הרבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אשר צורף לדוח הרבעוני לתקופה שנסתיימה ביום 30.06.12 (להלן - הדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון), נמצאה הבקרה הפנימית כאפקטיבית.

עד למועד הדוח, לא הובא לידיעת הדירקטוריון וההנהלה כל אירוע או עניין שיש בהם כדי לשנות את הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית כפי שנמצאה בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון;

למועד הדוח, בהתבסס על האמור בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון, ובהתבסס על מידע שהובא לידיעת ההנהלה והדירקטוריון כאמור לעיל, הבקרה הפנימית היא אפקטיבית.

הצהרת מנהלים

הצהרת מנהל כללי

אני, ארי קלמן, מצהיר כי:

(1) בחנתי את הדוח הרבעוני של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "התאגיד") לרבעון השלישי של שנת 2012 (להלן - "הדוחות");

(2) לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

(3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

(4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של דירקטוריון התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן –

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

(5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

(א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן –

(ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

(ג) לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח הרבעוני האחרון לבין מועד דוח זה, אשר יש בו כדי לשנות את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תל אביב, 28 בנובמבר, 2012

ארי קלמן, מנהל כללי

הצהרת מנהלים

הצהרת נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים

אני, שי קומפל, מצהיר כי:

(1) בחנתי את הדוחות הכספיים ביניים ואת המידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים של מנוחה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "התאגיד") לרבעון השלישי של שנת 2012 (להלן - "הדוחות" או "הדוחות לתקופת הביניים");

(2) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית, ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

(3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

(4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של דירקטוריון התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ביניים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן –

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

(5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

(א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן –

(ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

(ג) לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח הרבעוני האחרון לבין מועד דוח זה, המתייחס לדוחות הכספיים ביניים ולכל מידע כספי אחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, אשר יש בו כדי לשנות, להערכתי את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תל אביב, 28 בנובמבר, 2012

שי קומפל, מנהל כספים

פרק ג': דוחות כספיים

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 בספטמבר, 2012

בלתי מבוקרים

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 בספטמבר, 2012

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

עמוד

2	סקירת דוחות כספיים ביניים מאוחדים
3 - 4	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
5	דוחות מאוחדים על רווח והפסד
6	דוחות מאוחדים על הרווח הכולל
7 - 11	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
12 - 15	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
16 - 55	באורים לדוחות הכספיים ביניים המאוחדים
56 - 61	נספח - פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של מנורה מבטחים החזקות בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של מנורה מבטחים החזקות בע"מ וחברות הבנות שלה (להלן - הקבוצה), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 30 בספטמבר, 2012 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על הרווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלש חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכת ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן הם אחראים לעריכת מידע כספי לתקופות ביניים אלו לפי פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברת ביטוח. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות ביניים של חברה מאוחדת אשר נכסיה הכלולים באיחוד אינם מהותיים ביחס לכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 בספטמבר, 2012 והכנסותיה הכלולות באיחוד אינן מהותיות ביחס לכלל ההכנסות המאוחדות לתקופות של תשעה ושלש חודשים שהסתיימו באותו תאריך. כמו כן, לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של חברות המוצגות על בסיס השווי המאזני, אשר ההשקעות בהן הסתכמו לסך של כ- 1,909 אלפי ש"ח ליום 30 בספטמבר, 2012, ואשר חלקה של הקבוצה ברווחי החברות הנ"ל הסתכם לסך של כ- 4,490 אלפי ש"ח ולסך של כ- 2,386 אלפי ש"ח לתקופות של תשעה ושלש חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של אותן החברות נסקר על-ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידור, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר הוראות הגילוי לפי פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלו חלות על תאגיד המאחד חברת ביטוח.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 6א. לדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

נכסים

ליום 31 בדצמבר 2011	ליום 30 בספטמבר		
מבוקר	2011	2012	
	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
1,159,440	1,148,458	1,135,183	נכסים בלתי מוחשיים
8,274	9,534	1,103	נכסי מסים נדחים
939,712	918,904	1,020,931	הוצאות רכישה נדחות
365,207	200,518	409,284	רכוש קבוע
121,381	111,842	156,191	השקעות בחברות כלולות
187,610	170,983	186,000	נדל"ן להשקעה
1,371,510	1,355,010	1,481,066	נכסי ביטוח משנה
108,611	93,905	104,930	נכסי מסים שוטפים
151,214	127,277	228,439	חייבים ויתרות חובה
547,602	615,134	632,165	פרמיות לגבייה
11,466,241	11,171,261	12,447,790	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
			השקעות פיננסיות אחרות:
4,154,821	3,940,404	3,919,755	נכסי חוב סחירים
9,758,210	9,652,551	10,054,575	נכסי חוב שאינם סחירים
281,092	271,347	266,784	מניות
524,418	535,646	516,828	אחרות
14,718,541	14,399,948	14,757,942	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
535,315	449,875	616,638	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
301,594	365,584	553,779	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
31,982,252	31,138,233	33,731,441	סך כל הנכסים
12,124,752	11,741,986	13,167,053	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

הון והתחייבויות

ליום	ליום 30 בספטמבר	
31 בדצמבר	2011	2012
2011	2011	2012
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

הון			
הון מניות	99,429	99,429	99,429
פרמיה על מניות	332,985	332,985	332,985
קרנות הון	102,342	82,759	182,581
יתרת עודפים	1,665,535	1,633,214	1,860,204
סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה	2,200,291	2,148,387	2,475,199
זכויות שאינן מקנות שליטה	8,351	8,248	9,542
סך כל ההון	2,208,642	2,156,635	2,484,741

התחייבויות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	14,401,448	14,360,552	15,039,862
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	11,790,264	11,433,702	12,973,474
התחייבויות בגין מסים נדחים	117,788	78,576	82,014
התחייבויות בשל הטבות לעובדים	130,909	126,849	137,262
התחייבויות בגין מסים שוטפים	6,821	564	2,119
עודף הפסדים על השקעות בחברות כלולות	5,167	1,916	4,296
זכאים ויתרות זכות	1,258,093	1,223,188	1,145,436
התחייבויות פיננסיות	2,063,120	1,756,251	1,862,237
סך כל ההתחייבויות	29,773,610	28,981,598	31,246,700
סך כל ההון וההתחייבויות	31,982,252	31,138,233	33,731,441

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

28 בנובמבר, 2012	מנחם גורביץ	ארי קלמן	שי קומפל
תאריך אישור הדוחות הכספיים	יו"ר הדירקטוריון	מנהל כללי	מנהל כספים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2011	2012	2011	2012	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח [למעט נתוני רווח נקי (הפסד) למניה]					
4,318,694	1,097,825	1,170,048	3,218,179	3,453,173	פרמיות שהורווחו ברוטו
878,433	216,157	224,118	671,209	643,416	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
3,440,261	881,668	945,930	2,546,970	2,809,757	פרמיות שהורווחו בשייר
266,093	(587,416)	894,265	(187,401)	1,720,771	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
584,214	143,293	153,735	434,460	445,415	הכנסות מדמי ניהול
206,392	50,197	52,364	162,408	156,273	הכנסות מעמלות
1,435	168	149	459	502	הכנסות אחרות
4,498,395	487,910	2,046,443	2,956,896	5,132,718	סך כל ההכנסות
3,239,827	258,936	1,563,084	2,024,929	3,997,236	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(570,700)	(140,846)	(181,623)	(408,614)	(485,104)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
2,669,127	118,090	1,381,461	1,616,315	3,512,132	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
929,334	238,023	266,835	703,014	763,420	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
651,285	164,300	160,087	481,660	473,631	הוצאות הנהלה וכלליות
30,292	7,260	7,588	24,537	34,460	הוצאות אחרות
143,905	31,446	39,499	115,648	112,557	הוצאות מימון
4,423,943	559,119	1,855,470	2,941,174	4,896,200	סך כל ההוצאות
16,533	7,157	2,347	9,719	5,591	חלק ברווחי חברות כלולות, נטו
90,985	(64,052)	193,320	25,441	242,109	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
52,685	(13,673)	72,077	19,565	46,249	מסים על ההכנסה (הטבת מס) - באור 4
38,300	(50,379)	121,243	5,876	195,860	רווח נקי (הפסד)
37,816	(50,538)	120,864	5,495	194,669	מיוחס ל:
484	159	379	381	1,191	בעלי המניות של החברה
38,300	(50,379)	121,243	5,876	195,860	זכויות שאינן מקנות שליטה
					רווח נקי (הפסד)
0.60	(0.80)	1.91	0.09	3.08	רווח נקי (הפסד) למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2011	2011	2012	2011	2012	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח				
38,300	(50,379)	121,243	5,876	195,860	רווח נקי (הפסד)
					רווח (הפסד) כולל אחר:
7,764	5,483	2,365	7,708	5,832	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
(198,664)	(115,842)	98,749	(219,796)	125,868	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
7,935	19,399	(11,148)	1,322	(24,488)	רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
47,185	25,670	657	42,915	18,532	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
(135,780)	(65,290)	90,623	(167,851)	125,744	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה (הטבת מס)
(44,288)	(22,000)	32,891	(57,109)	45,360	מסים על ההכנסה (הטבת מס) המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר
(91,492)	(43,290)	57,732	(110,742)	80,384	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
(53,192)	(93,669)	178,975	(104,866)	276,244	סך-הכל רווח (הפסד) כולל
(53,676)	(93,828)	178,596	(105,247)	275,053	מיוחס ל:
484	159	379	381	1,191	בעלי המניות של החברה
(53,192)	(93,669)	178,975	(104,866)	276,244	זכויות שאינן מקנות שליטה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה									
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
בלתי מבוקר									
אלפי ש"ח									
99,429	332,985	39,086	45,533	4,030	13,693	1,665,535	2,200,291	8,351	2,208,642
-	-	-	-	-	-	194,669	194,669	1,191	195,860
-	-	-	-	5,832	-	-	5,832	-	5,832
-	-	-	125,868	-	-	-	125,868	-	125,868
-	-	-	(24,488)	-	-	-	(24,488)	-	(24,488)
-	-	-	18,532	-	-	-	18,532	-	18,532
-	-	-	(43,527)	(1,833)	-	-	(45,360)	-	(45,360)
-	-	-	76,385	3,999	-	-	80,384	-	80,384
-	-	-	76,385	3,999	-	194,669	275,053	1,191	276,244
-	-	(145)	-	-	-	-	(145)	-	(145)
99,429	332,985	38,941	121,918	8,029	13,693	1,860,204	2,475,199	9,542	2,484,741

יתרה ליום 1 בינואר, 2012 (מבוקר)

רווח נקי

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ

שינוי נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון

רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד

הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד

מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר

סה"כ רווח כולל אחר

סה"כ הרווח הכולל

עלות תשלום מבוסס מניות

יתרה ליום 30 בספטמבר, 2012

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה									
הון מניות	פרמיה על מניות	מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה
סה"כ הון									
בלתי מבוקר									
אלפי ש"ח									
99,429	332,985	37,758	141,627	(572)	13,693	1,627,719	2,252,639	7,867	2,260,506
-	-	-	-	-	-	5,495	5,495	381	5,876
-	-	-	-	-	7,708	-	7,708	-	7,708
-	-	-	(219,796)	-	-	-	(219,796)	-	(219,796)
-	-	-	1,322	-	-	-	1,322	-	1,322
-	-	-	42,915	-	-	-	42,915	-	42,915
-	-	-	59,468	(2,359)	-	-	57,109	-	57,109
-	-	-	(116,091)	5,349	-	-	(110,742)	-	(110,742)
-	-	-	(116,091)	5,349	-	-	(105,247)	381	(104,866)
-	-	995	-	-	-	-	995	-	995
99,429	332,985	38,753	25,536	4,777	13,693	1,633,214	2,148,387	8,248	2,156,635

יתרה ליום 1 בינואר, 2011 (מבוקר)

רווח נקי

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ

שינוי נטו בשווי ההגון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקק לקרנות הון

רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד

הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד

הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל

עלות תשלום מבוסס מניות

יתרה ליום 30 בספטמבר, 2011

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה									
הון מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון	
בלתי מבוקר									
אלפי ש"ח									
99,429	332,985	37,046	66,102	6,113	13,693	1,739,340	9,163	2,303,871	יתרה ליום 1 ביולי, 2012
-	-	-	-	-	-	120,864	379	121,243	רווח נקי
-	-	-	-	-	2,365	-	-	2,365	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
-	-	-	98,749	-	-	-	-	98,749	שינוי נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
-	-	-	(11,148)	-	-	-	-	(11,148)	רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
-	-	657	-	-	-	-	-	657	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
-	-	-	(32,442)	(449)	-	-	-	(32,891)	מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
-	-	-	55,816	1,916	-	-	-	57,732	סה"כ רווח כולל אחר
-	-	-	55,816	1,916	-	120,864	379	178,975	סה"כ הרווח הכולל
-	-	1,895	-	-	-	-	-	1,895	עלות תשלום מבוסס מניות
99,429	332,985	38,941	121,918	8,029	13,693	1,860,204	9,542	2,484,741	יתרה ליום 30 בספטמבר, 2012

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה									
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
בלתי מבוקר									
אלפי ש"ח									
99,429	332,985	38,421	72,567	1,036	13,693	1,683,752	2,241,883	8,089	2,249,972
-	-	-	-	-	-	(50,538)	(50,538)	159	(50,379)
-	-	-	-	5,483	-	-	5,483	-	5,483
-	-	-	(115,842)	-	-	-	(115,842)	-	(115,842)
-	-	-	19,399	-	-	-	19,399	-	19,399
-	-	-	25,670	-	-	-	25,670	-	25,670
-	-	-	23,742	(1,742)	-	-	22,000	-	22,000
-	-	-	(47,031)	3,741	-	-	(43,290)	-	(43,290)
-	-	-	(47,031)	3,741	-	(50,538)	(93,828)	159	(93,669)
-	-	332	-	-	-	-	332	-	332
99,429	332,985	38,753	25,536	4,777	13,693	1,633,214	2,148,387	8,248	2,156,635

יתרה ליום 1 ביולי, 2011

רווח נקי (הפסד)

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ

שינוי נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקק לקרנות הון

רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד

הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד

הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל

עלות תשלום מבוסס מניות

יתרה ליום 30 בספטמבר, 2011

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה									
הון מניות	פרמיה על מניות	קצוץ הון בגין עסקת תשלום	קצוץ הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ מבוקר	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
אלפי ש"ח									
99,429	332,985	37,758	141,627	(572)	13,693	1,627,719	2,252,639	7,867	2,260,506
-	-	-	-	-	-	37,816	37,816	484	38,300
-	-	-	-	7,764	-	-	7,764	-	7,764
-	-	-	(198,664)	-	-	-	(198,664)	-	(198,664)
-	-	-	7,935	-	-	-	7,935	-	7,935
-	-	-	47,185	-	-	-	47,185	-	47,185
-	-	-	47,450	(3,162)	-	-	44,288	-	44,288
-	-	-	(96,094)	4,602	-	-	(91,492)	-	(91,492)
-	-	-	(96,094)	4,602	-	37,816	(53,676)	484	(53,192)
-	-	1,328	-	-	-	-	1,328	-	1,328
99,429	332,985	39,086	45,533	4,030	13,693	1,665,535	2,200,291	8,351	2,208,642
יתרה ליום 1 בינואר, 2011									
רווח נקי									
התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ									
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון									
רווחים והפסדים נטו מממוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד									
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד									
הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר									
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר									
סה"כ הרווח (ההפסד) כולל									
עלות תשלום מבוסס מניות									
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2011									

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		נספח	
2011	2011	2012	2011	2012		
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח					
679,386	118,686	180,069	722,197	719,117	(א)	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
(73,692)	-	(15,372)	-	(34,424)		תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(151,849)	(6,257)	(37,532)	(27,197)	(113,490)		השקעות בחברות כלולות
-	(9,788)	-	(9,788)	-		השקעה ברכוש קבוע
(128,201)	(33,696)	(26,739)	(89,474)	(79,664)		מקדמות על חשבון רכוש קבוע
						השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
						תמורה ממימוש (רכישות) השקעות
(124,373)	63,236	74,439	(33,707)	81,400		פיננסיות על-ידי חברות הקבוצה
						שאינן חברות ביטוח, נטו
2,361	(50,180)	2,569	(69,367)	6,631		החזר הלוואות מחברות מוחזקות
3,049	1,170	323	2,456	911		(מתן הלוואות לחברות מוחזקות)
4,219	980	531	3,311	2,698		דיבידנד שהתקבל מחברות כלולות
-	-	-	-	(34,336)	(ד)	תמורה ממימוש רכוש קבוע
(30,475)	-	-	(30,475)	-		רכישת נכסים, נטו - באור 4
						רכישת פעילויות
(498,961)	(34,535)	(1,781)	(254,241)	(170,274)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
301,048	-	-	-	-		תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(152,078)	(78,691)	(144,244)	(148,005)	(217,312)		קבלת התחייבויות פיננסיות
148,970	(78,691)	(144,244)	(148,005)	(217,312)		פירעון התחייבויות פיננסיות
3,948	3,980	(1,046)	(8,058)	1,977		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
333,343	9,440	32,998	311,893	333,508		השפעת תנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
503,566	806,019	1,137,419	503,566	836,909	(ב)	עליה במזומנים ושווי מזומנים
836,909	815,459	1,170,417	815,459	1,170,417	(ג)	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
						יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה					(א) <u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
ביום 31 בדצמבר 2011	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011		ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011		
	2011	2012	2011	2012	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח					
38,300	(50,379)	121,243	5,876	195,860	רווח נקי (הפסד) לתקופה
					התאמות לסעיפי רווח והפסד:
(16,533)	(7,157)	(2,347)	(9,719)	(5,591)	חלק ברווחי חברות כלולות, נטו הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
658,562	722,001	(543,214)	911,215	(906,418)	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:
(543,470)	(26,207)	(69,695)	(151,787)	(194,495)	נכסי חוב סחירים
(711,349)	(184,329)	(205,065)	(599,156)	(575,715)	נכסי חוב שאינם סחירים
(2,654)	26,193	(1,066)	21,538	11,057	מניות
25,247	52,486	(205)	38,509	(10,788)	אחרות
(1,232,226)	(131,857)	(276,031)	(690,896)	(769,941)	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות
122,824	36,999	34,669	103,031	100,207	הפסד (רווח) מממוש רכוש קבוע ירידת ערך (עליית ערך) נדל"ן להשקעה
106	47	(5)	146	66	ירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים (באור 7.ד.)
(16,806)	155	7	(179)	222	פחת והפחתות:
-	-	-	-	11,700	רכוש קבוע
30,207	7,030	7,832	22,390	23,218	נכסים בלתי מוחשיים
102,277	25,888	32,297	75,606	92,221	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה					(א) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (המשך)
ביום 31 בדצמבר 2011	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2011	2012	2011	2012	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח					
(117,932)	(585,523)	631,895	(474,494)	1,183,210	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
595,733	138,684	149,821	554,837	638,414	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
3,179	8	583	2,725	242	עסקאות תשלום מבוסס מניות
(34,169)	(3,992)	(1,173)	(17,669)	(109,556)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(56,215)	(10,626)	(24,095)	(35,407)	(81,219)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
52,685	(13,673)	72,077	19,565	46,249	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
(796,857)	(154,621)	(25,533)	(595,179)	(461,553)	שינויים בסעיפים מאזניים אחרים: השקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה: רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
(20)	-	-	(20)	(48)	השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה: רכישת נדל"ן להשקעה
2,625	1,008	1,436	1,008	1,436	תמורה ממימוש נדל"ן להשקעה
284,114	42,777	58,461	161,205	305,539	תמורה ממימוש (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
(22,527)	(12,198)	4,434	(90,059)	(84,563)	פרמיות לגבייה
(44,669)	(2,563)	(117,528)	(16,400)	(78,166)	חייבים ויתרות חובה
102,204	(657)	(69,635)	115,641	(58,193)	זכאים ויתרות זכות
12,287	4,372	3,223	8,227	6,353	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
(371,151)	56,102	(62,827)	45,574	(146,171)	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:
(92,999)	(52,018)	(64,133)	(89,435)	(89,519)	ריבית ששולמה
1,054,140	163,395	190,937	743,339	782,844	ריבית שהתקבלה
(165,405)	(26,784)	(26,378)	(154,195)	(144,058)	מסים ששולמו
66,855	2,776	5,212	66,297	53,424	מסים שהתקבלו
149,646	25,594	16,014	104,741	66,736	דיבידנד שהתקבל
1,012,237	112,963	121,652	670,747	669,427	
679,386	118,686	180,069	722,197	719,117	סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה					
ל- 3 חודשים שהסתיימו			ל- 9 חודשים שהסתיימו		
ביום 31 בדצמבר	ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר		
2011	2011	2012	2011	2012	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח					
					(ב) <u>מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה</u>
67,575	258,673	529,073	67,575	535,315	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
435,991	547,346	608,346	435,991	301,594	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
503,566	806,019	1,137,419	503,566	836,909	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
					(ג) <u>מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה</u>
535,315	449,875	616,638	449,875	616,638	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
301,594	365,584	553,779	365,584	553,779	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
836,909	815,459	1,170,417	815,459	1,170,417	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה
					(ד) <u>רכישת נכסים, נטו (באור 4)</u>
-	-	-	-	32,477	נכסי מסים נדחים
-	-	-	-	166	חייבים ויתרות חובה
-	-	-	-	26,241	השקעות פיננסיות אחרות
-	-	-	-	(2,721)	זכאים ויתרות זכות
-	-	-	-	(21,827)	התחייבויות פיננסיות
-	-	-	-	34,336	סה"כ
					(ה) <u>פעילות מהותית שלא במזומן</u>
48,722	-	4,350	-	4,350	רכישת רכוש קבוע באשראי
6,694	-	-	6,694	-	רכישת פעילות כנגד תמורה מותנית

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

באור 1: - כללי

א. תיאור החברה

(1) מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - החברה) הינה חברה ציבורית אשר מניותיה רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב יפו. בעלי מניותיה העיקריים של החברה הינם ניידן אסטבלישמנט ופלמס אסטבלישמנט (תאגידים זרים) המוחזקים בנאמנות עבור מר מנחם גורביץ' והמחזיקים בכ- 61.86% ממניות החברה. החברה פועלת באמצעות חברות בשליטתה בכל ענפי הביטוח העיקריים ובכללם ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, פנסיה וגמל), ביטוח בריאות וביטוח כללי. בנוסף עוסקת החברה באמצעות חברות בשליטתה בפעילות בתחום שוק ההון והפיננסים ובכלל זה בניהול קרנות נאמנות, ניהול תיקי השקעות וחיתום. לחברה גם השקעות בנדל"ן בחו"ל באמצעות חברה בשליטתה.

החברה הינה תושבת ישראל, אשר נתאגדה בישראל וכתובתה הרשמית הינה אלנבי 115, תל-אביב יפו.

(2) ביום 15 בפברואר, 2012 חילקה חברה מאוחדת מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן - מנורה ביטוח) את מלוא החזקותיה במנורה מבטחים פנסיה בע"מ כדיבדנד בעין לחברה.

(3) ביום 4 במרס, 2012, השלימה מנורה ביטוח עסקה לרכישת 100% ממניות החברה לפיתוח התעשייה בע"מ (לשעבר - הבנק לפיתוח התעשייה בע"מ) (להלן - הבנק). עם השלמת הרכישה מוזג הבנק לתוך מנורה ביטוח, ראה באור 4 להלן.

ב. דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 בספטמבר, 2012 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים מאוחדים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים של החברה ליום 31 בדצמבר, 2011 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. מתכונת העריכה של תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים נערכה בהתאם ל- IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים, ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא את תמצית הדוחות יחד עם הדוחות הכספיים השנתיים. כמו כן, דוחות אלו נערכו בהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 והוראות פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970, עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח.

עיקרי המדיניות החשבונאית ושיטות החישוב אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים עקביים לאלה אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים, נדרשת הנהלת הקבוצה להפעיל שיקול דעת ולהסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

שיקול הדעת של ההנהלה בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי וודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בדוחות הכספיים השנתיים, למעט לעניין שינויים שחלו באומדן העתודה המשלימה לגמלאות, ראה באור 1.ב.7 להלן, ושינויים באומדן הסכום בר ההשבה של המוניטין בגין פעילות קרנות הנאמנות, ראה באור 1.7 להלן.

לעניין אומדנים שנעשו בקשר לרכישת החברה לפיתוח התעשייה בישראל בע"מ, ראה באור 4 להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם

תיקונים ל- IFRS 10, IFRS 11, IFRS 12 – דוחות כספיים מאוחדים, הסדרים משותפים, גילוי בדבר זכויות בישויות אחרות

בחודש יוני 2012 פרסם ה- IASB תיקונים ל- IFRS 10 - דוחות כספיים מאוחדים (להלן - IFRS 10), ל- IFRS 11 - הסדרים משותפים (להלן - IFRS 11) ול- IFRS 12 - גילוי בדבר זכויות בישויות אחרות (להלן - IFRS 12). התיקונים מבהירים את הוראות המעבר של IFRS 10, IFRS 11 ו- IFRS 12.

התיקונים כוללים הקלות בקשר להוראות המעבר של IFRS 10, IFRS 11 ו- IFRS 12, ומאפשרים לתקן את מספרי ההשוואה לשנה אחת בלבד. תיקון מספרי השוואה לתקופות קודמות יותר הינו אפשרי אך אינו חובה. התיקונים אף ביטלו את הדרישה להציג מידע השוואתי לתקופות הקודמות ביחס לישויות מובנות שאינן מאוחדות.

התיקונים יכנסו לתוקף החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013, שהוא מועד התחילה של IFRS 10, IFRS 11 ו- IFRS 12.

ד. פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן	
	מדד ידוע	מדד בגין
%	%	%

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום:

2.4	2.1	2.1	30 בספטמבר, 2012
4.6	2.8	2.2	30 בספטמבר, 2011

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום:

(0.3)	0.9	1.1	30 בספטמבר, 2012
8.7	0.6	-	30 בספטמבר, 2011

7.7	2.6	2.2	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2011
-----	-----	-----	------------------------------------

באור 3: - מגזרי פעילות

הקבוצה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח כולל את ענפי ביטוח חיים, פנסיה וגמל והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל לרבות קרן השתלמות) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

בהתאם להוראות המפקח על הביטוח, מפורט מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח לביטוח חיים פנסיה וגמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

מגזר ביטוח בריאות כולל ביטוח סיעודי, ביטוח הוצאות רפואיות, מחלות קשות, ניתוחים והשתלות, ביטוח שיניים ועוד.

יצוין כי החל מיום 1 בינואר, 2012 מגזר ביטוח בריאות מאחד תחתיו גם את מרבית פוליסות ביטוח הבריאות השונות לטווח קצר, אשר הועברו אליו ממגזר הביטוח הכללי. על מנת לאפשר השוואה לתקופות קודמות, הוצגו מחדש בדוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה מספרי ההשוואה.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר ביטוח כללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר ביטוח כללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים וענפי חבויות אחרים.

● ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על-ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על-פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

● ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

● ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים.

● ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שייגרם לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות דירקטורים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר וכן ענפים אחרים המחושבים בשיטת עודף הכנסות על הוצאות כגון כלי שייט, כלי טייס וערבות חוק המכר.

עונתיות

1. ביטוח חיים ובריאות

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובביטוח בריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפקדות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בסוף השנה.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בחודש ינואר או בחודש אפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות, בעיקר בענף רכב רכוש, ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח המדווח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-9 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2012

ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיצוזים	סה"כ
בחסכון ארוך טווח					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,316,080	311,317	1,825,776	-	-	3,453,173
92,812	78,785	471,819	-	-	643,416
1,223,268	232,532	1,353,957	-	-	2,809,757
1,445,459	32,995	173,486	81,738	(12,907)	1,720,771
400,798	-	-	45,469	(852)	445,415
26,111	6,982	111,666	30,403	(18,889)	156,273
-	-	-	502	-	502
3,095,636	272,509	1,639,109	158,112	(32,648)	5,132,718
2,459,066	249,620	1,288,550	-	-	3,997,236
(53,767)	(151,590)	(279,747)	-	-	(485,104)
2,405,299	98,030	1,008,803	-	-	3,512,132
282,354	81,205	383,949	34,801	(18,889)	763,420
323,196	34,970	76,237	52,799	(13,571)	473,631
17,112	-	3,364	13,984	-	34,460
5,528	168	6,460	100,589	(188)	112,557
3,033,489	214,373	1,478,813	202,173	(32,648)	4,896,200
1,500	-	-	4,091	-	5,591
63,647	58,136	160,296	(39,970)	-	242,109
28,715	7,556	60,494	28,979	-	125,744
92,362	65,692	220,790	(10,991)	-	367,853

ליום 30 בספטמבר, 2012

בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
9,550,448	705,311	4,784,103	-	-	15,039,862
12,924,059	49,415	-	-	-	12,973,474

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות
בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי חברות כלולות, נטו
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-9 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2011					
ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיצוזים	סה"כ
בית מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,250,390	275,413	1,692,376	-	-	3,218,179
90,480	76,493	504,236	-	-	671,209
1,159,910	198,920	1,188,140	-	-	2,546,970
(378,819)	20,614	149,463	32,763	(11,422)	(187,401)
367,890	-	-	68,708	(2,138)	434,460
22,214	9,284	117,952	29,114	(16,156)	162,408
-	-	-	459	-	459
1,171,195	228,818	1,455,555	131,044	(29,716)	2,956,896
650,233	187,801	1,186,895	-	-	2,024,929
(56,386)	(74,830)	(277,398)	-	-	(408,614)
593,847	112,971	909,497	-	-	1,616,315
256,961	61,613	362,921	37,675	(16,156)	703,014
322,635	23,996	94,950	53,576	(13,497)	481,660
15,248	-	3,364	5,925	-	24,537
4,756	4	6,942	104,009	(63)	115,648
1,193,447	198,584	1,377,674	201,185	(29,716)	2,941,174
4,502	-	-	5,217	-	9,719
(17,750)	30,234	77,881	(64,924)	-	25,441
(18,282)	(5,781)	(88,932)	(54,856)	-	(167,851)
(36,032)	24,453	(11,051)	(119,780)	-	(142,410)

ליום 30 בספטמבר, 2011					
בית מבוקר					
אלפי ש"ח					
9,250,715	602,309	4,507,528	-	-	14,360,552
11,385,990	47,712	-	-	-	11,433,702

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות
בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי חברות כלולות, נטו
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2012

ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיצוזים	סה"כ
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
442,767	106,662	620,619	-	-	1,170,048
33,689	26,776	163,653	-	-	224,118
409,078	79,886	456,966	-	-	945,930
786,270	14,249	55,159	42,981	(4,394)	894,265
138,643	-	-	15,353	(261)	153,735
9,554	2,581	37,509	8,609	(5,889)	52,364
-	-	-	149	-	149
1,343,545	96,716	549,634	67,092	(10,544)	2,046,443
1,092,680	72,481	397,923	-	-	1,563,084
(13,345)	(79,313)	(88,965)	-	-	(181,623)
1,079,335	(6,832)	308,958	-	-	1,381,461
99,795	27,758	133,074	12,097	(5,889)	266,835
111,417	11,805	26,595	14,843	(4,573)	160,087
6,724	-	1,121	(257)	-	7,588
2,063	64	2,576	34,878	(82)	39,499
1,299,334	32,795	472,324	61,561	(10,544)	1,855,470
318	-	-	2,029	-	2,347
44,529	63,921	77,310	7,560	-	193,320
20,955	5,645	45,645	18,378	-	90,623
65,484	69,566	122,955	25,938	-	283,943

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות
 בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות כלולות, נטו
 רווח לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2011					
ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיצוזים	סה"כ
בחסיכון ארוך טווח					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
436,270	93,449	568,106	-	-	1,097,825
30,198	25,246	160,713	-	-	216,157
406,072	68,203	407,393	-	-	881,668
(595,215)	2,669	27,379	(17,963)	(4,286)	(587,416)
125,027	-	-	18,941	(675)	143,293
8,361	2,096	36,663	7,769	(4,692)	50,197
-	-	-	168	-	168
(55,755)	72,968	471,435	8,915	(9,653)	487,910
(186,765)	63,032	382,669	-	-	258,936
(15,877)	(24,851)	(100,118)	-	-	(140,846)
(202,642)	38,181	282,551	-	-	118,090
93,441	18,377	119,576	11,321	(4,692)	238,023
112,210	8,352	32,671	16,024	(4,957)	164,300
5,066	-	1,121	1,073	-	7,260
1,184	1	2,356	27,909	(4)	31,446
9,259	64,911	438,275	56,327	(9,653)	559,119
3,448	-	-	3,709	-	7,157
(61,566)	8,057	33,160	(43,703)	-	(64,052)
(7,482)	(2,481)	(39,902)	(15,425)	-	(65,290)
(69,048)	5,576	(6,742)	(59,128)	-	(129,342)

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות
 בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות כלולות, נטו
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2011					
ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיצוזים	סה"כ
מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,680,902	370,920	2,266,872	-	-	4,318,694
118,579	101,862	657,992	-	-	878,433
1,562,323	269,058	1,608,880	-	-	3,440,261
1,218	28,118	186,315	66,031	(15,589)	266,093
502,341	-	-	84,431	(2,558)	584,214
29,056	9,617	153,583	36,759	(22,623)	206,392
-	-	-	1,435	-	1,435
2,094,938	306,793	1,948,778	188,656	(40,770)	4,498,395
1,396,809	239,487	1,603,531	-	-	3,239,827
(70,871)	(99,093)	(400,736)	-	-	(570,700)
1,325,938	140,394	1,202,795	-	-	2,669,127
338,098	82,112	482,944	48,803	(22,623)	929,334
441,782	30,513	126,266	70,808	(18,084)	651,285
20,257	-	4,486	5,549	-	30,292
11,008	1,082	9,137	122,741	(63)	143,905
2,137,083	254,101	1,825,628	247,901	(40,770)	4,423,943
14,482	-	-	2,051	-	16,533
(27,663)	52,692	123,150	(57,194)	-	90,985
(12,753)	(4,616)	(78,823)	(39,588)	-	(135,780)
(40,416)	48,076	44,327	(96,782)	-	(44,795)

ליום 31 בדצמבר, 2011					
מבוקר					
אלפי ש"ח					
9,286,761	610,332	4,504,355	-	-	14,401,448
11,744,453	45,811	-	-	-	11,790,264

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות
 בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות כלולות, נטו
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

ל-9 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2012

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	ענפי חבויות (אחרים **)	סה"כ
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
535,068	773,437	445,912	223,248	1,977,665
13,197	145,137	270,500	97,672	526,506
521,871	628,300	175,412	125,576	1,451,159
(34,898)	(44,502)	(4,257)	(13,545)	(97,202)
486,973	583,798	171,155	112,031	1,353,957
112,013	20,135	5,400	35,938	173,486
-	38,523	64,699	8,444	111,666
598,986	642,456	241,254	156,413	1,639,109
398,116	541,596	222,307	126,531	1,288,550
(14,338)	(87,955)	(139,652)	(37,802)	(279,747)
383,778	453,641	82,655	88,729	1,008,803
49,208	173,541	118,758	42,442	383,949
23,205	25,058	19,874	8,100	76,237
1,682	1,682	-	-	3,364
2,377	1,854	1,500	729	6,460
460,250	655,776	222,787	140,000	1,478,813
138,736	(13,320)	18,467	16,413	160,296
39,873	7,216	1,795	11,610	60,494
178,609	(6,104)	20,262	28,023	220,790
2,585,205	705,144	431,313	1,062,441	4,784,103

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 84% מסד הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-9 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2011					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים (*)	ענפי חבויות ואחרים (**)	סה"כ	
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
488,691	697,731	417,657	186,945	1,791,024	פרמיות ברוטו
10,236	128,781	242,946	78,186	460,149	פרמיות ביטוח משנה
478,455	568,950	174,711	108,759	1,330,875	פרמיות בשייר
(69,751)	(48,412)	(13,423)	(11,149)	(142,735)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
408,704	520,538	161,288	97,610	1,188,140	פרמיות שהורווחו בשייר
96,996	15,442	4,967	32,058	149,463	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
3,632	38,424	63,964	11,932	117,952	הכנסות מעמלות
509,332	574,404	230,219	141,600	1,455,555	סך כל ההכנסות
403,483	515,323	154,815	113,274	1,186,895	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(39,922)	(114,280)	(83,358)	(39,838)	(277,398)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
363,561	401,043	71,457	73,436	909,497	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
46,606	166,062	110,344	39,909	362,921	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
27,967	31,953	25,583	9,447	94,950	הוצאות הנהלה וכלליות
1,682	1,682	-	-	3,364	הוצאות אחרות
2,305	2,216	1,811	610	6,942	הוצאות מימון
442,121	602,956	209,195	123,402	1,377,674	סך כל ההוצאות
67,211	(28,552)	21,024	18,198	77,881	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(58,922)	(9,561)	(2,813)	(17,636)	(88,932)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
8,289	(38,113)	18,211	562	(11,051)	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
2,478,888	631,866	386,126	1,010,648	4,507,528	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר, 2011 (בלתי מבוקר)

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 82% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2012					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים (*)	חבויות אחרים (**)	ענפי	
ס"ח	ס"ח	ס"ח	ס"ח	ס"ח	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
170,454	245,624	128,715	68,780	613,573	פרמיות ברוטו
4,896	42,557	74,195	35,221	156,869	פרמיות ביטוח משנה
165,558	203,067	54,520	33,559	456,704	פרמיות בשייר
292	(5,346)	2,296	3,020	262	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
165,850	197,721	56,816	36,579	456,966	פרמיות שהורווחו בשייר
35,721	6,257	1,720	11,461	55,159	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
-	12,754	22,394	2,361	37,509	הכנסות מעמלות
201,571	216,732	80,930	50,401	549,634	סך כל ההכנסות
126,830	176,811	54,815	39,467	397,923	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(11,200)	(30,805)	(29,403)	(17,557)	(88,965)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
115,630	146,006	25,412	21,910	308,958	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
17,758	60,095	41,274	13,947	133,074	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
8,151	8,776	6,771	2,897	26,595	הוצאות הנהלה וכלליות
561	560	-	-	1,121	הוצאות אחרות
951	829	540	256	2,576	הוצאות מימון
143,051	216,266	73,997	39,010	472,324	סך כל ההוצאות
58,520	466	6,933	11,391	77,310	רווח לפני מסים על ההכנסה
30,357	5,488	1,327	8,473	45,645	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
88,877	5,954	8,260	19,864	122,955	סך הכל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 82% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 81% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2011					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים (*)	חבויות אחרים (**)	ענפי	
ס"ח	ס"ח	ס"ח	ס"ח	ס"ח	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
161,746	224,799	126,551	58,436	571,532	פרמיות ברוטו
3,571	37,829	71,013	29,700	142,113	פרמיות ביטוח משנה
158,175	186,970	55,538	28,736	429,419	פרמיות בשייר
(14,603)	(9,940)	(373)	2,890	(22,026)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
143,572	177,030	55,165	31,626	407,393	פרמיות שהורווחו בשייר
17,682	2,544	899	6,254	27,379	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
572	12,069	19,948	4,074	36,663	הכנסות מעמלות
161,826	191,643	76,012	41,954	471,435	סך כל ההכנסות
105,895	173,280	66,023	37,471	382,669	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(10,486)	(33,869)	(41,305)	(14,458)	(100,118)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
95,409	139,411	24,718	23,013	282,551	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
16,280	52,991	37,469	12,836	119,576	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
9,339	11,066	8,957	3,309	32,671	הוצאות הנהלה וכלליות
561	560	-	-	1,121	הוצאות אחרות
755	741	621	239	2,356	הוצאות מימון
122,344	204,769	71,765	39,397	438,275	סך כל ההוצאות
39,482	(13,126)	4,247	2,557	33,160	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(26,816)	(4,307)	(1,208)	(7,571)	(39,902)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
12,666	(17,433)	3,039	(5,014)	(6,742)	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 93% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 82% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2011					
ענפי					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים (*)	חבויות אחרים (**)	סה"כ	
מבוקר					
אלפי ש"ח					
634,780	904,352	539,307	232,198	2,310,637	פרמיות ברוטו
14,407	163,683	315,208	97,660	590,958	פרמיות ביטוח משנה
620,373	740,669	224,099	134,538	1,719,679	פרמיות בשייר
(59,683)	(36,617)	(8,985)	(5,514)	(110,799)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
560,690	704,052	215,114	129,024	1,608,880	פרמיות שהורווחו בשייר
121,182	18,407	6,253	40,473	186,315	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
3,771	49,053	85,272	15,487	153,583	הכנסות מעמלות
685,643	771,512	306,639	184,984	1,948,778	סך כל ההכנסות
491,199	705,041	255,822	151,469	1,603,531	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(38,771)	(155,189)	(158,364)	(48,412)	(400,736)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
452,428	549,852	97,458	103,057	1,202,795	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
63,539	221,045	145,758	52,602	482,944	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
37,611	42,947	33,549	12,159	126,266	הוצאות הנהלה וכלליות
2,243	2,243	-	-	4,486	הוצאות אחרות
3,447	2,508	2,274	908	9,137	הוצאות מימון
559,268	818,595	279,039	168,726	1,825,628	סך כל ההוצאות
126,375	(47,083)	27,600	16,258	123,150	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(52,503)	(8,214)	(2,498)	(15,608)	(78,823)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
73,872	(55,297)	25,102	650	44,327	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
2,460,992	634,749	407,549	1,001,065	4,504,355	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2011 (מבוקר)

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 81% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 82% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

ל-9 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2012				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	1,316,080	1,316,080	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	92,812	92,812	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	1,223,268	1,223,268	פרמיות שהורווחו בשייר
263,906	2,909	1,178,644	1,445,459	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
68,070	257,748	74,980	400,798	הכנסות מדמי ניהול
-	532	25,579	26,111	הכנסות מעמלות
331,976	261,189	2,502,471	3,095,636	סך כל ההכנסות
252,986	-	2,206,080	2,459,066	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(53,767)	(53,767)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
252,986	-	2,152,313	2,405,299	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
11,857	54,373	216,124	282,354	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
35,597	128,605	158,994	323,196	הוצאות הנהלה וכלליות
9,762	7,350	-	17,112	הוצאות אחרות
669	-	4,859	5,528	הוצאות מימון
310,871	190,328	2,532,290	3,033,489	סך כל ההוצאות
-	-	1,500	1,500	חלק ברווחי חברות כלולות
21,105	70,861	(28,319)	63,647	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
-	-	28,715	28,715	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
21,105	70,861	396	92,362	סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

ל-9 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2011				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	1,250,390	1,250,390	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	90,480	90,480	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	1,159,910	1,159,910	פרמיות שהורווחו בשייר
259,510	(48)	(638,281)	(378,819)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
62,407	234,569	70,914	367,890	הכנסות מדמי ניהול
-	301	21,913	22,214	הכנסות מעמלות
321,917	234,822	614,456	1,171,195	סך כל ההכנסות
273,009	-	377,224	650,233	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(56,386)	(56,386)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
273,009	-	320,838	593,847	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
12,982	52,339	191,640	256,961	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
37,211	112,783	172,641	322,635	הוצאות הנהלה וכלליות
7,898	7,350	-	15,248	הוצאות אחרות
511	-	4,245	4,756	הוצאות מימון
331,611	172,472	689,364	1,193,447	סך כל ההוצאות
-	-	4,502	4,502	חלק ברווחי חברות כלולות
(9,694)	62,350	(70,406)	(17,750)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
-	-	(18,282)	(18,282)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(9,694)	62,350	(88,688)	(36,032)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2012				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	442,767	442,767	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	33,689	33,689	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	409,078	409,078	פרמיות שהורווחו בשייר
96,676	2,445	687,149	786,270	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
22,813	90,107	25,723	138,643	הכנסות מדמי ניהול
-	237	9,317	9,554	הכנסות מעמלות
119,489	92,789	1,131,267	1,343,545	סך כל ההכנסות
92,012	-	1,000,668	1,092,680	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(13,345)	(13,345)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
92,012	-	987,323	1,079,335	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
4,055	20,833	74,907	99,795	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
11,965	43,617	55,835	111,417	הוצאות הנהלה וכלליות
4,274	2,450	-	6,724	הוצאות אחרות
227	-	1,836	2,063	הוצאות מימון
112,533	66,900	1,119,901	1,299,334	סך כל ההוצאות
-	-	318	318	חלק ברווחי חברות כלולות
6,956	25,889	11,684	44,529	רווח לפני מסים על ההכנסה
-	-	20,955	20,955	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
6,956	25,889	32,639	65,484	סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2011				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	436,270	436,270	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	30,198	30,198	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	406,072	406,072	פרמיות שהורווחו בשייר
63,948	-	(659,163)	(595,215)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
20,591	81,191	23,245	125,027	הכנסות מדמי ניהול
-	129	8,232	8,361	הכנסות מעמלות
84,539	81,320	(221,614)	(55,755)	סך כל ההכנסות
77,618	-	(264,383)	(186,765)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(15,877)	(15,877)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
77,618	-	(280,260)	(202,642)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
4,296	20,636	68,509	93,441	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
11,056	41,635	59,519	112,210	הוצאות הנהלה וכלליות
2,616	2,450	-	5,066	הוצאות אחרות
67	-	1,117	1,184	הוצאות מימון
95,653	64,721	(151,115)	9,259	סך כל ההוצאות
-	-	3,448	3,448	חלק ברווחי חברות כלולות
(11,114)	16,599	(67,051)	(61,566)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
-	-	(7,482)	(7,482)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(11,114)	16,599	(74,533)	(69,048)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2011				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	1,680,902	1,680,902	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	118,579	118,579	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	1,562,323	1,562,323	פרמיות שהורווחו בשייר
303,815	1,490	(304,087)	1,218	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
84,796	323,313	94,232	502,341	הכנסות מדמי ניהול
-	422	28,634	29,056	הכנסות מעמלות
388,611	325,225	1,381,102	2,094,938	סך כל ההכנסות
316,401	-	1,080,408	1,396,809	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(70,871)	(70,871)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
316,401	-	1,009,537	1,325,938	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
17,217	68,163	252,718	338,098	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
48,758	156,276	236,748	441,782	הוצאות הנהלה וכלליות
10,457	9,800	-	20,257	הוצאות אחרות
687	-	10,321	11,008	הוצאות מימון
393,520	234,239	1,509,324	2,137,083	סך כל ההוצאות
-	-	14,482	14,482	חלק ברווחי חברות כלולות
(4,909)	90,986	(113,740)	(27,663)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
-	-	(12,753)	(12,753)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(4,909)	90,986	(126,493)	(40,416)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 4: - רכישת החברה לפיתוח התעשייה בישראל בע"מ (לשעבר- הבנק לפיתוח התעשייה בע"מ)

ביום 29 במרס, 2011 חתמה מנורה ביטוח על הסכם לרכישת מלוא (100%) המניות הנכללות בהון המניות המונפק והנפרע של הבנק. ביום 4 במרס, 2012, עם התקיימות כל התנאים המתלים בהסכם, הושלמה העסקה. סכום התמורה שנקבע בהסכם עבור מניות הבנק הינו כ- 324 מיליוני ש"ח, כאשר מתוך סכום זה, סך של כ- 242 מיליוני ש"ח שולם כנגד סכום המזומן שהיה בקופת הבנק במועד השלמת העסקה, בניכוי סכום כל התחייבויותיו של הבנק לאותו מועד.

בהסכם נקבע כי פיקדון בגובה של כ- 48 מיליוני ש"ח יוותר במנורה ביטוח להבטחת גביית האשראי מלקוחות הבנק. הפיקדון הינו צמוד מדד ונושא ריבית צמודה בשיעור של 4.5%. כמו כן נקבע, כי מנורה ביטוח תהיה זכאית לתגמול אשר יחושב כשיעור מסכומי הגביה מלקוחות הבנק. בנוסף, מנורה ביטוח תהיה זכאית להשבת סכומים ששולמו תמורת הרכישה בגין יתרת האשראי שלא תיגבה תוך חמש שנים ממועד השלמת העסקה.

עם השלמת רכישת מניות הבנק על ידי מנורה ביטוח, מוזג הבנק לתוך מנורה ביטוח במיזוג סטטוטורי בהתאם להוראות סעיף 103 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א - 1961 ועל פי צו בית המשפט בהתאם לסעיפים 350 ו- 351 לחוק החברות, התשנ"ט - 1999, אשר ניתן ביום 15 ביוני, 2011 לבקשת מנורה ביטוח והבנק, באופן שמנורה ביטוח מהווה החברה הקולטת והבנק מהווה את חברת היעד. בנוסף התקבל אישור רשות המסים (רולינג) בדבר מיזוג הבנק לצורכי מס החל מיום 1 באפריל, 2011.

מאחר ורכישת הנכסים, נטו אינה מהווה רכישת עסק, הקצתה מנורה ביטוח את עלות הרכישה בהתאם לשוויים ההוגן של הנכסים וההתחייבויות אשר זוהו בעסקה.

עלות הרכישה הוקצתה, בהתבסס על הערכת שווי שבוצעה על ידי מעריך שווי חיצוני, לנכסים ולהתחייבויות המזוהים כמפורט להלן:

בלתי מבוקר
אלפי ש"ח

32,477	נכסי מסים נדחים
166	חייבים ויתרות חובה
26,241	השקעות פיננסיות אחרות
(2,721)	זכאים ויתרות זכות
(21,827)	התחייבויות פיננסיות
<u>34,336</u>	

מזומנים אשר שימשו לרכישה

241,556	מזומנים ושווי מזומנים בחברה הנרכשת למועד הרכישה
<u>275,892</u>	תמורת הרכישה בניכוי הפיקדון להבטחת גביית האשראי
<u>34,336</u>	

בתקופת הדוח רשמה מנורה ביטוח הכנסות מסים בסך של כ- 53,561 אלפי ש"ח, בגין ההפרש בין נכס המס הנדחה שחושב בהתאם ליתרת ההפסדים הצבורים בבנק לצורכי מס הכנסה בסך של כ- 344 מיליוני ש"ח כפי שנקבעו ברולינג, לבין נכס המס הנדחה כפי שנוצר בעסקה כאמור לעיל.

ההפסדים הצבורים יותרו להפחתה במנורה ביטוח בהתאם להוראות סעיף 103 לפקודת מס הכנסה.

באור 5: - הון ודרישות הון

ניהול ודרישות הון

1. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת הקבוצה להמשיך את פעילותה על מנת שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה, וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן - מנורה ביטוח) ושומרה חברה לביטוח בע"מ (להלן - שומרה ביטוח) כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי המפקח על הביטוח (להלן - המפקח).

כחלק מתהליך יישומה של הדירקטיבה Solvency II, נדרשת מנורה ביטוח לבצע תהליך הערכה עצמית של הסיכונים להם היא חשופה ולקבוע הון אשר לדעת מנורה ביטוח יהווה כרית ביטחון לסיכונים אלו (ראה גם סעיף 3 להלן). מנורה ביטוח הגדירה כהון עצמי נדרש ("הון יעד") את דרישת ההון כפי שנדרשה על ידי הדירקטיבה (על פי הכללים שנקבעו בהגשה הראשונה שהוגשה למפקח בחודש פברואר 2011), ובלבד שלא יפחת מתקנות ההון העצמי. מובהר כי אין מדובר בהון מחייב, אלא בהון יעד שמנורה ביטוח תשאף לשמור עליו, וכי אין ודאות כי מנורה ביטוח תעמוד בהון יעד זה בכל נקודת זמן.

מנורה מבטחים פנסיה בע"מ (להלן - מבטחים פנסיה), מנורה מבטחים גמל בע"מ ומנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ מחויבות לעמוד בתנאים של הון עצמי מינימלי על-פי תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964. בחודש פברואר 2012 פורסמו תקנות חדשות בדבר הון נדרש מחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה - ראה סעיף 4 להלן.

מנורה מבטחים קרנות נאמנות בע"מ מחויבת לעמוד בתקנות השקעות משותפות בנאמנות (הון עצמי וביטוח של מנהל קרן ונאמן ותנאי כשירות של דירקטורים וחברי ועדת השקעות), התשנ"ו-1995.

מנורה מבטחים ניהול תיקי השקעות בע"מ מחויבת לעמוד בתקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (הון עצמי וביטוח), (תיקון), התש"ס-2000.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

2. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של מנורה ביטוח ושל שומרה ביטוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקוניהן (להלן - תקנות ההון) והנחיות המפקח.

מנורה ביטוח	
ליום	ליום
31 בדצמבר	30 בספטמבר
2011	2012
מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	

2,637,959	2,093,192	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח (א1)
		הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:
1,916,293	1,554,257	הון ראשוני בסיסי
263,379	268,728	הון ראשוני מורכב
2,179,672	1,822,985	סך הכל הון ראשוני
199,065	202,974	הון משני מורכב
509,358	410,238	הון משני נחות (ב)
2,888,095	2,436,197	סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון
250,136	343,005	עודף (*)
19,388	19,138	סכום ההשקעות שיש חובה להעמידם כנגד עודפי הון בהתאם להוראות המפקח, ולפיכך מהווים עודפים שאינם ניתנים לחלוקה
		הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
280,670	285,556	פעילות בביטוח כללי
7,036	7,626	פעילות בביטוח סיעודי
141,358	141,358	סיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים
608,661	645,040	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואישפוז
3,537	3,554	דרישות בגין תוכניות מבטיחות תשואה
43,950	39,631	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון
855,873	264,846	השקעה בחברת ביטוח ובחברה מנהלת מאוחדות (ראה סעיף 7 להלן)
392,125	406,957	נכסי השקעה ונכסים אחרים
130,040	140,983	סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי
138,082	133,404	סיכונים תפעוליים
36,627	24,237	ערבויות
2,637,959	2,093,192	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח

(*) מלבד הדרישות הכלליות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי הון בחברות ביטוח כפופה גם לדרישות נזילות ועמידה בכללי תקנות ההשקעה.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

2. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של מנורה ביטוח ושל שומרה ביטוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקוניהן (להלן - תקנות ההון) והנחיות המפקח. (המשך)

שומרה ביטוח		
ליום	ליום	
31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2011	2012	
מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
204,933	230,909	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח (2א)
		הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:
203,667	252,018	הון ראשוני בסיסי
36,726	36,589	הון משני נחות (ב)
240,393	288,607	סך הכל הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון
35,460	57,698	עודף (*)
12,576	16,022	סכום ההשקעות שיש חובה להעמידם כנגד עודפי הון בהתאם להוראות המפקח, ולפיכך מהווים עודפים שאינם ניתנים לחלוקה
		(2א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
126,837	137,440	פעילות בביטוח כללי
1,463	1,540	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון
38,893	49,664	נכסי השקעה ונכסים אחרים
15,087	17,094	סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי
22,653	25,171	סיכונים תפעוליים
204,933	230,909	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח

(*) מלבד הדרישות הכלליות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי הון בחברות ביטוח כפופה גם לדרישות נזילות ועמידה בכללי תקנות ההשקעה.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

2. (המשך)

(ב) כולל שטרי הון בשומרה ביטוח שהונפקו למנורה ביטוח וכתבי התחייבות נדחים במנורה ביטוח, אשר הונפקו עד ליום 31 בדצמבר, 2009 ומהווים הון משני נחות.

3. ביום 10 ביולי, 2007 אימץ האיחוד האירופי נוסח מוצע לדירקטיבה Solvency II (להלן - הדירקטיבה). הדירקטיבה מהווה שינוי יסודי ומקיף של הרגולציה הנוגעת להבטחת כושר הפירעון והלימות ההון של חברות הביטוח במדינות האיחוד.

הדירקטיבה מבוססת על שלושה נדבכים: דרישות כמותיות, דרישות איכותיות ודרישות גילוי. הקבוצה החלה בתהליך יישום הדירקטיבה המוצעת בלוחות הזמנים שנקבעו.

בחודש ספטמבר 2012 פרסם אגף שוק ההון, הביטוח והחסכון במשרד האוצר (להלן - האגף), מכתב בעניין משטר כושר פרעון ישראלי (להלן - המכתב). בהתאם למכתב, מתכוון האגף לפתח משטר כושר פרעון מבוסס סיכונים ברוח סולוונסי II וזאת עקב אי וודאות בנוגע ללוחות הזמנים ליישום הדירקטיבה באירופה.

המכתב נוקב ברשימת דיווחים שחברות הביטוח תדרשנה להגיש לאגף בשנים 2012 עד 2014, אשר בעקבותיהם יבחן הממונה את נאותות ההון הנדרש מכל חברת ביטוח ובמקרה הצורך יחליט, במהלך שנת 2015 ולאחר הסדרת סמכויותיו, על דרישות הון נוספות (להלן - תוספת הון). החלטות הממונה על תוספת הון יתבססו על דיווחי החברות ועל איכות הממשל התאגידי וניהול הסיכונים בהן.

4. בחודש פברואר 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 ותקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (תיקון מס' 2), התשע"ב-2012 (להלן - התקנות החדשות).

בהתאם לתקנות החדשות הורחבו דרישות ההון מחברות מנהלות והן כוללות דרישות הון בהתאם להיקף הנכסים המנוהלים ולהוצאות השנתיות, אך לא פחות מהון עצמי התחלתי בסך של 10 מיליון ש"ח.

הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון (להלן - הממונה) רשאי להורות על הפחתת דרישות ההון או הגדלתן בהתחשב, בין היתר, בסיכונים המאפיינים את פעילותה של החברה המנהלת, ובלבד שהגדלת דרישות ההון תהיה לתקופה קצובה.

בהתאם לסמכותו, פרסם הממונה בחודש פברואר 2012, חוזר שעיקריו מתן הקלות בדרישות ההון לחברות מנהלות מסוימות.

חברה מנהלת נדרשת להעמיד הון נוסף בגין סכום הנכסים המוחזקים בניגוד להוראות דרכי השקעת ההון העצמי הנדרש הכלולות בתקנות החדשות. עוד נקבע כי חברה מנהלת לא תחזיק נכסים בלתי מוחשיים כנגד ההון העצמי המזערי הנדרש.

כמו כן כוללות התקנות החדשות דרישה להחזקת נכסים נזילים בשיעור של 50% לפחות מההון העצמי המזערי הנדרש.

חברה מנהלת תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם הונה העצמי הוא לפחות בגובה ההון העצמי הנדרש ממנה לפי התקנות החדשות.

התקנות החדשות כוללות הוראות מעבר להשלמת ההפרש שבין ההון שהיה נדרש ממנה במועדים הנקובים להלן לבין ההון שהיה נדרש ממנה ערב פרסום התקנות החדשות (להלן - ההפרש) עד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2014 כדלהלן:

עד מועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 במרס, 2012 - 30% מההפרש;
עד מועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2012 - 60% מההפרש;
עד מועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2013 - 80% מההפרש;
עד מועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2014 יושלם מלוא ההפרש.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

4. (המשך)

על פי התקנות החדשות, ביישום מלוא דרישות ההון, דרישת ההון במבטחים פנסיה ליום 30 בספטמבר, 2012 עומדת על סך של כ- 88 מיליוני ש"ח. בהתחשב בהון הקיים של מבטחים פנסיה ליום 30 בספטמבר, 2012, למבטחים פנסיה עודפי הון בסך של כ- 67 מיליוני ש"ח.

יישום מלוא דרישות ההון במנורה מבטחים גמל בע"מ (להלן - מבטחים גמל) יביא לגידול בדרישות ההון בסך של כ- 24 מיליוני ש"ח לעומת ההון הנדרש ערב תיקון התקנות ויגיע לסך של כ- 25 מיליוני ש"ח. ליום 30 בספטמבר, 2012, ההון המוכר של מנורה גמל מסתכם בכ- 28 מיליוני ש"ח ועודפי הון מסתכמים בכ- 3 מיליוני ש"ח.

יישום מלוא דרישות ההון במנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ (להלן - מנורה מהנדסים) יביא לגידול בדרישות ההון בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח לעומת ההון הנדרש ערב תיקון התקנות ויגיע לסך של כ- 10 מיליוני ש"ח. ליום 30 בספטמבר, 2012, ההון העצמי של מנורה מהנדסים מסתכם בכ- 7 מיליוני ש"ח וביישום מלוא דרישות ההון תידרש מנורה מהנדסים להגדיל את הונה בכ- 3 מיליוני ש"ח. ליום 30 בספטמבר, 2012 למנורה מהנדסים עודפי הון בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח ביחס להוראות המעבר.

5. בחודש יולי 2012, פרסם המפקח הבהרות לעניין חישוב דרישות הון של חברות הביטוח (להלן - ההבהרות) שעיקרן: הבהרות בנוגע להון נדרש בגין השקעות, דרישות הון בגין סיכון תפעולי, גירעון או עודף שנוצר בפוליסות משתתפות ברווחים, סיווג מכשירים פיננסיים נגזרים, דיווח אודות התחייבויות להשקעה בקרנות השקעה, דירוג חיצוני והשפעת פעולות הוניות (אקטיביות או פאסיביות) בין תאריך הדוח לתאריך הפרסום על ההון העצמי של חברות הביטוח. ליום 30 בספטמבר, 2012 מנורה ביטוח ושומרה ביטוח מיישמות בחישוב דרישות ההון את הסעיפים בהבהרות.

6. בחודש יולי 2012 נכנסו לתוקפן תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 (להלן - תקנות ההשקעה) וכן פורסם הנוסח הסופי של חוזר "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים" (להלן - חוזר ההשקעה). (תקנות ההשקעה וחוזר ההשקעה ייקראו "כללי ההשקעה החדשים").

כללי ההשקעה החדשים כוללים, בין היתר, שינויים לעומת מגבלות ההשקעה הקיימות. לגבי שינויים אלו קיימות הוראות מעבר.

7. ביום 15 בפברואר, 2012, חילקה מנורה ביטוח את מלוא מניות מבטחים פנסיה כדיבידנד בעין לחברה. הערך בספרי מנורה ביטוח של ההשקעה במבטחים פנסיה ליום חלוקת הדיבידנד הינו כ- 621 מיליוני ש"ח. לחלוקה הנ"ל אין השפעה מהותית על עודף ההון של מנורה ביטוח.

8. בחודש אוגוסט 2012 הנפיקה מנורה ביטוח לחברה 1,251 מניות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת בתמורה לכ- 8.8 מיליוני ש"ח.

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול בהיקף הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המוגשות נגד הקבוצה ובכמות התובענות שהוכרו כייצוגיות. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, לרבות כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של הקבוצה, אשר נובע בעיקרו מחקיקת חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן - "חוק תובענות ייצוגיות"). מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של הקבוצה להפסדים במקרה של אישור תביעה ייצוגית כנגדה.

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות מוגשות באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הדיוני בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות נחלק לשני שלבים עיקריים: ראשית, שלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית (להלן - "בקשת האישור" ו- "שלב האישור" בהתאמה). במידה ובקשת האישור נדחת באופן חלוט - תם שלב הדיון ברמה הייצוגית. על החלטה בשלב האישור ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לערכאות הערעור. בשלב השני, במידה ובקשת האישור מתקבלת, תתברר התובענה הייצוגית לגופה (להלן - "שלב התובענה כייצוגית").

על פסק דין בשלב התובענה כייצוגית ניתן להגיש ערעור לערכאות הערעור. במסגרת המנגנון לפי חוק תובענות ייצוגיות קיימים, בין היתר, הסדרים ספציפיים לעניין הסכמי פשרה, הן בשלב האישור והן בשלב התובענה כייצוגית, וכן הסדרים לעניין הסתלקות התובע מבקשת האישור או מהתובענה הייצוגית.

בגין התובענות הייצוגיות והבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות בסעיפים 19-1, 21 ו-22 להלן, אשר בהן, להערכת הנהלת החברה, מנורה ביטוח, מנורה מבטחים פנסיה ושומרה ביטוח (לפי המקרה והעניין) המתבססת בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלו, יותר סביר מאשר לא ("More likely than not") כי טענות ההגנה של החברה, מנורה ביטוח, מנורה מבטחים פנסיה ושומרה ביטוח תתקבלנה והבקשות לאישור התובענות כייצוגיות תידחנה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר כי טענות ההגנה של החברות תידחנה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי חברות אלו.

להערכת הנהלת החברות, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלו, במקום בו נדרשו הפרשות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידן.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות, ובכלל זה כנגד מנורה מבטחים פנסיה, מנורה פיננסים וחברות בנות נוספות, המפורטות בסעיפים 20, 23 ו-24 להלן, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשות, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענות אלו.

להלן פירוט הבקשות בגין תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות:

1. ביום 21 בנובמבר, 2005 הוגשה כנגד מנורה ביטוח תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - בקשת האישור). עניינה של התובענה הוא בפרשנות נספח לפוליסות ביטוח חיים המתייחס לכיסוי ביטוחי בגין נכות תאונתית (להלן - נספח נכות תאונתית). הטענה המרכזית בתובענה הינה כי מנורה ביטוח מסייגת את חבותה בכל הקשור לכיסוי ביטוחי בגין נכות תאונתית הכלול בנספח נכות תאונתית, וזאת דרך חישוב תגמולי הביטוח שלא בהתאם להוראות הנספח, ולפיכך מפרה מנורה ביטוח את חובת הגילוי הקבועה בחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו מכוחו, פעולה שהינה, לפי הטענה, גם בבחינת הטעיה לאחר קרות האירוע הביטוחי בנוגע להיקף הכיסוי הביטוחי ובניגוד להוראות החוק האמור. הסעד המבוקש על-ידי התובע הינו תשלום הפער בין סכום הפיצוי המגיע לו לטענתו לפי פרשנותו את הפוליסה ובין סכום הפיצוי ששולם לו בפועל לפי פרשנות מנורה ביטוח את הפוליסה, וזאת לגבי כלל המבוטחים שהיו זכאים לפיצוי על-פי נספח נכות תאונתית והתשלום בוצע בשבע השנים האחרונות. סכום התביעה האישית של התובע הועמד על סך של 17,599 ש"ח, בעוד שלגבי כלל חברי הקבוצה אין בידי התובע נתונים המאפשרים עריכת אומדן של הנזק הכולל. מנורה ביטוח הגישה את תגובתה לבקשה בחודש אפריל 2006. התלונה בעניין העולה בתובענה שהגיש המבקש למפקח נמצאה מוצדקת, ובהחלטת סגנית המפקח מיום 17 במאי, 2006 (להלן - ההכרעה) נקבע, כי על מנורה ביטוח לחשב ממועד ההכרעה ואילך, את תגמולי הביטוח על-פי הפוליסה בדרך שנקבעה בהכרעה ולא בדרך בה נהגה מנורה ביטוח לחשב את תגמולי הביטוח. על הכרעה זו הגישה מנורה ביטוח ערעור ביום 30 באוקטובר, 2006. מנורה ביטוח הגישה בקשה לעיכוב הליכים בערעור עד להכרעת ביהמ"ש העליון בבקשת רשות הערעור כמפורט להלן. ביום 22 באוקטובר, 2012, הוחלט על מחיקת הערעור על הכרעת המפקח בהסכמה, ללא צו להוצאות.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

1. (המשך)

ביום 29 ביולי, 2009 עיכב ביהמ"ש המחוזי את ההליכים. המדינה הגישה בקשה להאריך המועד להגשת בקשת רשות ערעור על החלטה זו.

ביום 11 בינואר, 2009 ניתנה החלטה המאשרת את בקשת האישור בהתאם לעילות ולסעדים כמפורט בהחלטה. כן נקבע כי על מנורה ביטוח להגיש כתב הגנה ולפרסם מודעה בעיתון. מנורה ביטוח הגישה לבית המשפט המחוזי בקשה לדחיית מועד בירור התובענה ובית המשפט המחוזי דחה את בקשת מנורה ביטוח ("החלטת הדחייה"). מנורה ביטוח הגישה לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על ההחלטה לאישור התובענה כייצוגית ועל החלטת הדחייה. בית המשפט העליון קבע בהחלטה מיום 13 במאי, 2009 כי בשלב זה לא יוגשו כתבי הגנה ולא תפורסם מודעה בעיתון. ביום 5 ביולי, 2012, במסגרת בקשת רשות הערעור הנ"ל, קבע בית המשפט העליון כי התובענה תאושר כייצוגית בכל עילות התביעה שנקבע בהחלטת בית המשפט המחוזי, למעט עילת "ההטעה" כאשר הסעד היחיד שידון בשלב בירור התובענה הייצוגית הינו השלמת תגמולי הביטוח ששולמו לסכום שטוען לו התובע.

2. ביום 25 באפריל, 2006 הוגשה כנגד מנורה ביטוח תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. ענינה של התובענה בפוליסת אובדן כושר עבודה (להלן- הפוליסה) של מנורה ביטוח. לטענת התובעים, בפוליסה קבוע תנאי שעניינו "תקופת המתנה" (בת שלושה חודשים), שמשמעותו היא כי תגמולי ביטוח בגין אירוע ביטוחי בתקופת הפוליסה ישולמו רק החל מתום תקופת ההמתנה ובתנאי שהמבוטח עדיין חסר כושר עבודה במועד זה וכל עוד נמשך אי הכושר. לטענת התובעים, מנורה ביטוח (כמו גם חברות ביטוח נוספות הנתבעות בתובענה, להלן ביחד - הנתבעות) גובה דמי ביטוח גם בשלושת החודשים האחרונים שלפני תום תקופת הביטוח וזאת למרות שלפי תנאי הפוליסה, מבוטחים לא יהיו זכאים לקבלת תגמולי ביטוח לפי הפוליסה במידה ומקרה הביטוח יארע בשלושת החודשים האחרונים שלפני תום תקופת הביטוח בשל תקופת ההמתנה הנזכרת.

על בסיס האמור טוענים התובעים כי הנתבעות הטעו אותם, פעלו בחוסר תום לב, הפרו חובות שבדין, פעלו ברשלנות, הפרו חובות חקוקות ועשו עושר ולא במשפט וכי התנאי בדבר "תקופת המתנה" הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד.

הסעד המבוקש על-ידי התובעים הינו, אישור התובענה הייצוגית, מתן צו המחייב את הנתבעות להפסיק ולגבות דמי ביטוח בגין תקופת שלושת החודשים האחרונים שלפני תום תקופת הפוליסה וכן חיוב הנתבעות להשיב את דמי הביטוח שגבו מחברי הקבוצה בגין התקופה האמורה. לטענת התובעים ובהתבסס על חוות דעת שצורפה לתובענה מטעמם, הנזק הכולל של הקבוצה לשנים 2004 - 1998 מוערך באופן ראשוני בסך של 47.6 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות ומתוכו (על-פי חוות הדעת) סך של 5.4 מיליון ש"ח כנגד מנורה ביטוח. מנורה ביטוח הגישה תשובתה ביום 6 בנובמבר, 2006. התיק נקבע לסיכומים בכתב אשר הוגשו על-ידי הצדדים. ביום 3 בפברואר, 2009, ניתן פסק דין המאשר את בקשת האישור בעילות של הטעה, הפרת חובה חקוקה, הפרת תום לב, תנאי מקפח בחוזה אחיד ועשיית עושר ולא במשפט. כן נקבע כי על מנורה ביטוח להגיש כתב הגנה. מנורה ביטוח הגישה לבית המשפט המחוזי בקשה לדחיית מועד בירור של התביעה הייצוגית, לדחיית מועד הגשת כתב הגנה ולדחיית מועד פרסום המודעה, וזאת עד להכרעת בית המשפט העליון בבקשת רשות ערעור שהגישה מנורה ביטוח על ההחלטה לאשר את התובענה כייצוגית. במקביל, הורה בית המשפט המחוזי על דחיית מועד בירור התובענה הייצוגית עד להכרעה בבקשת רשות הערעור הנ"ל. התובע הגיש בקשת רשות ערעור על החלטת הדחייה. ביום 24 בנובמבר, 2009, דחה בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור של התובע.

3. ביום 3 בינואר, 2008 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, כמו-גם כנגד חברות ביטוח נוספות (להלן - הנתבעות), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. עניינה של התובענה הוא בדרישה להחזר סכומים שנטען כי נגבו ביתר ושללא כדין בגין מרכיב תשלום בפוליסות המכונה "תת שנתיות". על-פי הטענה, הגביה ביתר נובעת הן מגביה בשיעור העולה על השיעור המותר, הן בשל גביית מרכיב התת-שנתיות בגין חלקים או תשלומים בפוליסה שהתשלום אינו אמור לחול עליהם (כגון בגין חלק החיסכון בפוליסה או בגין תשלום המכונה "גורם פוליסה") וכן בשל גביית המרכיב האמור בפוליסות שאינן פוליסות ביטוח חיים, והכל בניגוד להנחיות המפקח. עילות התביעה העיקריות הנטענות הן: הפרת הוראות חוק הפיקוח, תקנות הפיקוח וחוזרי המפקח, חוסר תום לב ועשיית עושר ולא במשפט.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

3. (המשך)

הסעד המבוקש על-ידי התובעים הינו החזר סכום התת שנתיות שנגבה שלא כדין כמתואר בתובענה, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן כמתואר לעיל. הנזק האישי של כל התובעים ביחד הוערך על-פי העולה מכתב התביעה בסך כולל של כ- 1,683 ש"ח (בגין שנת ביטוח אחת) בעוד שסכום התביעה הכולל כנגד כל הנתבעות (בגין תקופה של 7 השנים האחרונות) חושב והוערך על-ידי התובעים בסך של כ- 2.3 מיליארד ש"ח, מתוכם יוחס למנורה ביטוח סך נזק כולל של כ- 229 מיליון ש"ח, והכל בהתבסס על הערכות והנחות שהניחו התובעים לענין זה. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

4. ביום 14 באפריל, 2008 הוגשה כנגד מנורה ביטוח בבית הדין לעבודה (להלן - "הנתבעת") תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - "התובענה" ו/או "הבקשה"). עניינה של התובענה הוא, לפי הטענה, בהפליה לרעה של נשים במסגרת פוליסות המכונות "ביטוחי מנהלים", שהופקו לפני שנת 2001. על-פי הטענה, הנתבעת נוהגת לזכות נשים מבוטחות, בהגיען לגיל הפרישה, בגמלא חודשית נמוכה מזו שמקבל מבוטח גבר בעל נתונים זהים, בנימוק כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר. לעומת זאת, לפי הטענה, הנתבעת גובה מנשים פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שהיא גובה מגברים, על אף ששיעורי התמותה של נשים הינם נמוכים בהרבה. בכך, לטענת התובעת, יש משום הפליה אסורה מאחר והנתבעת מבחינה בין המגדרים כאשר ההבחנה פועלת לטובתה.

הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה כלל הנשים אשר רכשו מהנתבעת פוליסות המכונות "ביטוח מנהלים" בהן נערכה הבחנה בין גברים לנשים לעניין תשלום הגמלא אך לא נעשתה הבחנה בין המינים לעניין פרמיית ריסק. התובעת איננה מציינת את הנזק האישי שנגרם לה, לטענתה. התובעת טוענת כי לאור היקף הקבוצה (המוערך על ידה בעשרות אלפי נשים) הנזק שנגרם לכלל חברות הקבוצה מוערך במאות מיליוני ש"ח. עילות התביעה הן: הפליה בניגוד לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים, בכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים (להלן: "חוק איסור הפליה"); הפרת הוראות חוק הפיקוח; עשיית עושר ולא במשפט; הפרת חוק הגנת הצרכן וקביעת "תנאי מקפח" בחוזה אחיד כמשמעותו בחוק החוזים האחידים. הסעדים העיקריים המבוקשים על-ידי התובעת הינם כי בית הדין יקבע ו/או יורה כי: א) ההפליה בה נוהגת הנתבעת, לפי הטענה, מנוגדת לדין, וכל הוראה בפוליסה ו/או כל פעולה מכוחה של הפליה זו - בטלות ומבוטלות; ב) בידי התובעת ויתר חברות הקבוצה הזכות לבחור בין החלופות הבאות: 1) להשוות את מקדמי הגמלא למבוטחת אישה לאלה הנוהגים למבוטח גבר באותו גיל, ולהורות כי במקרה של תשלום חד פעמי במקום גמלא יוגדל הסכום החד פעמי למבוטחת אישה בהתאם ליחס שבין מקדם הגמלא למבוטח גבר למקדם הגמלא למבוטחת אישה בגיל הרלבנטי. 2) הפחתה רטרואקטיבית ופרוספקטיבית של סכומי הריסק שנגבו מהתובעת בפוליסה נשוא התובענה ויתר המבוטחות בפוליסה מסוג זה, והעמדתם על סכומי הריסק הראויים למבוטחת אישה, כאשר הסכומים שיופחתו יצורפו לסכומי הצבירה לחיסכון של התובעת. כמו כן, התובעת מבקשת מבית הדין להתיר פיצול סעדים כך שניתן יהיה לתבוע בנפרד את הפיצוי ללא הוכחת נזק כקבוע בחוק איסור הפליה. מנורה ביטוח הגישה בקשה לסילוק התובענה על הסף בשל העדר סמכות עניינית של בית הדין לעבודה לדון בתובענה. בית הדין התיר למנורה ביטוח לא להגיש את תגובתה לגוף התובענה והבקשה עד להכרעה בבקשה לסילוק. ביום 2 באוקטובר, 2008, נעתר בית הדין לבקשת הסילוק הנ"ל. על החלטה זו הוגש ערעור לביה"ד הארצי ובחודש ינואר 2009 הוגשו סיכומים מטעם מנורה ביטוח במסגרת ערעור זה.

ביום 17 בספטמבר, 2009 קיבל ביה"ד הארצי את הערעור וקבע כי לביה"ד האזורי סמכות לדון בתובענה, למעט בעילות הנזיקיות. ביום 15 בדצמבר, 2009 הגישה הנתבעת (ביחד עם חברות ביטוח נתבעות נוספות) עתירה לבג"צ בנוגע לסוגיית הסמכות העניינית. ביום 3 בינואר, 2010 הורה ביה"ד האזורי על דחיית מועד הדיון ומועד הגשת תגובות מטעם הנתבעות עד ובהתאם להכרעה בג"צ בעתירה. ביום 11 באוקטובר, 2010 הגיש היועץ המשפטי לממשלה עמדתו בעתירה.

ביום 23 בפברואר, 2011 ובעקבות דיון שהתקיים בעתירה הגישו חברות הביטוח הודעה על משיכת העתירה כך שהתובענה תתברר בביה"ד האזורי לעבודה בת"א. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ביום 3 בינואר, 2012 הגישו הנתבעות בקשה לסילוק התובענה על הסף מחמת התיישנות. ביום 12 ביולי, 2012 ניתנה החלטה הדוחה את הבקשה לסילוק על הסף (ללא צו להוצאות).

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

5. ביום 30 ביולי, 2008 הוגשה כנגד שומרה ביטוח תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - התובענה). עניינה של התובענה הינה, לפי הטענה, בהפרה לכאורה של סעיפים 65, 67, 56(א) ו-56(ג) לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, סעיף 12(א) לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 והוראה של המפקח על הביטוח, המורים כי מקום בו מוגשת תביעת צד ג' לתגמולי ביטוח, על המבטח לשלם לידי צד ג' את מלוא הסכומים שהמבוטח צריך היה לשלם בשל מקרה הביטוח, לרבות את שכר טרחת השמאי. לטענת התובע, שומרה ביטוח נמנעת מלשלם ו/או להשיב לצד ג' את מלוא שכר טרחת השמאי. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל אדם אשר היה זכאי לקבל משומרה ביטוח, כצד ג', כספים ו/או תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב במהלך שבע השנים האחרונות, ושומרה ביטוח לא השיבה ו/או שילמה לידיו, את מלוא הסכום ששילם בגין שכר טרחת השמאי ו/או חלק ממנו. התובע העמיד את נזקו האישי על סך של 150 ש"ח, ומעריך את הנזק הכולל לקבוצה בכ- 6.8 מיליוני ש"ח. עילות התביעה הנתבעות הן הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט. שומרה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ביום 8 בדצמבר, 2011 הוגשה בתיק עמדת המפקח, המאמצת את עיקרי טענות הנתבעות.
6. ביום 3 באוגוסט, 2008 הוגשה כנגד מנורה ביטוח (להלן - הנתבעת), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - התובענה). עניינה של התובענה, לפי הטענה, באי תשלום שיפוי למבוטחי הנתבעת בביטוחי רכב, בגין הנזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקן ברכב על-פי דרישתה תוך הפרת הוראות סעיף 1 לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 (להלן - הפוליסה התקנית). הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל מבוטח אשר זכה, החל מיום 1 באפריל, 2004 לקבל ממנורה ביטוח תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב פרטי או מסחרי עד 4 טון, לרבות בשל אובדן גמור, אובדן להלכה או גניבה עת היה מבוטח אצל מנורה ביטוח בביטוח לפי פרק א' לפוליסה התקנית ולא קיבל את כל ו/או חלק מתגמולי הביטוח בגין אובדן או נזק שנגרם לאמצעי המיגון כאמור.
- התובע העמיד את נזקו האישי על סך של 550 ש"ח ובהסתמך על נתונים מדוחותיה הכספיים של מנורה ביטוח ועל חישובים שביצע לעניין זה, העריך את הנזק הכולל לקבוצה כהגדרתה לעיל בכ- 23 מיליון ש"ח. עילות התביעה הנתבעות הינן הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ביום 2 ביולי, 2012 נחתם והוגש לאישור בית המשפט, הסדר פשרה בין התובע הייצוגי לבין הנתבעת וחברות ביטוח נוספות שנתבעו בתביעות דומות.
7. תובענה דומה לזו המפורטת בסעיף 5 לעיל, הוגשה ביום 2 בנובמבר, 2008 כנגד מנורה ביטוח. התובע מעמיד את נזקו האישי על סך של 1,350 ש"ח, ומעריך את סך הנזק לקבוצה כולה בכ- 20 מיליוני ש"ח. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ביום 8 בדצמבר, 2011 הוגשה בתיק עמדת המפקח, המאמצת את עיקרי טענות הנתבעות.
8. ביום 1 באפריל, 2009 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - "התובענה" ו"הבקשה לאישור"). עניינה של התובענה הינו פוליסות ביטוח בריאות הכוללות זכות לקבלת מחצית ערכו של "טופס 17" מטעם קופת החולים במקרים בהם המבטח לא השתתף במימון ניתוח המכוסה על-פי הפוליסה. הטענה המרכזית בתובענה הינה כי בכל הקשור לכיסוי הנ"ל הנתבעת מחשבת את תגמולי הביטוח באופן המפחית את סכום התגמולים המגיע לתובעת ולחברי הקבוצה לפי הבנתה וזאת תוך הטעיה של המבוטחים והפרת חוזה הביטוח בניגוד לדין. הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה כל מבוטח בפוליסת בריאות הכוללת כיסוי כאמור שנותחו בניתוח שלא מומן על-ידי הנתבעת בשבע השנים שקדמו להגשת התביעה ולחילופין בשלוש השנים שקדמו להגשת התביעה (להלן - חברי הקבוצה). עילות התביעה הן הטעיה והפרת חוזה הביטוח. הסעדים העיקריים המבוקשים הינם חיוב הנתבעת להשיב לכל חברי הקבוצה סכום השווה למחצית ערכו של טופס התחייבות של קופת חולים לכיסוי עלות הניתוח ו/או הטיפול שניתן, צו המורה לנתבעת לחשב מעתה ואילך את הסכום המגיע למבוטחים לעניין זה לפי עמדת התובעת וכן מתן סעד הצהרתי הקובע כי הנתבעת הפרה את ההוראות הרלבנטיות בפוליסה או לחילופין מטעה את חברי הקבוצה כמבואר בתביעה. התובעת מעמידה את נזקה האישי על סך של 2,420 ש"ח ומעריכה את סך הנזק לקבוצה כולה בסך העולה על 10 מיליון ש"ח. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה לאישור. ביום 16 באוגוסט, 2012 אישר בית המשפט את הבקשה לאישור בעילה של הפרת חוזה וקבע כי הסעדים שיתבררו הם סעד של השבת תגמולי ביטוח למבוטחים שעברו ניתוח פרטי שלא מומן על ידי הנתבעת, וצו המחייב את מנורה ביטוח לפעול מעתה ואילך בהתאם לפרשנות התובעת את הפוליסה. ביום 1 בנובמבר, 2012 הגישה מנורה ביטוח בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי לאשר את הבקשה לאישור.

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

9. ביום 13 בפברואר, 2011 התקבלה במשרדי החברה ומנורה ביטוח, בקשה לאישור הגשת תובענה נגזרת בהתאם לסעיף 194 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "הבקשה לאישור") וכן עותק מהתובענה הנגזרת אשר הוגשה על ידי בעל מניות בחברה. עניינה של הבקשה, כנטען בה, במעשיהם ו/או במחדליהם של נושאי משרה בכירים במנורה ביטוח ביחס להלוואות שהעניקה מנורה ביטוח ללא בטחונות כביכול. כתוצאה ממעשים ו/או מחדלים אילו, לפי טענת המבקש, נגרם למנורה ביטוח נזק בסך כולל של כ- 69 מיליון ש"ח (גובה ההפרשה לחובות מסופקים בגין ההלוואות הנ"ל וסכום הקנס שהטיל המפקח על מנורה ביטוח בגין הפעילות הנ"ל). החברה ומנורה ביטוח הגישו תגובתן לבקשה לאישור. יצוין כי ביום 6 בפברואר, 2011, ובהמשך להערוות בית המשפט, ניתן פסק דין המוחק "בקשה לאישור" דומה קודמת שהוגשה על ידי אותו מבקש. ביום 19 בפברואר, 2012, הגישו הצדדים לבית המשפט הודעה מוסכמת ובקשה למתן תוקף של פסק דין להסכמות אליהם הגיעו הצדדים, בין היתר, על בסיס המלצות בית המשפט (להלן - הסדר פשרה) לפיה, לצרכי פשרה בלבד ומבלי שמי מן הצדדים מודה באילו מטענות הצד השני, מסכימים הצדדים כי לצרכי סילוק סופי, מלא ומוחלט של הבקשה והתובענה הנגזרת, יועבר סך של 13.8 מיליון ש"ח למנורה ביטוח, לצורך הטבת נזקיה הנטענים (והמוכחשים) וכי סכום הפשרה ימומן ממקורותיה של החברה וממקורות מבטחי נושאי המשרה כנגדם מכוונת התובענה הנגזרת בשיעור שיוסכם ביניהם. ביום 29 במאי, 2012 ניתן פסק דין המאשר את הסדר הפשרה ומעניק לו תוקף של פסק דין.

10. תובענה דומה לזו המפורטת בסעיף 6 לעיל, הוגשה ביום 24 בינואר, 2010 כנגד שומרה ביטוח. התובע מעמיד את נזקו האישי על סך של 6,500 ש"ח, ומעריך את סך הנזק לקבוצה כולה בכ- 29 מיליון ש"ח. שומרה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ביום 2 ביולי, 2012 נחתם והוגש לאישור בית המשפט, הסדר פשרה בין התובע הייצוגי לבין הנתבעת וחברות ביטוח נוספות שנתבעו בתביעות דומות.

11. ביום 11 באפריל, 2010 הוגשה כנגד מנורה ביטוח כמו-גם כנגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן - "הנתבעות"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - "הבקשה"). עניינה של התובענה הוא בטענה לפיה הנתבעות המחזיקות כספים שלא נדרשו על ידי בעלי זכויות בהם (מבוטחים, מוטבים ו/או יורשים), מפרות לכאורה חובות המוטלות עליהן לאיתור אותם בעלי זכויות ואף לא מעבירות את הכספים בהגיע המועד לכך לידי האפוסטרופוס הכללי, זאת תוך התעשרות שלא כדין בשל גביית דמי ניהול בשיעור העולה על המותר או מתשואה שמניבים הכספים שלא נדרשו. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה - כל בעלי הזכויות בנכסים המצויים בידי הנתבעות, באחריותן או בשליטתן, ואשר הנתבעות לא הביאו לידיעתם את דבר היותם בעלי נכסים כאמור. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חובה חקוקה, הפרת הוראות המפקח על הביטוח, הטעיה, חוסר תום לב, הפרת חוזה, רשלנות, הפרת חובת נאמנות ועשיית עושר ולא במשפט. הסעד המבוקש על ידי התובעים הינו מתן צווים מתאימים שיחייבו את הנתבעות לקיים את הוראות המפקח על הביטוח בעניין איתור בעלי הזכויות הנ"ל, השבה של כספים שנגבו שלא כדין ומינוי בעל תפקיד לצורך אכיפת הצווים שנתבקשו כאמור או מתן סעד אחר לטובת הקבוצה. סכום התביעה על פי התובענה לא ניתן להערכה. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ביום 23 בספטמבר, 2012 הגיש היועץ המשפטי לממשלה הודעה בקשר לתיק שבנדון תוך פירוט עיקרי ההסדרה החדשה בנושא איתור מוטבים שנועדו להחליף ההסדרה הקיימת נשוא התובענה הייצוגית, ותוך ציון העובדה כי אינו מביע עמדה בכל הנוגע לבקשה גופה.

12. ביום 19 באפריל, 2010 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, כמו-גם כנגד ארבע חברות ביטוח נוספות (להלן - "הנתבעות"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - "הבקשה"). עניינה של התובענה הוא בטענה לפיה כאשר מפסיק ביטוח, מסיבה כלשהי (כגון הודעת המבוטח על ביטול הפוליסה, קרות אירוע הביטוח או מקרה אחר המפקיע את פוליסת הביטוח), הדבר קורה לרוב לאחר שנגבתה כבר פרמיה בגין החודש השוטף ולמרות שהמבוטח זכאי, לפי הטענה, לקבל החזר בגין החלק היחסי של החודש אין הנתבעות משיבות למבוטחים את החלק היחסי של הפרמיה החודשית או שהן משיבות אותו בערכים נומינליים. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה - כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח אצל מי מבין הנתבעות בפוליסת ביטוח כלשהיא (למעט פוליסת ביטוח רכוש) או יורשו של מבוטח כאמור ופוליסת הביטוח הופסקה מסיבה כלשהיא בין אם עקב ביטולה ע"י המבוטח ובין אם עקב קרות אירוע ביטוח. להערכת התובעים הקבוצה מונה כ- 2 מיליון מבוטחים. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, חוסר תום לב, הטעיה ומצג שווא, ועשיית עושר ולא במשפט.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

12. (המשך)

הסעד המבוקש על ידי התובעים הינו החזר סכום הפרמיות העודפות שנגבו שלא כדין ו/או שלא הוחזרו שלא כדין ו/או של הפרשי שערך שלא שולמו לכאורה לחברי הקבוצה, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן כמתואר בתובענה. הנזק האישי של התובעים ביחס לכל הנתבעות הועמד על סך של כ- 3,047 ש"ח בעוד שסכום התביעה הכולל כנגד כל הנתבעות חושב והוערך לסך של כ- 225 מיליון ש"ח. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

13. ביום 18 באוגוסט, 2010 התקבלה במשרדי החברה, תביעה כנגד החברה וכנגד מנורה ביטוח, וכן בקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "התביעה"). על פי הנטען בתביעה, מנורה ביטוח הפחיתה, שלא כדין, כספים מפוליסת ביטוח מנהלים של התובעת, בדרך של השמטת הפקדות שהועברו למנורה ביטוח. התובעת טוענת כי יש להטיל חבות גם על החברה, הואיל ויש לה שליטה אפקטיבית על פעילות מנורה ביטוח, כעולה מדוחותיה השנתיים. הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג, כמפורט בתביעה, הינה כלל המבוטחים ו/או בעלי פוליסות ביטוח חיים אותן מנהלת ו/או מפעילה מנורה ביטוח, אשר, לפי הטענה, הופחתו, שלא כדין, מיתרתם בפוליסה כספים שהופקדו במנורה ביטוח (להלן: "חברי הקבוצה"). להערכת התובעת, הקבוצה מונה כ- 75,000 מבוטחים. עילות התביעה העיקריות הנטענות הן הפרת הסכם התקשרות, הפרת חובת נאמנות, עוולת הגזל, עוולת הרשלנות וחוסר תום לב. הסכום הנתבע על ידי התובעת באופן אישי עומד על סך של 5,784 ש"ח והנזק הנטען לקבוצה, על פי הערכת התובעת, עומד על סך של כ- 110 מיליון ש"ח. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ביום 20 ביוני, 2012 החליט בית המשפט המחוזי להעביר את הדיון בתביעה ובבקשה לאישורה כייצוגית לבית הדין לענייני עבודה.

14. ביום 6 במרס, 2011, התקבלה במשרדי מנורה ביטוח, תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "הבקשה"). על פי הנטען בבקשה, נמצאה טעות בחישוב סך הצבירה בפוליסת ביטוח מנהלים ("קצין") של התובע הייצוגי (להלן: "התובע") שנדמה כי אירעה (לפי הטענה) גם לגבי מבוטחים נוספים בפוליסות כאמור. הקבוצה אותה מבקש התובע הייצוגי לייצג, כמפורט בבקשה, הינה - "כלל העמיתים ו/או בעלי פוליסות ביטוח חיים ו/או פוליסות ביטוח מנהלים ו/או כל פוליסה אחרת בקצין" שהופעלה בעבר בידי חברת מנוליף (אשר נרכשה בידי מנורה ביטוח) מקום בו הצבירה בפועל אינה תואמת את הצבירה אשר אמורה היתה להיות" (להלן: "הקבוצה המיוצגת"). עילות התביעה העיקריות על פי הבקשה הן: הפרת הסכם ההתקשרות; הפרת חובת נאמנות; עוולות הגזל והרשלנות וחוסר תום לב. הנזק האישי של התובע הוערך על ידו בסך כולל של כ- 70 אלף ש"ח, בעוד שהנזק המצרפי הנטען לכלל הקבוצה המיוצגת הוערך על ידי התובע בסך של כ- 50 מיליון ש"ח. הסעדים המבוקשים על ידי התובע הינם: אישור הבקשה; להורות על דרכים להוכחת נזקם של יחידים בקבוצה; לפסוק פיצוי כולל לפי הנזק המוערך כנ"ל; פסיקת פיצוי לתובע ייצוגי ושכ"ט לעורכי הדין המייצגים. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ביום 16 באוקטובר 2012, אישר בית המשפט את הסתלקותו של התובע הייצוגי מהבקשה לאישור התובענה כייצוגית והורה על דחיית תביעתו האישית, וזאת ללא צו להוצאות וללא פסיקת גמול ושכ"ט לתובע ולבא כוחו.

15. ביום 21 באפריל, 2011, הוגשה כנגד מנורה ביטוח כמו גם כנגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן: "הנתבעות") תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן: "הבקשה"). עניינה של התובענה בטענה לגבייה, ללא כל עיגון בהסכם בין הצדדים, של סכומי כסף העולים, לטענת התובעים, כדי שיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת על ידי המבוטח והמכונים "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים". כרקע לדברים, מבהירים התובעים כי לחברות הביטוח הותר, כעקרון, לגבות בתנאים מסוימים תשלום הקרוי "גורם פוליסה" וזאת על פי חוזרים של המפקח על הביטוח, ואולם, לטענת התובעים, גביית עמלה זו מעולם לא סוכמה עמם ואף לא נאמר להם כי הם יחויבו בסכום כלשהו בגין דמי ניהול אחרים ו/או גורם פוליסה. עוד מציינים התובעים כי בשנת 2010 הגישו כנגד הנתבעות תביעה ובקשה לאשרה כייצוגית שעניינה אופן חישוב גורם הפוליסה שנגבה מהם ("התביעה הקודמת") וכי תביעה קודמת זו נמחקה לאור הסתלקות התובעים ממנה. עוד צוין, כי במסגרת תשובתן של הנתבעות לתובענה הקודמת, הודו, לטענת התובעים, הנתבעות בכך שגבו את גורם הפוליסה. עוד ציינו התובעים כי ביום 12 באפריל, 2011 קיבל בית המשפט המחוזי (מרכז) בקשה לאישור תביעה ייצוגית שהגישו כנגד חברת ביטוח נוספת ואשר הינה זהה לתביעה נשוא דיווח זה. על החלטה זו הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג, כמפורט בבקשה, הינה כל מי שהוא ו/או היה מבוטח של הנתבעות או של מי מהן ושנגבה ממנו סכום כלשהו כ"גורם פוליסה" ו/או כ"דמי ניהול אחרים" (להלן: "הקבוצה המיוצגת").

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

15. (המשך)

עילות התביעה העיקריות על פי הבקשה הן: הטעיית לקוחות הן בשלב הטרם חוזי והן בשלב החוזי; הפרה של הוראות הדין ובפרט של חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והתקנות מכוחו; חוסר תום לב; התעשרות שלא כדין; הפרת הסכם; הפרת חובת חקוקה; וכי הסתמכות על הוראות ההסכמים, ככל שתהיה, הינה הסתמכות על תנאי מקפח בחוזה אחיד.

הנזק האישי של כלל התובעים אשר חושב לצרכי נוחות ביחס לשנה ספציפית אחת הוערך בסך של 1,522 ש"ח בערך נומינלי כאשר הנזק הכולל של כלל חברי הקבוצה המיוצגת, לתקופה של 7 שנים, הוערך בהתבסס על הנחות שונות ביחס לגביית גורם פוליסה והתשואות השנתיות הרלבנטיות, בסך כולל של כ- 2.3 מיליארד ש"ח, מתוכם מייחס התובע למנורה ביטוח על פי פרסומים לגבי נתח השוק שלה סך של כ- 253 מיליוני ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי התובע הינם: תשלום סכום פיצוי/השבה השווה לסכום גורם הפוליסה שנגבה מחברי הקבוצה המיוצגת בפועל, בצירוף 85% מהתשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה בשל כך שנוכה מן הפרמיה ולא הושקע בעבורם ולאור זכאותה של חברת הביטוח ל- 15% מהתשואה. בנוסף, נתבקש סעד של מתן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את הדרך בה הן נוהגות בכל הקשור בגביית "דמי ניהול אחרים" ו/או "גורם פוליסה". מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ביום 19 בנובמבר, 2012 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בתיק תוך פירוט עמדתו בנוגע לגביית "גורם פוליסה".

16. ביום 1 ביוני, 2011, הוגשה כנגד מנורה ביטוח כמו גם נגד תשע חברות ביטוח נוספות (להלן - "הנתבעות") תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - "הבקשה"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות, משלמות תגמולי הביטוח, אשר תשלומם עוכב בשל עיקול או צווי כינוס או זכויות אחרות כלשהן של צדדים שלישיים, בערכים נומינליים ללא שיערוך וללא שהן משיבות למבוטחים הזכאים לתגמולי ביטוח את הפירות שנצמחו על אותם כספים. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל מבטחי הנתבעות וכן ניזוקים שתבעו את הנתבעות מכוח סעיף 68 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, אשר תגמולי ביטוח או כספים שהם היו זכאים להם מהנתבעות עוכבו כאמור לרבות מחמת סברה מוטעית של הנתבעות כאילו קיימים צווי עיקול או צווי כינוס או זכויות צד ג', ואשר קיבלו לבסוף מהנתבעות את תגמולי הביטוח או כספים אחרים בערכם הנומינלי בלבד או בצירוף הפרשי הצמדה בלבד ללא ריבית (להלן - "חברי הקבוצה"). עילות התביעה העיקריות על פי הבקשה הן: הפרת הוראות חוק השומרים, חוק חוזה הביטוח, פקודת הנזיקין, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט והפרת חובת נאמנות. הנזק האישי שנגרם לפי הטענה לתובע אחד כנגד מנורה ביטוח עומד על סך של כ- 4,598 ש"ח ואילו הנזק שנגרם, לפי הערכה, לכלל התובעים עומד על סך של כ- 350 מיליון ש"ח, כאשר הנזק הקבוצתי הנטען כנגד מנורה ביטוח הוערך על סך של כ- 43 מיליון ש"ח. הסעדים המבוקשים על ידי התובעים הינם, בין היתר, לחייב את הנתבעות להשיב לחברי הקבוצה את כל הפירות שהפיקו הנתבעות מכוח החזקתן בתגמולי הביטוח (או בכספים אחרים) המעוכבים או את הפרשי ההצמדה והריבית בגין החזקת הכספים לאורך כל תקופת העיכוב, לפי הגובה מבין השניים, וזאת בצירוף הפרשי הצמדה וריבית; לחייב את הנתבעות בתשלום פיצוי מיוחד אחר לפי שיקול דעת בית המשפט; להצהיר שהנתבעות חייבות תגמולי ביטוח או פיצויים לניזוקים משוערכים כדין ליום התשלום בפועל, כאשר תגמולים אלו שולמו לאחר המועד שנקבע לכך בין אם העיכוב בתשלום כדין ובין שהיה שלא כדין; להורות למשיבות לקבוע נהלים פנימיים בכל הקשור לאישור עיקולים או אישור "הודעות למחזיק" על מנת להבטיח שכספים של מבטחים או זכאים אחרים לא יעוכבו בידי הנתבעות שלא כדין. מנורה ביטוח השיבה לבקשה.

17. ביום 7 ביולי, 2011 הוגשה כנגד מנורה ביטוח (להלן: "הנתבעת") תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן: "הבקשה"). עניינה של התובענה בטענה לגביית דמי אשראי ממבוטחי מנורה ביטוח, בביטוח כללי, בשיעור גבוה מתקרת הריבית השנתית המקסימלית שמנורה ביטוח רשאית לגבות או בשיעור ריבית גבוה מזה שהיא מציגה למבוטח. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, כמפורט בבקשה, הינם כל בעלי הפוליסות ו/או המוטבים ו/או המבוטחים שבטחו על ידי הנתבעת בפוליסות ביטוח בענפי הביטוח הכללי, ואשר שילמו לנתבעת דמי אשראי ו/או דמי גבייה ו/או דמי הסדר תשלומים תוך חריגה מהוראות הדין ו/או תוך חריגה משיעורי הריבית אשר הוצגו למבוטחים בפוליסות, החל מיום 1 במאי, 1984 (להלן: "חברי הקבוצה").

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

17. (המשך)

עילות התביעה העיקריות על פי הבקשה הן: הטעיית המבוטחים בשלב הטרם חוזי ובשלב החוזי, הפרה של הוראות הדין ובכלל זה, הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ותקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (קביעת אחידות מטבע בחוזי ביטוח ודמי ביטוח באשראי), התשמ"ד-1984; הפרת חובה חקוקה, הפרת חוזה, הפרה של חובת הגילוי המוגברת וחוסר תום לב במו"מ ובקיום החוזה, רשלנות, התעשרות שלא כדין והפרת הוראות המפקח על הביטוח. נזקו האישי של המבקש, כשהוא משוערך ליום הגשת הבקשה, הועמד על סך של 18.16 ש"ח, בעוד שאומדן הנזק לכלל חברי הקבוצה החל מחודש מאי 1984, כשהוא משוערך ליום הגשת הבקשה, נע בין סך של כ- 162 מיליון ש"ח לבין סך של כ- 266 מיליון ש"ח. הסעדים העיקריים להם עותר המבקש הינם: השבה של הכספים שנגבו (לפי הטענה) ביתר שלא כדין בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, ולרבות תוספת ריבית מיוחדת כמשמעותה בחוק חוזה הביטוח החל ממועד כל תשלום ועד השבת הסכומים בפועל; פיצוי בגין הפירות שנצברו מהכספים שנגבו שלא כדין וסעד של מתן צו עשה בכל הקשור בגביית דמי אשראי ו/או דמי גבייה ו/או דמי הסדר תשלומים בכל פוליסה קיימת. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

18. ביום 14 באוגוסט, 2011 הוגשה כנגד החברה וכנגד מנורה מבטחים פיננסיים בע"מ, מנורה מבטחים קרנות נאמנות בע"מ (חברות בנות של החברה) וכן כנגד מר ר. אביגדור מנכ"ל מנורה קרנות נאמנות ומנורה פיננסיים לשעבר (להלן: "הנתבעים") תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "הבקשה" ו/או "התובענה"). עניינה של התובענה והבקשה בטענה כי מעשיו החמורים והפלייליים לכאורה של מנכ"ל מנורה קרנות נאמנות ואופן פעולתם של הנתבעים האחרים בקשר אליהם, גרמו, לפי הטענה לירידת ערך מניית החברה ולהפסד ונזק כספי לתובעים. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג, כמפורט בבקשה, הינה כל מי שהחזיק במניות החברה במועד כלשהו בין יום 26 ביולי, 2011 ועד ליום 4 באוגוסט, 2011, למעט המשיבים (להלן: "חברי הקבוצה"). עילות התביעה העיקריות על פי הבקשה הן: הפרה של הוראות דין שונות ובכללם, חוק החברות; חוק ניירות ערך; חוק השקעות משותפות בנאמנות; חוק יעוץ השקעות ותקנותיה, אשר הפרתם מקנה, לפי הטענה, זכות תביעה לפי פקודת הנזיקין בעוולת הפרת חובה חקוקה, עוולת הרשלנות ועוולת התרמית. כמו-כן, על הטענה, הופרו לכאורה הוראות סעיף 12 ו-39 לחוק החוזים ואף נגרמה פגיעה באוטונומיית הרצון של התובעים. נזקם האישי של התובעים הוערך על ידם בסך של 2,243 ש"ח כאשר הנזק המצרפי לכלל חברי הקבוצה הועמד על ידם על סך של 217 מיליון ש"ח. הסעדים העיקריים להם עותרים התובעים הינם פיצוי לחברי הקבוצה בסך הנזק הנ"ל וכן פסיקת גמול ושכר טרחת עו"ד לטובת התובעים ובאי כוחם. החברה הגישה תגובתה לבקשה. ביום 4 ביולי, 2012 אישר בית המשפט את הסתלקותו של התובע הייצוגי מהבקשה לאישור התובענה כייצוגית ומתביעתו האישית.

19. ביום 19 בדצמבר, 2011 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב כנגד מנורה מבטחים פנסיה בע"מ (חברה בת של החברה) (להלן: "הנתבעת"), תובענה ובקשה להכרה בתובענה כייצוגית (להלן: "התובענה" או "הבקשה"). עניינה של התובענה הוא בטענה לפיה הנתבעת גבתה, לכאורה שלא כדין, תשלומים בגין כיסויים ביטוחיים לשאירים, מעמיתים רווקים ואלמנים ללא שאירים, אשר צורפו למסלול ברירת המחדל של קרן הפנסיה שבניהולה, מבלי שהכיסוי הביטוחי הזה רלבנטי להם ומבלי שהובהרה להם משמעות הדבר. התובע, הינו עמית בקרן הפנסיה שהצטרף לקרן "מבטחים החדשה" (ובשמה דאז: "מבטחים יתור") בשנת 2001. התובע הינו רווק ללא ילדים, שצורף למסלול ברירת המחדל (המסלול הבסיסי) ומשלם פרמיות ביטוח עבור כיסויים ביטוחיים לשאירים. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג היא כל עמיתי הקרן שהינם (i) רווקים ללא ילדים או (ii) אלמנים (ללא ילדים מתחת לגיל 21), אשר נגבו מהם בשבע השנים האחרונות תשלומים עבור כיסויים ביטוחיים לשאירים, על אף שבפועל אין להם שאירים (להלן: "חברי הקבוצה"). התובע מעריך את מספר חברי הקבוצה בכ-10% מהעמיתים במבטחים החדשה, כאשר התובע מעריך שלמבטחים החדשה כ-850 אלף עמיתים ועל כן מספר חברי הקבוצה מוערך על ידו בכ-85 אלף. עילות התביעה הנטענות הן בין היתר הפרת חובה חקוקה, איסור הטעיה ועשיית עושר ולא במשפט. הנזק הנטען המוערך על ידי התובע הוא תשלום יתר של כ-300 ש"ח לשנה ע"י כל אחד מחברי הקבוצה. הסעדים המבוקשים על ידי התובע הם, בין היתר: (i) הוצאת צו המורה לנתבעת לחדול מגביית תשלום לעמיתים שאין להם שאירים, (ii) השבת תשלומי פרמיית הביטוח בגין כיסוי לשאירים שנגבו מחברי הקבוצה, המסתכמים על פי הערכת התובע בכ-178.5 מיליון ש"ח (iii) להורות על פסיקת פיצוי מיוחד לתובע ושכר טרחה לעורכי הדין המייצגים. הנתבעת טרם השיבה לבקשה.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

20. ביום 24 בינואר, 2012 הוגשה בבית המשפט המחוזי בירושלים כנגד מדינת ישראל וכנגד חברת מנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ (חברה נכדה של החברה) (להלן: "הנתבעות"), תובענה ובקשה להכרה בתובענה כייצוגית (להלן: "התובענה" או "הבקשה"). עניינה של התובענה הוא בטענה לפיה יש לראות בתמורה שמדינת ישראל קיבלה ממנורה מבטחים פיננסים בע"מ (חברה בת של החברה) (להלן: "מנורה פיננסים") בגין 50% ממניות הנתבעת, כפירות שנכסי קרן ההשתלמות שבניהול הנתבעת הצמיחו ועל כן היא שייכת לעמיתי קרן ההשתלמות שבניהול הנתבעת. התובעים הינם עמיתים של קרן ההשתלמות "אומגה" (לשעבר – קרן ההשתלמות למהנדסים) (להלן: "קרן ההשתלמות") בתקופה הרלבנטית למכירה. עד למועד השלמת העסקה, 25 בספטמבר, 2008, היתה קרן ההשתלמות קופה ענפית (קופה שמתקיימים בה כל אלה: (i) ההצטרפות לקופה מוגבלת לפי תקנונה לציבור מסוים בלבד; (ii) החברה המנהלת של הקופה היא גוף שפעילותו היא שלא למטרות רווח; ו-(iii) מחצית לפחות מן הדיקטורים בחברה המנהלת של הקופה מתמנים בידי העמיתים). ביום 25 בספטמבר, 2008 רכשה מנורה פיננסים 50% מהון המניות של הנתבעת מידי מדינת ישראל ועוד 10% מהון המניות של הנתבעת מהסתדרות המהנדסים, בתמורה לסך של 20,050,487 ש"ח למדינת ישראל ו- 4,010,098 ש"ח להסתדרות המהנדסים, ובאותו המועד וכחלק מהמכירה הוסרו הוראות מתקנוני הנתבעת וקרן ההשתלמות, וקרן ההשתלמות חדלה להיות קופה ענפית והחלה להיות קרן השתלמות רגילה. לטענת התובעים, תמורת המכירה מגיעה לעמיתי הקופה כפיצוי, בין היתר, בגין העלייה שהייתה צפויה בדמי הניהול. התובעים מסתמכים, בין היתר, על עמדתו של הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון מיום 17 בינואר, 2012 שקבע כי "במכירת קופת גמל ענפית, בין אם בהעברת ניהול הקופה לגוף מנהל אחר ובין אם במכירת אמצעי שליטה בחברה המנהלת, יש לשייך את תמורת המכירה לעמיתים, ולא לבעלי הקופה". הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל מי שהיה עמית של קרן ההשתלמות במועד ההתקשרות עם מנורה פיננסים (לטענת התובעים - 30 ביוני, 2008), המוערכים על ידם בכ-24,790 עמיתים (להלן: "חברי הקבוצה"). עילות התביעה הנטענות כנגד מדינת ישראל הן, בין היתר, עשיית עושר ולא במשפט, חוסר תום לב, רשלנות, גזל ותרמית, וכנגד הנתבעת הן, בין היתר, הפרת חובת אמונים והפרת חובה חקוקה. הנזק הנטען על ידי התובע הוא סכום כספי תמורה המכירה ששולמו למדינת ישראל (20,050,487 ש"ח) (להלן: "תמורת המכירה") אשר היה אמור להיות משולם לקרן ההשתלמות. הסעדים המבוקשים על ידי התובע הם, בין היתר: (i) תשלום תמורת המכירה לידי חברי הקבוצה ו/או פיצוי חברי הקבוצה בסכום השווה לסכום תמורת המכירה, (ii) גילוי מסמכים ו/או חשבוניות, (iii) להורות על פסיקת פיצוי מיוחד לתובע ושכר טרחה לעורכי הדין המייצגים. יצוין, כי כאמור לעיל תביעת ההשבה של תמורת המכירה הינה כנגד מדינת ישראל ולא כנגד מנורה מבטחים פיננסים. טרם הוגשה תגובה לבקשה.

21. ביום 22 בפברואר, 2012, הוגשה כנגד מנורה ביטוח (להלן: "הנתבעת"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן: "התובענה" או "הבקשה"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעת מכרה פוליסת ביטוח מבנה חסרה שאינה מכסה את מלוא ערך הדירה (לרבות שווי הקרקע) כך שבמקרה של הרס-נזק נרחב לבניין לא ניתן יהיה לכוון מחדש את הבניין ללא הסכמה של כל בעלי הדירות בבית המשותף. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, כמפורט בבקשה, הינם כל מבוטחי הנתבעת אשר בוטחו אצלה ב"ביטוח מבנה", שהינם בעלי זכויות ו/או בעלי דירה/ות בבית משותף או בבית הראוי להירשם כבית משותף (להלן: "חברי הקבוצה"). עילות התביעה העיקריות על פי הבקשה הן: הטעיה, הפרת חובת גילוי וניצול חוסר ידיעה בניגוד לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 וסעיפים 55 ו-58 לחוק הפיקוח; הפרת חובת תום הלב בניגוד לסעיף 39 לחוק החוזים, עוולת הרשלנות והתרמית בהתאם לסעיפים 35, 36 ו-56 לפקודת הנזיקין, הפרת חובת הבלטת סייגים לפי חוק חוזה הביטוח וכן פגיעה בקניין בניגוד לסעיף 3 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. נזקו האישי של המבקש אשר הוגדר כמלוא תשלומי פרמיית ביטוח המבנה ששולמו על ידו - לא כומת, בעוד שאומדן הנזק לכלל חברי הקבוצה הוערך על יד המבקש (כאומדן בלבד) לסך של כ-20 מיליוני ש"ח. הסעדים העיקריים להם עותר המבקש הינם: השבה של דמי הביטוח שנגבו ממנו ומחברי הקבוצה בגין ביטוח מבנה במשך התקופה שמהנפקת הפוליסה ועד הגשת התובענה בתוספת הפרשי הצמדה וריבית; תשלום לתובע ולכל אחד מחברי הקבוצה בסך של 10,000 ש"ח כנזק לא ממוני; מתן סעד הצהרתי ו/או אחר כפי שנראה לבית המשפט לנכון וצודק בנסיבות העניין; תשלום גמול ושכ"ט הולם לתובע ולבא כוחו. מנורה ביטוח הגישה תגובה לבקשה.

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

22. ביום 25 ביולי, 2012, נתקבלה כנגד שומרה ביטוח (להלן: "הנתבעת") בקשה לאישור תובענה כייצוגית (להלן: "הבקשה" ו/או "התובענה"), אשר עניינה קיזוז אגרת רישוי בעת תשלום תגמולי ביטוח למבוטחיה בגין גניבת רכב או אובדן גמור. על פי טענת התובעים, שומרה ביטוח מקזזת את דמי אגרת הרישוי בעת תשלום תגמולי ביטוח בגין גניבה או אובדן כאמור, תוך גרימת חסרון כיס למבוטחים שלא כדין. הבקשה נסמכת על תקנות התעבורה (סעיף 290א) ופרשנות התובעים את מחירון לוי יצחק, על פיו "מחיר מכונית משומשת כולל את אגרת הרישוי היחסית לתקופת השימוש". נזקו האישי של המבקש עומד על סך כולל של 1,772 ש"ח, בגין קיזוז אגרת הרישוי היחסית, ואילו הנזק לקבוצה הנפגעת מוערך, על סמך הנחות התובעים בלבד, בסך של 4.5 מיליון ש"ח. שומרה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.

23. ביום 6 באוגוסט, 2012, הוגשה כנגד מנורה ביטוח (להלן: "הנתבעת"), וכן כנגד ארבע חברות ביטוח נוספות (להלן יחד: "הנתבעות") תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן: "הבקשה" ו/או "התובענה"). עניינה של הבקשה בדמי ניהול עודפים שגובות הנתבעות (לפי הטענה) ממבוטחיהן בפוליסות ביטוח חיים משולבות בחסכון, שהונפקו החל מתחילת שנת 2004 (להלן: "פוליסות ביטוח חיים") הן לעצמאיים ולשכירים ("קופות ביטוח") והן לפרטיים ("פרט") (להלן: "פוליסות מסוג ביטוח חיים"). לטענת המבקשים התובעים, המפקח על הביטוח חרג מסמכותו על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזי ביטוח), תשמ"ב-1981 (להלן: "תקנות הפיקוח") בעת אישור מודלים לגביית דמי ניהול בפוליסות מסוג ביטוח חיים (להלן: "המודלים") החלים על חברות ביטוח, אשר מנורה ביטוח נמנית עליהן. מעבר לאמור, טוענים המבקשים, כי הנתבעות חרגו אף מתנאי המודלים הנ"ל, כלהלן - (1) בגביית דמי הניהול מפרמיה ביחס לסך הכולל המשולם על ידי המבוטח, לרבות דמי הניהול עצמם (כלומר, לפי הטענה, גובות דמי ניהול גם ממרכיב דמי הניהול) (להלן, בהתאם ללשון הבקשה: "חישוב פרמיה מלמעלה"). (2) בגביית דמי הניהול מרכיב הפרמיה שנועד לרכישת כיסוי מפני סיכוני ביטוח (ריסק) שונים ושיאנו מיועד לחיסכון. (3) המשך גביית דמי ניהול מפרמיה גם כאשר מפסיק המבוטח את ההפרשה לחיסכון והפוליסה הפכה למעשה לפוליסת ריסק בלבד. בהתאם, טענות המבקשים, בתמצית, הן: כי כל גביה של דמי ניהול מפרמיה, הינה חסרת כל תוקף ויש להשיבם דמי ניהול אלה למבוטחים, לחילופין - דמי הניהול המקסימאליים המותרים הינם 2% משווי תיק ההשקעות וכל דמי ניהול החורגים משיעור זה יש להשיב למבוטחים. לחילופין חילופין - אף אם שתי הטענות הנ"ל ייסתרו, לטענת המבקשים התובעים, הרי שעדיין יש להשיב למבוטחים את הפרמיה העודפת שנגבתה על פי "חישוב פרמיה מלמעלה", כהגדרתה לעיל.

הקבוצה, אותה מבקשים התובעים לייצג, כמפורט בבקשה, הינה כל מי שהיה או הינו מבוטח של אחת או יותר מן הנתבעות, בפוליסת ביטוח חיים משולבת בחסכון שהופקה החל מתחילת שנת 2004, והכל הן ביחס לפוליסות פעילות והן ביחס לפוליסות מסולקות או פדויות (להלן: "חברי הקבוצה"). עילות התביעה העיקריות, על פי הבקשה, הן: הפרה של הוראות הדין, בעיקר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981 (ובייחוד סעיפים 55 ו-104) ותקנותיו והוראות חוק חוזים אחידים, תשמ"ג-1982; הטעיה הן בשלב הטרום חוזי והן בשלב החוזי באמצעות מצגי שווא; הפרת חובה חקוקה; חוסר תום לב; התעשרות שלא כדין ועשיית עושר ולא במשפט; וכן הפרת הסכם. נזקה האישי הנטען של מבקשת מס' 6 כלפי מנורה ביטוח (לפי הטענות החילופיות הנ"ל), מסתכם בסך של 196.7 ש"ח, ולחילופין - 10 ש"ח ולחילופין חילופין - 42.1 ש"ח. נזקו האישי הנטען של מבקש מס' 7 כלפי מנורה ביטוח (לפי הטענות החילופיות הנ"ל) מסתכם בסך של 680.4 ש"ח, ולחילופין - 42.2 ש"ח ולחילופין חילופין - 41.1 ש"ח. הנזק לכלל חברי הקבוצה, על בסיס התחשיב האמור, הועמד על סך נומינלי של כ- 570 מיליוני ש"ח או לחילופין כ- 65 מיליוני ש"ח ולחילופין חילופין 132 מיליוני ש"ח. חלקה של מנורה ביטוח, על פי התובעים, יחושב על פי חלקה בענף הביטוח, לשנים 2004 עד 2006 - 8.7%, 8.6% ו- 8.8%, מהסכומים הנדרשים (לחילופין), בהתאמה. הסעדים העיקריים להם עותרים התובעים הינם השבה של הכספים שנגבו (לפי הטענה) ביתר וכן מתן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את הדרך בה הן נוהגות בכל הקשור בגביית דמי ניהול בקשר עם הפוליסות. כמו כן, מבקשים התובעים מביהמ"ש לפסוק שכר טרחת עורכי דין לטובת התובעים. מנורה ביטוח טרם השיבה לבקשה.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

24. ביום 11 בספטמבר 2012, הוגשה כנגד שומרה ביטוח (להלן: "הנתבעת") תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן: "הבקשה" ו/או "התובענה"). עניינה של הבקשה באופן פיצוי מבוטחי הנתבעת בקרות אירוע ביטוח של אובדן או גניבת תכשיט במסגרת פוליסת ביטוח דירה ותכולתה. על פי תנאי הפוליסה וסעיף 9(ג) לתקנות הפיקוח (דרכי הפיצוי האפשריות למבטחות המנפיקות פוליסת ביטוח לדירה ותכולתה), התשמ"ו-1986, במידה ותיקון תכולת דירה אינו אפשרי רשאית הנתבעת, לפי שיקול דעתה, לבחור בין תשלום כסף מזומן בגובה ערך האובדן או הנזק או החלפת התכשיט בתכשיט אחר מאותו סוג ואיכות. לטענת התובעת, הנתבעת, המעניקה שוברים לרכישת תכשיט חלופי באחת מהחנויות המופיעות ברשימה סגורה עמן הגיעה להסדר, איננה עומדת בתנאי הפוליסה על פיהם החלפת פריט שנגנב או ניזוק יהיה "מאותו סוג ואיכות של אלו שאבדו או ניזוקו". הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה: "כל המבוטחים המחזיקים בפוליסת ביטוח דירה ותכולתה המונפקת על ידי הנתבעת, שנגרם להם נזק בדמות אובדן או גניבה של תכשיט ב- 7 השנים האחרונות, ושפוצו על ידי הנתבעות בדרך של מתן שובר לקניית תכשיט באחת מחנויות ההסדר של הנתבעת" (להלן: "חברי הקבוצה"). עילות התביעה העיקריות, לכאורה, על פי הבקשה, הן: הפרת הוראות פוליסת ביטוח דירה ותכולתה; הפרת חובת הגילוי לפי סעיף 55 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 כאשר על פי הטענה אי-עיון שיטת הפיצוי בה נוקטת הנתבעת באופן מפורש בפוליסה מהווה הטעיה אסורה והפרת חובת הגילוי המוטלת על הנתבעת כלפי מבוטחיה. הסעדים העיקריים להם עותרת התובעת הינם: פיצוי חברי הקבוצה בסך הנזק להלן, וקבלת צו מניעה קבוע אשר יאסור על הנתבעת לתת למבוטחיה שובר קנייה לתכשיט חליפי באחת מחנויות ההסדר, באופן המנוגד, לפי הטענה, לתנאי הפוליסה. נזקה האישי של המבקשת הועמד על סך כולל של 2,450 ש"ח, ואילו הנזק הכולל לחברי הקבוצה הוערך על סמך הנחות התובעת בלבד, לסך של כ- 16 מיליוני ש"ח.

טבלה מסכמת:

כמות תביעות	הסכום הנתבע
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:

צוין סכום המתייחס לקבוצה	2	15,400
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה	-	-
לא צוין סכום התביעה	1	-

בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:

צוין סכום המתייחס לקבוצה	16	1,156,538
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה (*)	2	225,000
לא צוין סכום התביעה	2	-
תביעות מהותיות אחרות (**)	1	-

לתאריך הדיווח, סכום ההפרשה המצטבר של התביעות שהוגשו כנגד החברה, מנורה ביטוח, שומרה ביטוח ומבטחים פנסיה כמפורט לעיל, מסתכם בכ- 15 מיליוני ש"ח.

(*) אחת התובענות הוערכה בסך של מאות מיליוני ש"ח ללא נקיבה בסכום כלשהוא.

(**) תובענה נגזרת (ראה סעיף 9 לעיל).

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

בנוסף על התובענות הייצוגיות והבקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד הקבוצה וההליכים המשפטיים ואחרים, קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחים. מורכבות שירותים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות בין הקבוצה לבין הצדדים השלישיים לחוזה הביטוח הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו מוגברת בתחומי החיסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת הקבוצה. בתחומים אלו המדובר בפוליסות אשר נבחנות על פני שנים בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדיון, לרבות בפסיקת בתי המשפט. על כן בתחומים אלו קבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח, יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי לקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, קיימת חשיפה, אשר בשלב זה לא ניתן להעריכה או לכמתה, לתקלות באופן תפעול המוצרים בתחום החיסכון ארוך הטווח ובתחום הבריאות המאופיינים כאמור באורך חיים ממושך וכפופים לשינויים רגולטוריים ואחרים, תכופים ומורכבים, לשינויים ותוספות לנוסח המוצרים ולשינויים רבים אחרים המבוצעים לאורך חיי המוצר, לרבות על ידי המבוטחים ו/או המעסיקים ו/או מי מטעמם, ביחס לכיסויי הביטוחיים ו/או ביחס להפקדות למרכיב החיסכון. מורכבות ושינויים אילו נוגעים, בין היתר, להיקפי ההפקדות ושיעורן, לרכיבי המוצר השונים, לאופן שיוך הכספים למבוטחים ו/או למרכיבים השונים של המוצרים, למועד זקיפתם, לזיהוי פיגורים בהפקדות ולטיפול בהם. מורכבות זו מועצמת לאור ריבוי הגורמים המעורבים בניהול המוצרים ותפעולם ולעיתים תוך מתן הנחיות סותרות מצדם או מטעמם.

הגופים המוסדיים בקבוצה, עוסקים באופן שוטף בלימוד, איתור, ניטור וטיפול בסוגיות העולות עקב המורכבויות האמורות, לרבות אגב פניות ציבור, מעסיקים ויועצים פנסיוניים, ישירות או באמצעות המפקח, הן ביחס למקרים פרטניים והן ביחס לסוגי מוצרים ו/או לקוחות. כמו-כן, ובהמשך להוראת החוזר בעניין טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים שפרסם המפקח בחודש דצמבר 2011 (מס' 9-10-2011) ואשר עניינו חובת גוף מוסדי לבצע פעולות טיוב שונות ביחס לנתונים וזכויות הלקוחות, הגופים המוסדיים בקבוצה נערכים לביצוע הליך יסודי של בדיקה וטיוב של הנתונים במערכות בתחום החיסכון ארוך הטווח להשגת יעדי החוזר. בשלב זה, הגופים המוסדיים בקבוצה אינם יכולים להעריך את היקף ועלות הליכי הטיפול והטיוב האמורים ואת ההשלכות האפשריות שלהן, לרבות בגין מוצרים שנמכרו בעבר. כמו-כן, לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בהקשר זה ו/או את החשיפה הנובעת מהן אשר יכול ויועלו, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני של תובענות ייצוגיות.

ב. תביעות

בהמשך להליכי גבייה שנקטה מנורה ביטוח כנגד סוכן בגין חוב מקדמות על חשבון עמלות עודפות ששולמו לו בסך של כ- 6.5 מיליוני ש"ח, הגיש הסוכן (להלן – התובע) בחודש נובמבר 2012, תביעה נגדית למוסד הישראלי לבוררות עסקית (להלן - התביעה) בסך כ- 22 מיליוני ש"ח. עניינה של התביעה הוא הטענה לפיה החליטה מנורה ביטוח בשנת 2005, באופן חד-צדדי, על שינוי שיטת העבודה עימו במה שמכונה לטענת התובע כ"מיזם משותף" לו ולמנורה ביטוח. לטענת התובע השינוי בשיטת העבודה היווה פגיעה משמעותית בבסיס ההסכמה להפעלת המיזם. שינוי שיטת העבודה גרמה, לטענת התובע, לקריסתו של המיזם וכתוצאה מכך נגרמו לתובע, לטענתו, נזקים בסך של כ- 22 מיליוני ש"ח. להערכת הנהלת מנורה ביטוח, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטית, היקף הנזקים הנתבע על-ידי התובע הינו ללא ביסוס, ובהתאם מנורה ביטוח לא ביצעה הפרשה בגין התביעה.

ג. בחודש מאי 2012, פרסם הממונה טיוטת חוזר הכרעה עקרונית לעניין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת (להלן - טיוטת חוזר הכרעה). בטיטת חוזר הכרעה נקבע כי על חברה מנהלת להשיב לכל מבוטח שנגבו ממנו דמי ניהול מעודכנים, בטרם חלפו חודשיים מהמועד בו נשלחה אליו הודעה בגין העלאת דמי הניהול ושלא חל עליו אחד הסייגים בטיטת חוזר הכרעה, את הכספים שנגבו ממנו ביתר. תקופת ההשבה מתחילה שבע שנים לפני מועד פרסום חוזר הכרעה ועל חברה מנהלת להשלים את הליך השבת הכספים למבוטחים הזכאים תוך חצי שנה ממועד פרסום חוזר הכרעה.

לאור העובדה כי מדובר בטיטת חוזר, אשר פורסמה רק לאחרונה, אין, בשלב זה, אפשרות לאמוד את השלכותיה על תוצאות פעילותה של הקבוצה.

באור 7: - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

א. הפחתת דמי ניהול

בחודש יוני 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012, תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזי ביטוח) (תיקון), התשע"ב-2012 ותקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (תיקון מס' 4), התשע"ב-2012 שעניינן תיקון לדמי הניהול במוצרי החיסכון הפנסיוני (להלן - "התקנות").

בהתאם לתקנות, דמי הניהול המרביים שייגבו במוצרי ביטוח חיים שיימכרו החל מיום 1 בינואר, 2013, יהיו עד 1.1% מהצבירה ועד 4% מההפקדות והחל מיום 1 בינואר, 2014 יהיו עד 1.05% מהצבירה ועד 4% מההפקדות. כמו כן, דמי הניהול המרביים שייגבו בקופות גמל ובקרנות פנסיה חדשות כלליות החל מאותו מועד יהיו עד 1.05% מהצבירה ו- 4% מההפקדות.

התקנות לא שינו את דמי הניהול המרביים בקרנות פנסיה אחרות ובקרנות השתלמות. כמו כן אושר כי דמי הניהול המרביים בקופה משלמת לקצבה שניתן לגבות מקצבאות לא יעלה על שיעור של 0.6% מהצבירה וכן כי דמי הניהול המרביים שתהיה רשאית קופה לגבות בגין מנותקי קשר כהגדרתם על פי חוזר המפקח על הביטוח לא יעלה על 0.3% מהצבירה, תוך קביעה כי במידה והקופה הצליחה ליצור קשר עם עמית שהקשר עימו נותק, היא תהיה רשאית לחזור ולגבות מחשבון העמית, החל ממועד זה ואילך, את שיעור דמי הניהול שגבתה במועד ניתוק הקשר, ולגבי תקופת ניתוק הקשר, תהיה רשאית לגבות שיעור של 0.5% דמי ניהול לשנה בלבד.

כניסת התקנות לתוקף ושינוי תקרת דמי הניהול, צפויים להקטין את דמי הניהול שייגבו על ידי מבטחים פנסיה (בקרן הכללית) ומנורה גמל וזאת כתוצאה מהפחתת דמי הניהול מהצבירה בקופות הגמל, גם ביחס לעמיתים קיימים, מהפחתת דמי הניהול שייגבו על ידי מנורה ביטוח בגין מוצרי ביטוח שיימכרו החל מיום 1 בינואר, 2013 ומהפחתת דמי הניהול בגין עמיתים מנותקי קשר. כמו כן, כניסת התקנות לתוקף עלולה להעלות את שיעור ביטולי פוליסות עם דמי ניהול גבוהים יותר שמכרה מנורה ביטוח בעבר והחלפתן או נידון לפוליסות חדשות עם דמי ניהול נמוכים. להערכת הקבוצה, הפסקת שיווק תכניות ביטוח חיים משולבות בחסכון הכוללות מקדמי קצבה מובטחים, כאמור בבאור 7.7 להלן, עשויה למתן תופעה זו.

הקבוצה בוחנת את ההשפעה הכוללת של התקנות על הכנסותיה ועל רווחיותה, אשר בשלב זה איננה ניתנת להערכה במיוחד לאור רפורמות נוספות בתחום החיסכון הפנסיוני שנכנסו לתוקף בשנים האחרונות ו/או שנמצאות בהליכי חקיקה ואשר נועדו להגביר את התחרות, השקיפות והניידות בתחום החיסכון הפנסיוני.

ב. שינוי בהוראות המתייחסות לתוכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים

בחודש יולי 2012 פרסם המפקח טיוטת נייר עמדה ומכתב הבהרה בקשר לעדכון מערך ההנחות הדמוגרפיות בקרנות הפנסיה וביטוח חיים (להלן - טיוטת נייר העמדה), וטיטות חוזרים הכוללים שינוי בהוראות המתייחסות לתוכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים (להלן - מקדמי קצבה מובטחים), ולהלן עיקריהם:

1. טיוטת נייר העמדה דנה בעדכון מערכת ההנחות הדמוגרפיות לקרנות הפנסיה ובחישוב העתודות לקצבה בחברות הביטוח. הטיוטה מתייחסת, בין היתר, לשיפור בתוחלת החיים, ובכלל זה לשיפורים עתידיים, ולשיעור מימוש הגמלה ולהשלכות הנובעות מכך על גובה העתודות ואופן בנייתן. צויין כי כל עוד מתקבלות הערות מקצועיות לטיטה, עדיין קיים חוסר וודאות באם ניתן לראות באומדנים הנכללים בטיטה כאומדנים הטובים ביותר לצורך חישוב ההתחייבויות הביטוחיות בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר, 2012. עם פרסום נייר העמדה הסופי, בכוונת המפקח לפרסם הנחיות עדכניות לחישוב הפרשות לעתודות לגמלאות בפוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה מובטחים.

לעניין זה ראה גם באור 2.1.1 (ד) לדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר, 2011.

בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני, 2012 עדכנה מנורה ביטוח את הערכותיה בדבר ההתחייבויות לגמלה על בסיס האומדנים המעודכנים של תוחלת החיים והשיפורים העתידיים ושיעור לקיחת הגמלה, כפי שנכללו בטיטות נייר העמדה וזאת, בין היתר, לאור המגמות העולות מטיטות נייר העמדה.

כפועל יוצא מכך, הגדילה מנורה ביטוח את ההפרשה לעתודה משלימה לגמלאות והקטינה את הרווח הכולל ברבעון השני של 2012, בסך של כ- 52 מיליוני ש"ח לפני מס ובסך של כ- 34 מיליוני ש"ח לאחר מס.

באור 7: - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

ב. שינוי בהוראות המתייחסות לתוכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים (המשך)

2. פורסמה טיוטת חוזר "מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים", על פיה נקבע, בין היתר, כי החל ביום 1 בינואר, 2013, חברת ביטוח לא תשווק תכנית ביטוח חיים משולבת בחיסכון הכוללת מקדמי קצבה מובטחים, למעט למי שמלאו לו לפחות 55 שנה במועד המכירה וכן בכפוף לכללים נוספים שנקבעו לעניין זה בטיטה שפורסמה. לעניין המשך שיווקם של תכניות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה מובטחים לשנת 2012 המתבססות על הכללים הקיימים, פורסמה הוראת מעבר שמטרתה הסדרת שיווקן של תכניות אלה בתקופת הביניים עד לכניסתם לתוקף של השינויים המוצעים. הפסקת שיווק הפוליסות, הכוללות מקדמי קצבה מובטחים כאמור, עשויה לשפר את שיעור שימור הפוליסות ששווקו עד וכולל שנת 2012. בקשר לכך, ראה גם באור 7. א. לעיל.

טרם פורסמו כל ההסדרים וההסדרים המוצעים הינם בגדר טיוטות. כמו כן, טרם ניתן אישור הפיקוח על הביטוח לתוכנית ביטוח חדשה במקום תוכנית ביטוח המנהלים הקיימת עם מקדם קצבה מובטח. אין ביכולתה של מנורה ביטוח להעריך את ההשפעה הכוללת של האמור לעיל על דוחותיה הכספיים, על פעילותה, על שימור תיק הפוליסות ועל הרווחיות הגלומה בהן.

ג. דמי ניהול שטרם נגבו

בשל התשואה השלילית המצטברת שהושגה בשנת 2011, לא תוכל מנורה ביטוח לגבות דמי ניהול משתנים בפוליסות תלויות תשואה אשר הונפקו בין השנים 1991 - 2003, כל עוד לא תושג תשואה ריאלית חיובית שתכסה את הפסדי ההשקעות שנצברו לחובת המבוטחים עד כה. אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת כאמור, הסתכם ליום 30 בספטמבר, 2012 לסך של כ- 41 מיליון ש"ח לפני מס. בעקבות עליות השערים בשוקי ההון בחודשים אוקטובר ונובמבר 2012 מנורה ביטוח כיסתה את מלוא הפסדי ההשקעות הריאליים שנצברו לחובת המבוטחים כאמור לעיל.

ד. כתוצאה משינוי בתמהיל הנכסים המנוהלים ליום 30 ביוני, 2012 על ידי מנורה מבטחים קרנות נאמנות בע"מ (להלן – מנורה קרנות נאמנות), חברה נכדה של החברה, קטנו ההכנסות מדמי ניהול, וזאת על אף גידול בהיקף הנכסים המנוהלים עד לאותו מועד.

בשל האמור לעיל, פנתה מנורה קרנות נאמנות למעריך שווי חיצוני בלתי תלוי לצורך בחינת הסכום בר ההשבה של המוניטין שנוצר בעת רכישת פעילות קרנות הנאמנות, תוך חישוב השווי ההוגן של פעילות היחידה, וכל זאת ליום 30 ביוני, 2012.

הסכום בר ההשבה של המוניטין נקבע על בסיס מודל השווי ההוגן, המחושב לפי אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים מהנכס. בהתבסס על מודל WACC ופרמטרים נוספים כגון פרמיית השוק, שיעור ההיוון לאחר מס לפי הונו תזרימי המזומנים הינו 12% (2011 – 12%). תחזיות תזרימי המזומנים נאמדו תוך שימוש בשיעור צמיחה שנתי קבוע בשיעור של 3.5% (2011 – 3.5%) שמהווה את שיעור הצמיחה הממוצע לטווח ארוך המקובל בענף קרנות הנאמנות.

בהתאם לממצאי הבחינה של מעריך השווי, השווי ההוגן המיוחס למוניטין של פעילות קרנות הנאמנות נמוך מערכה של פעילות זו בספרי מנורה קרנות נאמנות נכון ליום 30 ביוני, 2012 ולפיכך נרשמה הפחתה בגין ירידת ערך המוניטין בסך של כ- 12 מיליון ש"ח נכון למועד זה.

ה. בעקבות הפרסומים של המפקח כמפורט בסעיף ב. לעיל, החליטה חברת מידרוג בע"מ בחודש יולי 2012, להכניס את תעודות ההתחייבות של חברות הביטוח בכלל ואלו הפועלות בענף חיסכון ארוך הטווח בפרט, לרבות את תעודות ההתחייבות של החברה ושל מנורה ביטוח, לרשימת מעקב. בחודש ספטמבר 2012 לאחר שמידרוג בחנה את השפעת פרסומי המפקח כאמור לעיל, הוצאו חברות הביטוח, ובכללן החברה ומנורה ביטוח, מרשימת המעקב. מידרוג ציינה כי תמשיך ותעקוב אחר השפעת ביטול מקדם הקצבה על רווחיותן של חברות הביטוח בטווח הבינוני והארוך.

באור 7: - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

1. שינויים מוצעים בחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי

ביום 2 ביולי, 2012 פרסם המפקח על הביטוח והממונה על החיסכון ושוק ההון במשרד האוצר ("הממונה") טיוטה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי), התשע"ב-2012 ("התקנות החדשות") ושל חוזר חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי (להלן ביחד - "התיקון המוצע") שעניינם עדכון הוראות הדין הקיימות בנושא חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי.

בהתאם לתיקון המוצע תבוטלנה תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984, ובמקומן תבואנה התקנות החדשות. השינוי המרכזי שיחול עם כניסת הטיטות האמורות לתוקף הינו ביטול הדרגתי של עתודת עודף הכנסות על הוצאות (העתודה) המחושבת כיום לתקופה של שלוש שנים בענפי ביטוח כללי עם זנב תביעות ארוך ואשר מחושבת לגביהם הערכה אקטוארית כדלהלן:

- (1) החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס, 2013 - העתודה תחושב למשך שנתיים;
- (2) החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס, 2014 - העתודה תחושב למשך שנה;
- (3) החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס, 2015 - לא יידרש עוד חישוב של עתודה.

בנוסף, כצעד משלים לשינוי, פורסמה טיוטת עמדת הממונה ("עמדת הממונה") לעניין נוהג מיטבי לאקטוארים בבואם לחשב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך הדוחות הכספיים כך שישקפו באופן נאות והולם את ההתחייבויות הביטוחיות. עמדת הממונה כוללת, בין היתר, את הקביעות הבאות:

- א. "רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" פרושה כי קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") - בהסתברות של 75% לפחות - כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח.
- ב. ככל שקיימת וודאות רבה יותר בהתאמת הנחות ומודלים, על האקטואר לבחור את ההנחות והמודלים המתארים באופן הטוב ביותר ("Best Estimate") את צפי ההתחייבויות הביטוחיות. לכך יש להוסיף, באופן נפרד, מרווח בגין חוסר וודאות.
- ג. שיעור היוון תזרים התחייבויות (מוצרים עם זנב התחייבויות ארוך).
- ד. קיבוץ - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק) בענף. בענפים שאינם סטטיסטיים, ניתן להתייחס לכולם כמקשה אחת.
- ה. קביעת גובה התחייבויות ביטוחיות בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים לתאריך הדיווח ולסיכונים לאחר תאריך הדיווח.

הקבוצה בוחנת את ההשפעה הכוללת של התיקון המוצע אשר בשלב זה איננה ניתנת להערכה שכן מדובר בטיטה לגביה מתנהלים מגעים בין חברות הביטוח לבין אגף הממונה.

2. בחודש ספטמבר 2012, פרסמה החברה דיווח על פניית מבטח משנה למנורה ביטוח, בדבר רצונו להפסיק חבותו כמבטח משנה בשיעור של כ-15%, בחלק מפוליסות ביטוח הבריאות של מנורה ביטוח, וזאת בתוקף מיום 1 בינואר, 2012. בהמשך לאמור, נחתם ביום 19 בספטמבר, 2012 הסכם מחייב בין הצדדים להפסקת ההתקשרות כאמור (להלן: "הסכם Cut-off"). במקביל, ולאור הסכמתו של מבטח משנה אחר, אשר הינו כיום מבטח משנה של מנורה ביטוח בתחום ביטוחי הבריאות, לקבל לאחריותו כמבטח משנה גם את עסקי הביטוח אשר נכללו בהסכם ה-Cut-off, בתוקף מיום ה-1 בינואר, 2012 ואילך, נחתם עימו הסכם ביטוח משנה חליפי ביום 24 בספטמבר, 2012, הכולל קבלת אחריות מלאה ורציפה לעסקי הביטוח בתחום הבריאות, אשר ביטוח המשנה בגינם הופסק מכוח הסכם ה-Cut-off, ובשיעור זהה (למעט לגבי כמות מוגבלת ושולית של פוליסות פיצוי), וזאת בנוסף לחלקו כיום בביטוח המשנה האמור (להלן: "ההסכם החליפי"). יצוין, כי ההסכם החליפי כולל גם הסדר לגבי העברת עסקי ביטוח משנה חדשים לשנים 2012 עד 2014, בשיעור של עד 25% במרבית פעילות ביטוחי הבריאות של מנורה ביטוח. כתוצאה מהחתימה על שני ההסכמים כאמור, רשמה מנורה ביטוח ברבעון השלישי של שנת 2012 רווח חד פעמי בסך של כ-50 מיליוני ש"ח לפני מס וכ-32 מיליוני ש"ח לאחר מס.

באור 8 - מסים על ההכנסה

א. בחודש אוגוסט 2012 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ב-2012 אשר קבע כי שיעור מס השכר החל על מוסדות כספיים יעמוד על 17% מהשכר ששולם בעד עבודה בחודש ספטמבר ואילך ואילו מס הרווח יעמוד על 17% מהרווח שהופק. ההוראה לגבי מס הרווח בשנת המס 2012 תחול לגבי שליש מהרווח בשנה זו. הצו האמור ביטל את הוראת השעה שהיתה קיימת בנושא.

להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס כולל במוסדות כספיים
		%	
2011	24	16.00	34.48
2012	25	16.33 (*)	35.53
2013 ואילך	25	17.00	35.90

(*) שיעור מס משוקלל.

לשינוי האמור בשיעור מס הרווח אין השפעה מהותית על הרווח הכולל של הקבוצה.

ב. ביום 15 באוקטובר, 2012 נחתם הסכם בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס, המאריך את תוקפם של ההסכמים הקודמים, אשר האחרון שבהם התייחס לשנות המס 2008, 2009 ו- 2010 לשנת המס 2011. הדוחות הכספיים לשנת 2011 וכן לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2012 נערכו בהתאם לעקרונות ההסכם האמור.

פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדתא. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2011	2011	2012
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	
4,001,963	4,037,138	4,375,588
3,082,928	3,061,697	3,244,650
2,682,486	2,486,492	2,962,349
1,698,864	1,585,934	1,865,203
11,466,241	11,171,261	12,447,790
535,315	449,875	616,638
123,196	120,850	102,625
12,124,752	11,741,986	13,167,053

השקעות פיננסיות:

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

השקעות פיננסיות אחרות

סך הכל השקעות פיננסיות

מזומנים ושווי מזומנים

אחר

סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר, 2012						
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
בלתי מבוקר				פירוט		
אלפי ש"ח				בסעיף		
3,533,521	-	3,329,862	203,659	ג		נכסי חוב סחירים
5,402,060	5,402,060	-	-	ד		נכסי חוב שאינם סחירים
249,067	-	234,217	14,850	ה		מניות
404,311	-	314,018	90,293	ו		אחרות
9,588,959	5,402,060	3,878,097	308,802			סה"כ
ליום 30 בספטמבר, 2011						
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
בלתי מבוקר				פירוט		
אלפי ש"ח				בסעיף		
3,502,136	-	3,040,347	461,789	ג		נכסי חוב סחירים
5,208,656	5,208,656	-	-	ד		נכסי חוב שאינם סחירים
258,619	-	231,267	27,352	ה		מניות
445,426	-	185,183	260,243	ו		אחרות
9,414,837	5,208,656	3,456,797	749,384			סה"כ
ליום 31 בדצמבר, 2011						
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
מבוקר				פירוט		
אלפי ש"ח				בסעיף		
3,679,513	-	3,149,459	530,054	ג		נכסי חוב סחירים
5,248,752	5,248,752	-	-	ד		נכסי חוב שאינם סחירים
262,170	-	239,708	22,462	ה		מניות
392,053	-	187,041	205,012	ו		אחרות
9,582,488	5,248,752	3,576,208	757,528			סה"כ

פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת (המשך)

ג. נכסי חוב סחירים

ליום 30 בספטמבר, 2012			
הערך בספרים	עלות מופחתת	הערך בספרים	עלות מופחתת
בלתי מבוקר	אלפי ש"ח	בלתי מבוקר	אלפי ש"ח
1,685,612	1,610,378	אגרות חוב ממשלתיות	
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>	
1,845,810	1,823,056	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	
2,099	2,426	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה	
3,533,521	3,435,860	סך הכל נכסי חוב סחירים	
65,994		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	
ליום 30 בספטמבר, 2011			
הערך בספרים	עלות מופחתת	הערך בספרים	עלות מופחתת
בלתי מבוקר	אלפי ש"ח	בלתי מבוקר	אלפי ש"ח
1,807,102	1,767,171	אגרות חוב ממשלתיות	
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>	
1,690,668	1,738,089	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	
4,366	5,886	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה	
3,502,136	3,511,146	סך הכל נכסי חוב סחירים	
63,279		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	
ליום 31 בדצמבר, 2011			
הערך בספרים	עלות מופחתת	הערך בספרים	עלות מופחתת
מבוקר	אלפי ש"ח	מבוקר	אלפי ש"ח
1,933,643	1,870,405	אגרות חוב ממשלתיות	
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>	
1,742,199	1,795,653	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	
3,671	4,393	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה	
3,679,513	3,670,451	סך הכל נכסי חוב סחירים	
67,050		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	

פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת (המשך)

ד. נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 30 בספטמבר, 2012	
שווי הוגן	ערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
2,999,567	2,406,757
3,155,901	2,995,037
266	266
6,155,734	5,402,060
	96,935

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

נכסי חוב אחרים ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 30 בספטמבר, 2011	
שווי הוגן	ערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
2,879,662	2,370,121
2,865,514	2,838,535
5,745,176	5,208,656
	93,413

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2011	
שווי הוגן	ערך בספרים
מבוקר	
אלפי ש"ח	
2,894,471	2,366,397
2,938,814	2,882,355
5,833,285	5,248,752
	91,475

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת (המשך)

ה. מניות

ליום 30 בספטמבר, 2012		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
234,615	265,940	מניות סחירות
14,452	10,885	מניות שאינן סחירות
249,067	276,825	סך הכל מניות
73,817		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 30 בספטמבר, 2011		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
249,172	305,406	מניות סחירות
9,447	7,492	מניות שאינן סחירות
258,619	312,898	סך הכל מניות
71,470		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2011		
הערך בספרים	עלות	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
252,091	297,198	מניות סחירות
10,079	6,803	מניות שאינן סחירות
262,170	304,001	סך הכל מניות
72,331		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת (המשך)

1. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר, 2012		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
238,122	225,905	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
166,189	154,241	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
404,311	380,146	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
22,089		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 30 בספטמבר, 2011		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
272,092	272,493	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
173,334	174,360	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
445,426	446,853	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
23,341		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 בדצמבר, 2011		
הערך בספרים	עלות	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
226,483	227,415	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
165,570	169,646	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
392,053	397,061	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
27,615		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

השקעות פיננסיות המסווגות לאחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

**פרק ד':
הצגת נתונים כספיים
מתוך הדוחות הכספיים
המאוחדים לחברה**

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

הצגת נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים
המיוחסים לחברה

ליום 30 בספטמבר, 2012

בלתי מבוקרים

תקנה 38ד'

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים המיוחסים לחברה ליום 30 בספטמבר, 2012

בלתי מבוקרים

תקנה 38ד'

תוכן העניינים

דף

2	דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי תקנה 38ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970
3	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על המצב הכספי
4	נתונים כספיים מתוך דוחות רווח והפסד המאוחדים
5	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל
6 - 7	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים
8	מידע נוסף

**לכבוד
בעלי המניות של מנורה מבטחים החזקות בע"מ**

**הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר
על מידע כספי ביניים נפרד לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך
(דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970**

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970 של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - החברה) ליום 30 בספטמבר, 2012 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של היישות". סקירה של מידע כספי נפרד ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם האנשים האחראיים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נוהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל אביב,
28 בנובמבר, 2012

ליום	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	
2012	2011	2011	
בלתי מבוקר	מבוקר	מבוקר	
אלפי ש"ח			
נכסים שוטפים			
17,597	26,139	16,786	מזומנים ושווי מזומנים
254,192	254,511	358,791	השקעות פיננסיות
4,140	1,145	3,281	מסים שוטפים לקבל
273	1,229	467	חייבים ויתרות חובה
4,493	7,600	12,033	יתרה שוטפת עם חברה מוחזקת
280,695	290,624	391,358	סה"כ נכסים שוטפים
נכסים לא שוטפים			
20,223	18,778	16,005	הלוואות וחייבים
2,258,528	1,925,055	1,970,285	השקעות בחברות מוחזקות
703,371	676,348	682,258	הלוואות לחברות מוחזקות
9,803	-	-	נכסים בשל הטבות לעובדים
741	-	-	רכוש קבוע
118,890	102,856	118,842	נדל"ן להשקעה
3,111,556	2,723,037	2,787,390	סה"כ נכסים לא שוטפים
3,392,251	3,013,661	3,178,748	
התחייבויות שוטפות			
-	4,081	-	חלויות שוטפות של הלוואה מתאגיד בנקאי
85,221	71,436	83,453	חלויות שוטפות של אגרות חוב
5,143	3,543	2,640	חוזים עתידיים
11,807	9,384	20,576	זכאים ויתרות זכות
102,171	88,444	106,669	סה"כ התחייבויות שוטפות
התחייבויות לא שוטפות			
781,044	764,087	848,671	אגרות חוב
14,307	867	906	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
19,530	11,876	22,211	מסים נדחים
814,881	776,830	871,788	סה"כ התחייבויות לא שוטפות
הון המיוחס לבעלי מניות החברה			
99,429	99,429	99,429	הון מניות
332,985	332,985	332,985	פרמיה על מניות
182,581	82,759	102,342	קרנות הון
1,860,204	1,633,214	1,665,535	יתרת עודפים
2,475,199	2,148,387	2,200,291	סה"כ הון
3,392,251	3,013,661	3,178,748	

28 בנובמבר, 2012

תאריך אישור הדוחות הכספיים

שי קומפל
מנהל כספיםארי קלמן
מנהל כללימנחם גורביץ
יו"ר הדירקטוריון

לשנה שהסתיימה		ל- 9 חודשים שהסתיימו		ל- 3 חודשים שהסתיימו	
ביום 31 בדצמבר		ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר	
2011		2011	2012	2011	2012
מבוקר		בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח					

הכנסות

57,637	(38,656)	122,723	32,778	199,829
(16,301)	(18,182)	3,796	(19,578)	13,023
45,204	17,856	12,579	39,459	32,424
15,986	-	-	-	-
852	234	237	602	707
2,390	654	2,573	1,739	6,794
105,768	(38,094)	141,908	55,000	252,777

רווח (הפסד) מחברות מוחזקות
הכנסות (הפסדים) מהשקעות ומימון
הכנסות מימון בגין הלוואות לחברות מוחזקות
עליית ערך נדל"ן להשקעה
הכנסות מהשכרת נכסים
הכנסות מדמי ניהול מחברה מוחזקת

סך-הכל הכנסות

הוצאות

61,707	14,330	16,895	53,394	48,711
4,837	1,227	4,231	3,354	10,811
66,544	15,557	21,126	56,748	59,522
39,224	(53,651)	120,782	(1,748)	193,255
1,408	(3,113)	(82)	(7,243)	(1,414)
37,816	(50,538)	120,864	5,495	194,669

הוצאות מימון
הוצאות הנהלה וכלליות
סך-הכל הוצאות
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
מסים על ההכנסה (הטבת מס)
רווח נקי (הפסד)

לשנה שהסתיימה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 9 חודשים שהסתיימו	
ביום 31 בדצמבר	ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר	
2011	2011	2012	2011	2012
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח			
37,816	(50,538)	120,864	5,495	194,669
(91,492)	(43,290)	57,732	(110,742)	80,384
<u>(53,676)</u>	<u>(93,828)</u>	<u>178,596</u>	<u>(105,247)</u>	<u>275,053</u>

רווח נקי (הפסד) המיוחס לחברה
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לחברות
המוחזקות, נטו

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל המיוחס לחברה

לשנה שהסתיימה		ל- 9 חודשים שהסתיימו		ל- 3 חודשים שהסתיימו	
ביום 31 בדצמבר		ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר	
2011	2012	2011	2012	2011	2012
מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח					

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

37,816	(50,538)	120,864	5,495	194,669
--------	----------	---------	-------	---------

רווח נקי (הפסד)

התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

התאמות לסעיפי רווח והפסד:

הוצאות מימון, נטו

פחת

עלות תשלום מבוסס מניות

עליה בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה

הפסד מממוש רכוש קבוע

הפסדים (רווחים) מחברות מוחזקות

מסים על ההכנסה (הטבת מס)

78,427	40,563	13,707	73,101	36,750
-	-	31	-	90
-	-	193	-	580
(15,986)	-	-	-	-
-	-	-	-	7
(57,637)	38,656	(122,723)	(32,778)	(199,829)
1,408	(3,113)	(82)	(7,243)	(1,414)
6,212	76,106	(108,874)	33,080	(163,816)

שינויים בסעיפי נכסים והתחייבויות:

שינוי בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים

ירידה (עליה) בחייבים ויתרות חובה

עלייה (ירידה) בזכאים ויתרות זכות

108	(28)	70	69	3,598
248	(363)	52	(514)	194
(796)	(8,523)	(875)	(1,123)	1,990
(440)	(8,914)	(753)	(1,568)	5,782

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה:

ריבית ששולמה

ריבית שהתקבלה

מסים ששולמו

מסים שהתקבלו

דיבידנד שהתקבל

(39,269)	(27,359)	(40,833)	(39,069)	(40,833)
15,202	2,661	4,383	11,755	11,258
(5,404)	(1,147)	(652)	(4,969)	(4,825)
2,090	-	3,951	2,090	3,951
100,027	-	-	100,027	-
72,646	(25,845)	(33,151)	69,834	(30,449)

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת המיוחסים לחברה כחברה אם

מזומנים נטו ששימשו לפעילות שוטפת בגין

עסקאות עם חברות מוחזקות

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

(31,129)	(16,552)	(13,073)	(24,505)	(16,148)
85,105	(25,743)	(34,987)	82,336	(9,962)

לשנה					
שהסתיימה					
ביום 31 בדצמבר	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 9 חודשים שהסתיימו		
	ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר		
2011	2011	2012	2011	2012	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח					
					<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
-	-	-	-	(48)	רכישת נדל"ן להשקעה
-	-	-	-	(121)	רכישת רכוש קבוע
-	-	-	-	38	תמורה מממוש רכוש קבוע
(106,582)	61,622	35,245	(2,775)	106,907	תמורה מממוש (רכישת) ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, נטו
(8,298)	255	282	(9,219)	(3,357)	מתן (החזר) הלוואות לזמן ארוך, נטו
(114,880)	61,877	35,527	(11,994)	103,419	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה המיוחסים לחברה כחברה אם
14,011	18,185	(3,234)	18,518	(8,204)	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה בגין עסקאות עם חברות מוחזקות
(100,869)	80,062	32,293	6,524	95,215	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה
					<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
99,507	-	-	-	-	הנפקת אגרות חוב (בניכוי הוצאות הנפקה)
(71,025)	(71,025)	(84,495)	(71,025)	(84,495)	פרעון אגרות חוב
(4,073)	-	-	-	-	פרעון הלוואה לזמן ארוך מתאגיד בנקאי
24,409	(71,025)	(84,495)	(71,025)	(84,495)	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
(410)	(240)	(9)	(247)	53	<u>הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים</u>
8,235	(16,946)	(87,198)	17,588	811	<u>עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים</u>
8,551	43,085	104,795	8,551	16,786	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה</u>
16,786	26,139	17,597	26,139	17,597	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה</u>
					<u>פעילות מהותית שלא במזומן</u>
-	-	-	-	621,354	השקעה במניות חברה מוחזקת שהתקבלה בדרך של דיבידנד בעין

כללי

מידע כספי נפרד זה ערוך במתכונת מתומצתת בהתאם להוראות תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים ומיידים), התש"ל-1970 ואינו כולל את כל המידע הנדרש לפי תקנה 9' והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל - 1970. יש לעיין במידע כספי נפרד זה בהקשר למידע הכספי על הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר, 2011 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם.

אירועים מהותיים בתקופת הדיווח

1. ביום 14 בפברואר, 2012 החליט דירקטוריון מנורה ביטוח על חלוקה של מלוא (100%) מניות מבטחים פנסיה כדיבדנד בעין לחברה. ביום 15 בפברואר, 2012 בוצעה החלוקה.
2. בחודש אוגוסט 2012 הנפיקה מנורה ביטוח לחברה 1,251 מניות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת תמורת 8.8 מיליוני ש"ח.
